

Fortum 1998

Fortum on energiaa	2
Fortumin vuosi 1998	3
Fortum ja energiamarkkinat	4
Hallituksen puheenjohtajan katsaus	6
Pääjohtajan katsaus	7

Liiketoimintakatsaukset

Öljy ja kaasu	8
Sähkö ja lämpö	16
Käyttö ja kunnossapito	24
Engineering	26
Kemia	28
Muu toiminta	30
Ympäristö	32
Henkilöstö	38

Tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus	40
Konsernin tuloslaskelma	48
Konsernin tase	49
Konsernin kassavirtalaskelma	50
Konsernin liitetiedot	51
Konsernin osakkeet ja osuudet	65
Konsernin taloudelliset tunnusluvut	68
Tunnuslukujen laskentakaavat	72
Emoyhtiön tuloslaskelma, tase ja kassavirtalaskelma	73
Emoyhtiön liitetiedot	74
Osakkeet ja osakkeenomistajat	75
Hallituksen esitys voittovarojen käytöksi	78
Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto	79
Hallinto ja johto	80
Liiketoimintarakenne	83
Yhteystietoja	84

Tietoja osakkeenomistajille

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 20. päivänä huhtikuuta klo 14.00 alkaen kongressikeskus Dipolissa Espoon Otaniemessä.

Yhtiökokoukseen tulee ilmoittautua viimeistään 16. huhtikuuta joko kirjallisesti osoitteella Suomen Arvopaperikeskus Oy, PL 1260, 00101 Helsinki tai puhelimitse (09) 612 3121 tai faxilla numeroon (09) 686 20230.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 1998 jaetaan osinkoa 0,75 markkaa osaketta kohden. Osingonmaksun täsmäytyspäivä on 23. huhtikuuta ja ehdotettu osingon maksupäivä 30. huhtikuuta 1999.

Osavuosikatsaukset

Osavuosikatsaus 1.1. - 31.3.1999 julkaistaan 6.5.1999

Osavuosikatsaus 1.1. - 30.6.1999 julkaistaan 6.8.1999

Osavuosikatsaus 1.1. - 30.9.1999 julkaistaan 5.11.1999

Vuosikertomus ja osavuosikatsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Niitä voi tilata Fortumin pääkonttorista, puh. (09) 618 580, fax (09) 6185 8200 tai internetistä www.fortum.fi.

Fortum on energiaa

Fortum on kansainvälinen energiakonserni, joka aktiivisesti hyödyntää energiemarkkinoiden vapautumista kasvaen kotimarkkinoillaan Pohjois-Euroopassa sekä valituilla

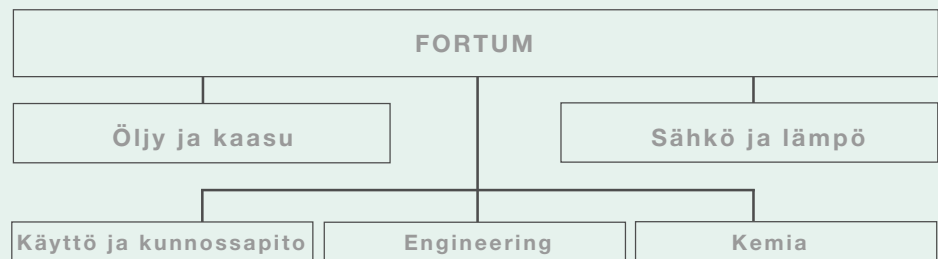
*Fortum on yksi pohjoismaiden johtavista energiayhtiöistä.
Yhtiön ydintoiminnot kattavat öljyn, kaasun, sähkön ja lämmön.*

kohdemarkkinoilla kansainvälisesti. Fortumin toiminta kattaa koko energiaketjun tuotannosta jalostukseen, jakeluun, markki-

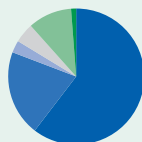
nointiin ja energiaan liittyvään engineeringiin sekä käyttöön ja kunnossapitoon.

Fortumin toiminnan tavoitteena on jatkuvasti kasvattaa yhtiön arvoa. Fortum parantaa kannattavuuttaan keskittämällä liiketoimintansa energiaan, suuntaamalla toimintaansa asiakaspalvelun kehittämiseen, kehittämällä edelleen henkilöstönsä monipuolista osaamista ja toimimalla jatkuvasti laadukkaasti ja ympäristön huomioon ottavalla tavalla.

Liiketoimintarakenne 1.1.1999 alkaen ja sen mukaiset tunnusluvut vuodelta 1998

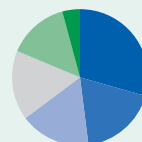

Liikevaihto

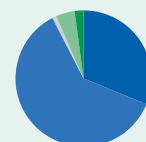
■ Öljy ja kaasu
■ Engineering

Henkilöstö keskimäärin

■ Sähkö ja lämpö
■ Kemia

Sidottu pääoma

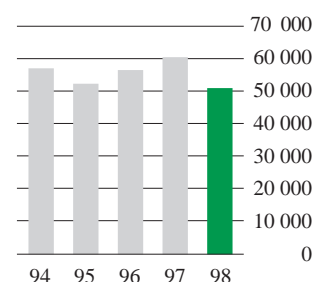

■ Käyttö ja kunnossapito
■ Muut liiketoiminnot

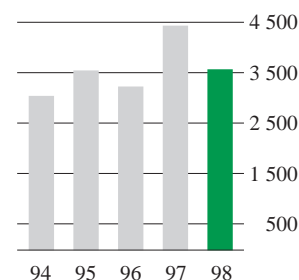
Fortumin vuosi 1998

- Valtion omistamat IVOn ja Nesteen osakkeet siirrettiin Fortumille. Nesteen vähemmistö-osakkaille tehtiin lunastus- ja vaihtotarjous, jonka perusteella valtaosa osakkaista siirtyi Fortumin osakkaiksi. Fortumin osakkeen listaus Helsingin Pörssin päälistalla alkoi 18.12.1998.
- Kansainvälisen raakaöljyn ja pohjoismaisen sähkön poikkeuksellisen alhaiset hinnat heikensivät konsernin tulosta edelliseen vuoteen verrattuna. Sijoitetun pääoman tuotto laski 7,8 prosenttiin.
- Fortumin liiketoiminnot järjesteltiin uudelleen ja ydinliiketoiminnaksi määriteltiin energia. Käynnistettiin muiden liiketoimintojen, kuten Kemian ja Enermet-konsernin omistusten uudelleenjärjestelyt. Hyväksyessään energiakonsernin muodostamisen EU:n komissio edellytti omistusosuuden vähentämistä maakaasuyhtiö Gasumista.
- Fortumin omistama Gullspång Kraft AB ja Stockholm Energi AB yhdistyivät Birka Energi AB:ksi, jonka Fortum ja Tukholman kaupunki omistavat puoliksi. Fortum myi 50 prosentin omistusosuutensa petrokemian yrityksestä Borealis A/S:stä.
- Investoinnit kohdistuivat suurelta osin Sähkö ja lämpö -liiketoiminnan tekemisiin osakehankintoihin. Åsgardin öljy- ja kaasukentän kehittäminen Norjassa sujui suunnitelmien mukaisesti. Åsgardin öljyntuotannon on suunniteltu alkavan huhtikuussa 1999.

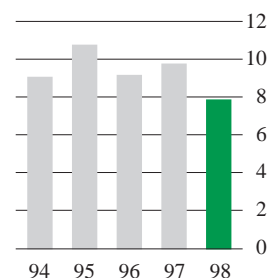
Liikevaihto
Mmk

Liikevoitto
Mmk

Sijoitetun pääoman tuotto
%

Tunnuslukuja	1998	1997	1998	1997
	Mmk	Mmk	Me	Me
Liikevaihto	50 501	60 044	8 494	10 099
Liikevoitto	3 541	4 407	595	741
Voitto ennen satunnaisia eriä	2 243	2 956	377	497
Investoinnit	10 119	10 683	1 702	1 797
Korolliset nettovelat	23 180	22 669	3 898	3 813
Tulos/osake, mk/euro	1,62	2,70	0,27	0,45
Oma pääoma/osake, mk/euro	30,11	29,78	5,06	5,01
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,8	9,7		
Oman pääoman tuotto, %	5,7	10,2		
Gearing, %	93	90		
Omavaraisuusaste, %	38	37		
Henkilöstö keskimäärin	19 003	17 772		

Fortum ja energiamarkkinat

Pohjoismaiden energiamarkkinat kuuluvat maailman vapaimpiin. Suomen ja Ruotsin öljy- ja öljytuotemarkkinoiden sääntely on purettu kokonaan. Sähköturvat on avattu kilpailulle ja asiakkaat Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa voivat vapaasti valita sähkönmyyjänsä. Sähköturvat tuotannon markkinat ovat olleet

Fortum osaa koko energiaketjun ja yhtiöllä on monipuolista kokemusta pohjoismaiden kilpailulle avatuista energiamarkkinoista.

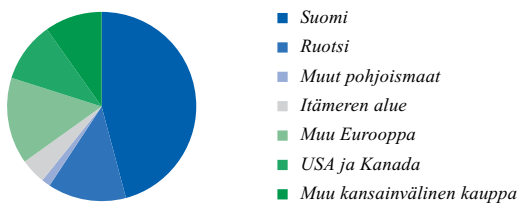
täysin kilpailtuja jo useita vuosia eräitä Norjassa olevia rajoituksia lukuun ottamatta. Viime vuosina pohjoismaissa on otettu käyttöön ympäristöperusteisia energiaveroja.

Fortum on markkinajohtaja Itämeren alueella korkealaatuisten, ympäristöystävällisten öljytuotteiden valmistajana. Jalostamoiden sijainti Suomen rannikolla on Fortumille strateginen etu päämarkkinoilla Itämeren alueella. Fortum on markkinajohtaja öljytuotteiden tukku-, suora- ja vähittäismyynnissä Suomessa sekä merkittävä öljytuotteiden markkinoija muissa Itämeren alueen maissa. Fortum vie öljytuotteita myös Itämeren ulkopuolelle. Fortumin tytäryhtiö Gasum on Suomen ainoa maakaasun tuonti-, jakelu- ja tukkumarkkinointiyhtiö. Fortumin on määrä luopua 50 prosentista Gasumin osakannasta kesäkuun 1999 alkuun mennessä.

Pohjoismaisilla markkinoilla Fortum kuuluu sähkönmyynnin, energiantuotannon ja asiakkaiden määrällä mitattuna kahden suurimman yhtiön joukkoon. Fortumin vahvuuksia ovat koko energiaketjun osaaminen, rakenteeltaan monipuolinen voimantuotanto ja pitkäaikainen kokemus energiayhteistyöstä teollisuuden ja kuntien kanssa. Fortum omistaa puolet ruotsalaisesta Birka Energistä, joka on asiakasmäärältään Ruotsin suurin ja tuotantokapasiteetiltaan kolmanneksi suurin energiayhtiö. Pohjoismaiden lisäksi Fortum on saanut jalansijan myös Keski-Euroopassa ja Kaakkois-Aasiassa, missä sen kokemus ja osaaminen vapautuneista markkinoista merkitsevät kilpailuetua tulevaisuudessa.

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma 1998

Hallituksen puheenjohtajan katsaus

Matti Vuoria

Suomen energiainmarkkinat ovat olleet voimakkaiden muutosten kohteena koko kuluneen vuosikymmenen ajan. Myös muualla Euroopassa ovat sekä toimintaympäristö että markkinoiden pelisäännöt muuttuneet ratkaisevasti. Kilpailun vapautumista täydentää suuri joukko kansallista ja eurooppalaista uutta sääntelyä ja säännöstöä.

Suomi on osa avointa pohjoismaista energiainmarkkinaa ja manner-Euroopan markkinat ovat vihdoin avautumassa tehokkaammalle kilpailulle. Energiatieteellisuuden rakennekehitys, yhtiöiden omistusohjan laajentuminen ja Fortumin perustaminen liittyvät osaltaan siihen eri teollisuudenaloilla voimakkaana jatkuneeseen prosessiin, jonka tavoitteena on turvata suomalaislähtöisten yritysten mahdollisuudet menestyä ja kehittyä kansainvälistyvillä markkinoilla. Olemme peruuttamattomasti osa Eurooppaa ja Fortumin lähtökohta on tässä tosiasia.

Fortumin muodostamisen keskeisenä tavoitteena oli yhtiön osakkeen julkinen noteraus sekä laaja ja monipuolinen kotimainen ja kansainvälinen omistusohja. Ensimmäisen osatavoitteen tällä tiellä saavutimme kun Suomen valtio kertomusvuoden lopulla myi Fortumin osakkeita kotimaisille ja kansainvälisille sijoittajille ja samassa yhteydes-

sä tarjottiin Nesteen aiemmille osakkeenomistajille mahdollisuutta tulla Fortumin osakkeenomistajiksi. Osakemyynnin ja -vaihdon tuloksena valtion omistusosuus yhtiössä aleni runsaaseen 75 prosenttiin. Osakemyynnin päätteeksi yhtiömme osake hyväksyttiin noteerattavaksi Helsingin Pörsissä. Fortumilla oli vuoden 1998 päättyessä yli 62 000 osakkeenomistajaa ja kansainvälisten omistajien osuus oli vajaat 5 prosenttia yhtiön osakkeista. Erityisen ilahduttavaa oli Fortumin oman henkilöstön aktiivinen osallistuminen osakeantiin sekä se, että niin suuri osa Nesteen aiemmista osakkeenomistajista on nyt Fortumin osakkaita.

Vaikka yhtiön perustamisvaihe onkin nyt konsernirakenteessa tehtyjen uudistusten ja yhtiön pörssiäilyksen myötä päättynyt, uuden Fortumin rakennustyö on vasta alullaan. Haastava markkinatilanne korostaa sisäisen kehitystyön ja liiketoimintojen tehostamisen merkitystä. Kehitystyön hyödyt jaamme asiakkaittemme, yhteistyökumppanimme, henkilöstömme ja omistajiemme kanssa. Yhtiössä toivomme, että onnistumme tekemään itseämme ja toimintaperiaattemme tunnetuiksi Pohjois-Euroopan kotimarkkinoillamme alkaneen vuoden kuluessa. Toivomme myös, että oma toimintam-

me loisi edellytykset valtio-omistajan jatko-toimille omistuspohjamme laajentamiseksi.

Energiatoimialan rakennemuutos jatkuu Pohjois-Euroopassa voimakkaana ja tarjoaa meille uusia kasvumahdollisuuksia. Fortum haluaa osallistua Euroopan pohjoisen ulottuvuuden energiahankkeisiin. Tämä edellyttää kuitenkin, että liiketaloudelliset ja muutoinakin riittävän vakaat toimintaedellytykset uusille panostuksille voidaan varmistaa.

Esitän parhaat kiitokset kaikille osakkeenomistajillemme yhtiölle osoittamastanne luottamuksesta. Pyrimme toimimaan siten, että yhtiömme arvomuodostus kehittyisi osoittamanne luottamuksen mukaisesti.

Maaliskuussa 1999

Matti Vuoria

Hallituksen puheenjohtaja

Pääjohtajan katsaus

Heikki Marttinen

Fortum-konsernin ensimmäinen toimintavuosi sujui strategisten tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Liiketoimintojen organisoiminen, sisäisen yhteistyön kehittäminen ja yhtiön listautuminen Helsingin Pörssiin leimasivat voimakkaasti päättyneen vuoden toimintaamme.

Taloudellisessa mielessä Fortumin ensimmäistä vuotta voidaan pitää olosuhteisiin nähden tyydyttävänä. Öljyn ennätysalhainen maailmanmarkkinahinta sekä sähkön poikkeuksellisen alhaiset spot-hinnat heijastuivat luonnollisesti tulokseen, joka ennen satunnaisia eriä oli 2,2 miljardia markkaa. Sijoitetun päätöman tuotto oli epätydyttävä 7,8 prosenttia, mutta omavaraisuusaste koheni 38 prosenttiin. Myös velkaantumisaste pysyi tavoitteessa ja oli 93 prosenttia. Taseen loppusumma pieneni 2,9 miljardilla markalla ja oli 66,5 miljardia. Tulorahoitus kehittyi tavoitteita paremmin ja tuki hyvin strategisesti merkittävää yli 10 miljardin markan investointiohjelmaamme.

Kuluvan vuoden alusta toimintamme on organisoitu viiteen liiketoimintaan, joista suurimmat ovat Öljy ja kaasu sekä Sähkö ja lämpö. Niitä tukevat Käyttö ja kunnossapito sekä entistä enemmän energiaan keskittyvä Engineering. Tuote- ja palveluvalikoimallaan Fortum on ainutlaatuinen energiayhtiö Euroopassa ja valmiuksiltaan yksi parhaista EU:n energiamaarkkinoiden avautuessa kokonaan kilpailulle lähivuosina. Viides liiketoimintamme Kemia on jo Fortumin muodostamisvaiheessa rajattu energiafokuksen ulkopuolelle.

Vuoden 1999 alusta olemme kaikki toimineet Fortum-lipun alla, mikä merkitsee viime vuotisen rakennus- ja holdingyhtiövaiheen päättymistä. Maaliskuussa tänä vuonna olemme myös muuttaneet ydintoimintohimme kuuluvien alakonsernien nimet Fortum-alkuisiksi. Tavoitteenamme on näin tiivistää entisestään konsernimme rakennetta sekä parantaa Fortum-nimen näkyvyyttä markkinoilla. Tämä merkitsee myös erään vaiheen päättymistä Suomen teollisuushistoriassa Imatran Voima Oy:n ja Neste Oyj:n yritysnimien poistumisen myötä. IVOn ja Nesteen nimiä käytetään edelleen tuotteiden markkinoinnissa.

Kilpailun vapautuminen energiamaarkkinoilla ja pääkilpailijoidemme mittavat rakennejärjestelyt öljy- ja kaasuliiketoiminoissa merkitsevät meille uusia mahdollisuuksia, mutta myös suuria haasteita. Meille avautuu mahdollisuuksia investointien suuntaamiseksi juuri niihin kohteisiin, joissa meillä on eniten osaamista ja parhaat edellytykset lisätä markkinaosuuttamme ja asiakaskuntaamme. Toisaalta painopisteen entistä vahvempi suuntaaminen tuotteidemme loppukäyttäjiin edellyttää hyvää huolenpitoa asiakaskunnasta sekä asiakaspalvelujärjestelmien jatkuvaa kehittämistä. Asiakasmäärältään suurimpana pohjoismaisena energiakonsernina meidän tavoitteenamme on olla edelläkävijä ja tiennäyttävä uusien palvelukonseptien luomisessa ja käyttöönotossa.

Syyskuussa toteutettu Gullspång Kraft AB:n ja Stockholm Energi AB:n fuusio Bir-

ka Energi AB:ksi on vaatinut suuria järjestelyjä uuden yhtiön perustamiseksi. Yhdistymisprosessi on sujunut suunnitelmien mukaisesti ja yhteistyö omistajien välillä on toiminut alusta alkaen hyvin. Birka tarjoaa Fortumille erinomaiset mahdollisuudet kehittää edelleen liiketoimintaamme Ruotsissa ja avaa uusia ovia pohjoismaisilla energiamaarkkinoilla.

Suomen energiapoliittiset linjaukset ja Kioton ilmastopuolitus edellyttävät meiltä energian tulevien tuotantovaihtoehtojen kartoittamista ja niiden suhteuttamista ympäristökysymyksiin. Vaikka olemme pitkäjänteisesti huolehtineet ympäristöasioiden huomioinnissa liiketoimintoissamme, energian käytön tehostaminen ja vaatimukset entistä puhtaammista tuotantomuodoista ja tuotteista ovat haasteita, joihin meidän tulee vastata.

Viime vuosi oli Fortumin perustamisen ja toimintojen yhdistämisen työntäyteinen vuosi. Haluan esittää lämpimät kiitokseni kaikille tähän työhön panoksensa antaneille henkilöille ja yhteistyökumppaneille.

Maaliskuussa 1999

Heikki Marttinen

Pääjohtaja

Öljy ja kaasu

	Öljynetsintä ja -tuotanto		Öljy		Kaasu	
	1998	1997	1998	1997	1998	1997
Liikevaihto, Mmk	866	1 244	28 183	37 882	3 868	3 655
Liikevoitto, Mmk	72	532	854	544	385	372
Sidottu pääoma, Mmk	4 912	4 302	9 337	10 487	1 795	1 808
Investoinnit, Mmk	1 346	852	649	1 090	139	150
Henkilöstö keskimäärin	220	81	4 105	4 337	419	430

Vuonna 1998 Öljynetsintä ja -tuotanto, Öljy sekä Kaasu olivat Nesteen erillisiä liiketoimintoja. Tilinpäätöksessä olevat liiketoimintakohtaiset taloudelliset tunnusluvut koskevat näitä toimintoja.

1.1.1999 alkaen pääosa Nesteen toimintoista on järjestelty uudelleen Öljy ja kaasu -liiketoiminnaksi. Siihen kuuluvat Öljy-liiketoimintayksikkö sekä E & P ja kaasu -liiketoimintayksikkö, johon sisältyvät öljynetsintä ja -tuotanto (E & P) sekä pääosa kaasuliiketoiminnasta. Kaasuun kuuluneet lämmön- ja höyrymyyntiä harjoittava Neste Lämpö Oy ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvia järjestelmiä kehittävä ja kaupallistava yksikkö Fortum Advanced Energy Systems (entinen NAPS) siirrettiin vuoden 1999 alusta Sähkö ja lämpö -liiketoimintaan. Uuden rakenteen mukaisen Öljyn ja kaasun osuus konsernin sidotusta pääomasta on 31 prosenttia. Maaliskuun 1999 alusta emoyhtiön Neste Oyj:n nimi muuttui Fortum Oil and Gas Oy:ksi.

Markkinat

Öljy

Raakaöljyn hintojen voimakas lasku jatkui joitakin hintapiikkejä lukuunottamatta koko vuoden ajan. Pohjanmeren kevyen Brent-raakaöljyn hinta oli alimmillaan joulukuun alussa, 9 dollaria barrelilta. Brent-raakaöljyn vuoden 1998 keskihinta

putosi edelliseen vuoteen verrattuna yli 6 dollaria barrelilta ja oli alle 13 dollaria. Vasta vuodenvaihteen kylmän sään myötä hinnat nousivat jälleen yli 10 dollarin tasoon. Aasian talouskriisin vaikutuksesta öljynkysyntä kasvoi maailmassa vuonna 1998 vain puoli prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Öljyntuotanto kasvoi vastaavasti runsaan prosentin.

Alkuvuonna erityisesti bensiinin kansainvälisten hintojen lasku oli raakaöljyä maltillisempi. Tämä tuki osaltaan kansainvälisiä jalostusmarginaaleja ja piti ne kesän puoleen väliin asti edellisvuoden vastaavan ajan tasolla. Elokuusta alkaen marginaalit heikkenivät. Koko vuodelta jalostusmarginaali jäi Luoteis-Euroopassa edellisvuotta heikommaksi, ja oli keskimäärin 1,7 dollaria barrelilta.

Fortumin jalostamoiden marginaali pysyi kertomusvuonna kansainvälistä jalostusmarginaalia selvästi parempana. Jalostamoiden sijainti sekä niiden monipuolisuus ja korkea jalostusaste yhdessä välittömän satamayhteyden, varastotilojen ja joustavan raaka-aineiden sekoitusjärjestelmän kanssa mahdollistavat sen, että yhtiön molemmat jalostamot voivat hyödyntää eri raaka-aineita jalostusmarginaalien maksimoimiseksi.

Vuoden aikana EU:ssa tehtiin päätökset vuosien 2000 ja 2005 bensiini- ja dieselöljylaadusta. Päätökset tukevat sitä investointiohjelmaa, jota Fortum on jo pitkälti toteuttanut.

Öljytuotteiden myynnin määrissä ei Suomessa viime vuosina ole tapahtunut mitään merkittäviä muutoksia. Vuonna 1998 öljytuotteiden myynti kotimaahan oli yhteensä 9,2 miljoonaa tonnia (8,8 miljoonaa tonnia vuonna 1997). Moottoribensiinin myynti väheni 1,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Pääsyy laskuun oli vuodenvaihteessa 1997/1998 tapahtunut bensiinin polttoaineveron korotus. Dieselöljyn kulutus sen sijaan kasvoi 3,8 prosenttia, kevyen polttoöljyn 4,4 prosenttia ja raskaan polttoöljyn 2,4 prosenttia. Polttoöljyjen kulutuksen kasvuun vaikutti vertailujaksoa kylmempi sää.

Kaasu

Maakaasun myynti Suomessa vuonna 1998 oli 38,9 terawattituntia (3,9 miljardia kuutiometriä). Kasvu edelliseen vuoteen oli 15 prosenttia. Kasvu perustui syksyllä 1997 valmistuneiden uusien maakaasuvoimaloiden käyttöönottoon. Maakaasun käyttö lauhdesähkön tuotannossa vuonna 1998 oli odotettua vähäisempää, koska hyvästä vesivuodesta johtuen sähkön tarjonta oli runsasta ja sen hinta oli alhainen. Maakaasun osuus Suomen koko energiantarpeesta nousi 11 prosenttiin.

Maakaasu nousi kaukolämmön tuotannon tärkeimmäksi polttoaineksi ohittaen nyt ensimmäistä kertaa kivihiilen. Maakaasun osuus oli 34 prosenttia valtakun-

Liiketoimintaan sisältyvät öljyn ja kaasun etsintä ja tuotanto, öljyn jalostus ja markkinointi sekä maakaasu- ja nestekaasutoiminta. Fortumilla on kaksi öljynjalostamoja ja se hankkii öljyä ja öljytuotteita, sekä harjoittaa tukkumyyntiä, markkinointia, vähittäismyyntiä ja logistiikkatoimintaa.

Kaasuun liittyviä toimintoja ovat maakaasun siirto, jakelu ja myynti sekä nestekaasun jakelu ja myynti.

nallisesta tuotannosta. Teollisuudelle maakaasu on tärkein tuontipolttoaine.

Nestekaasun hinta maailmanmarkkinoilla oli erittäin alhainen, mikä vähensi oleellisesti kansainvälisen nestekaasukaupan mahdollisuuksia.

Öljy

Öljy-liiketoimintayksikkö vastaa öljynjalostuksesta, öljytuotteiden markkinoinnista ja myynnistä, kansainvälisestä trading-kaupasta ja logistiikasta. Öljyllä on kattava tuotevalikoima, joka sisältää bensiinit, dieselöljyt, kevyet ja raskaat polttoöljyt, lentopolttoaineet, liikennepolttonesteiden komponentit, perusöljyt, voiteluaineet, bitumit, liuottimet ja erikoispolttonesteet.

Tuotteet

Fortum keskittyy niin sanottujen reformuloitujen tuotteiden valmistukseen ja hyödyntää jalostamoidensa sijaintia kotimarkkinoilla, Itämeren alueella. Myös Itämeren alueen ulkopuolella Fortum keskittyy ympäristömyötäisiin tuotteisiin, lähinnä pitkälle kehitettyihin liikennepolttoaine- ja voiteluainekomponentteihin. Vuonna 1998 ympäristömyötäisten tuotteiden osuus jalostamoiden tuotannosta oli noin puolet.

Fortum valmistaa ja markkinoi reformuloituja bensiinejä ja vähärikkisiä, vähän aromaatteja sisältäviä dieselöljyjä (Citydiesel), jotka ovat sekä nykyisten että

suurelta osin myös tulevien ympäristöstandardien mukaisia niin Euroopassa kuin USAssa. Nämä tuotteet ylittävät jo nyt EU-maissa vuonna 2000 pakollisiksi tulevat bensiinien ja dieselöljyjen laatuvaatimukset. Lisäksi useimmat Fortumin liikennepolttonesteistä vastaavat jo nyt vuonna 2005 voimaan tulevia EU:n laatuvaatimuksia.

Fortum valmistaa liikennepolttoainekomponentteja käytettäväksi omissa reformuloituissa bensiineissään ja myytäväksi muille öljy-yhtiöille. Komponenteista MTBE (metyylitertiäributyylieetteri) ja uudempi TAME (tertiäriamiyylimetyylieetteri) ovat oksygenaatteja, jotka parantavat merkittävästi bensiinin palamista ja vähentävät haitallisia päästöjä. Fortum valmistaa näitä komponentteja Porvoon jalostamolla. MTBE:tä valmistetaan Kanadassa, Portugalissa ja Saudi-Arabiassa. Vuonna 1998 Fortum myi noin 810 000 tonnia MTBE:tä maailmanlaajuisesti päämarkkinoina USA ja Länsi-Eurooppa.

Fortum kehittää ja markkinoi myös synteettisiä, ympäristöä vähän kuormittavia teollisuus- ja moottorivoiteluaineita. Tällaisten voiteluaineiden kysyntä kasvaa edelleen, koska perinteisten mineraalipohjaisten öljyjen käyttö vähenee niin Suomessa kuin kansainvälisillä markkinoilla. Fortum tuottaa voiteluaineissa käytettävää perusöljyä polyalfaolefiinia (PAO), joka on synteettisten voiteluaineiden tärkein komponentti. Toista synteettisen kaltaista

VHVI-perusöljyä (Very High Viscosity Index), käytetään omien voiteluaineiden valmistuksessa ja sitä markkinoidaan nykyaikaisten voiteluaineiden raaka-aineeksi kasvaville kansainvälisille markkinoille.

Fortum on myös bitumien, liuottimien ja erikoispolttonesteiden valmistaja ja toimittaja. Fortum omistaa 50 prosenttia Nynäs Petroleumista, joka on bitumien ja nafteenisten öljyjen valmistukseen erikoistunut ruotsalaisyritys. Fortumin valmistamat liuottimet ovat rikittömiä eivätkä ne sisällä bentseeniä, jotkut laadut eivät myöskään lainkaan aromaatteja. Erikoispolttonesteisiin kuuluvat lentobensiinit, pienkonebensiinit ja täysin rikiton kevyt polttoöljy.

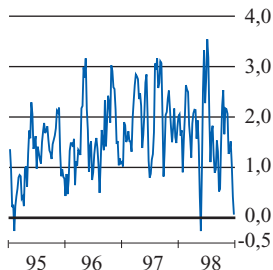
Öljy-liiketoimintayksikköön kuuluvaa trading-toimintaa on edelleen supistettu vastaamaan tehtävänsä öljyhankintoja ja kaukovientiä hoitavana yksikkönä.

Myynti ja markkinaosuudet

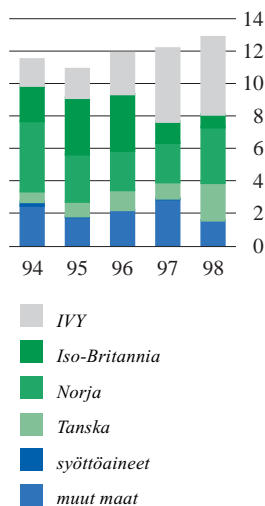
Fortumin osuus öljytuotteiden tukkumarkkinoista Suomessa on noin 80 prosenttia. Vuonna 1998 tukkumyynti oli noin 8,3 miljoonaa tonnia (8,4 miljoonaa tonnia vuonna 1997). Tukkuasiakkaita ovat kaikki suuret Suomessa toimivat öljy-yhtiöt.

Öljytuotteiden vähittäis- ja suoramyynti Suomen markkinoille vuonna 1998 oli 3,5 miljoonaa tonnia (3,4 miljoonaa tonnia vuonna 1997). Bensiinin markkinaosuus oli 32,4 prosenttia (vähennystä 1,1

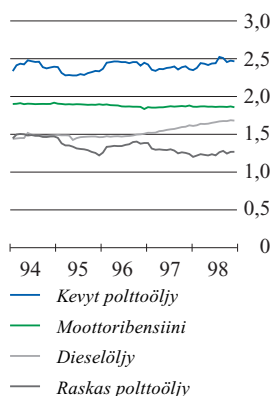
Jalostusmarginaali Rotterdamissa
Brent complex, USD/bbl, viikkokeskiarvo

Raakaöljyn ja syöttö-
aineiden tuonti Suomeen
milj. t

Öljytuotteiden kulutus Suomessa
milj. t

prosenttiyksikköä), dieselöljyn 43,7 prosenttia (vähennystä 0,4 prosenttiyksikköä), kevyen polttoöljyn 40,4 prosenttia (vähennystä 0,9 prosenttiyksikköä) ja raskaan polttoöljyn 46,8 prosenttia (kasvua 2,8 prosenttiyksikköä). Markkinaosuuski- en supistumisen syynä oli kireä hintakil- pailu ja uusien yrittäjien kasvava osuus.

Fortumin öljytuotteiden vienti Suo- mesta oli 4,4 miljoonaa tonnia. Kasvua edelliseen vuoteen oli noin 16 prosenttia. Moottoribensiinin osuus kokonaisviennis- tä oli hieman yli puolet. Ympäristömyö- täisen, vähärikkisen dieselöljyn viennin kasvu oli lähes 50 prosenttia. Tärkeimmät markkinat olivat Itämeren ympärillä ole- vat maat. Ruotsiin vietiin 2,0 miljoonaa tonnia, Pietarin alueelle, Baltian maihin ja Puolaan myytiin yhteensä 1,1 miljoonaa tonnia. Öljytuotteita vietiin jonkin verran Isoon-Britanniaan ja muihin Luo- teis-Euroopan maihin sekä Pohjois-Ame- rikkaan.

Synteettisten voiteluaineiden perusöl- jyssä, polyalfaolefiinissa, Fortumilla on tällä hetkellä noin 30 prosentin markki- naosuus Euroopassa. Yhtiö on markkina- johtaja Suomessa tie- ja teollisuusbitu- meissa, joiden myynti vuonna 1998 oli noin 290 000 tonnia eli samaa luokkaa kuin vuonna 1997.

Asemaverkosto

Vuoden 1998 lopussa Fortumilla oli Suo- messa yhteensä 1 043 liikenne-, automaati- ja dieselasemaa sekä myyntipistettä (1 143 asemaa vuoden 1997 lopussa). Vuo- den aikana Kesoiil-asetat muutettiin Nes- te-asemiksi. Quick Shop -myymälöiden, Motorest-ravintoloiden ja Quick-Wash -pe- sukatujen määrä asemilla lisääntyi. Miehit- tämättömiä automaattiasemia Suomessa muutetaan parhaillaan erityisellä Nesteen alatuotemerkillä A²⁴ toimiviksi.

Asemien ja myyntipisteiden määrä Luoteis-Venäjällä, Baltian maissa, Puolas- sa ja Ruotsissa oli vuoden lopussa 91 kpl, joista uusia oli kymmenkunta. Vähittäis- myyntiketju Itämeren alueen maissa kas- vaa edelleen. Fortumin etuna tällä alueel-

la ovat tuotteiden ja palveluiden laatu sekä Porvoon ja Naantalın jalostamoiden lähei- nen sijainti.

Fortum myi syksyllä kahdeksan Sak- sassa sijaitsevaa automaattiasemaansa.

Jalostus

Fortum on markkinajohtaja Itämeren alu- eella korkealaatuisten öljytuotteiden val- mistajana. Se teki ensimmäisten öljynja- lostajien joukossa Euroopassa reformu- loitujen bensiinien ja Citydieselien valmis- tamisen edellyttämät uudistukset jalosta- moihinsa.

Fortumilla on kaksi öljynjalostamaa, joista Porvoon jalostamo on yksi Euroo- pan monipuolisimmista ja kustannuste- hokkaimmista jalostamoista. Sen vuotui- nen kapasiteetti on noin 11 miljoonaa tonnia. Naantalın jalostamon kapasiteetti on noin 3 miljoonaa tonnia. Jalostamoi- den yhteenlaskettu tuotanto vuonna 1998 oli 12,5 miljoonaa tonnia (10,8 miljoonaa tonnia vuonna 1997).

Vuonna 1998 Fortumin jalostamot käyttivät noin 11,3 miljoonaa tonnia raa- kaöljyä ja 1,9 miljoonaa tonnia muita syöt- töaineita ja komponentteja. Raakaöljyn tuonnista oli keveiden ja vähärikkisten Norjan, Ison-Britannian ja Tanskan Poh- janmeren laatuisten osuus 57 prosenttia. En- tisen Neuvostoliiton alueen raakaöljyn osuus oli 42 prosenttia. Tästä huomattava määrä, noin 1,7 miljoonaa tonnia, tuli rau- tatiekuljetuksina suoraan jalostamoille.

Porvoon jalostamolla käytetty raaka- ainemäärä, 10,8 miljoonaa tonnia (9,0 mil- joonaa tonnia), oli jalostamon nykyraken- teen mukainen kokonaissyöttöennätys. Myös tisetuotannossa saavutettiin uusi vuositason ennätys, 1 050 tonnia tunnis- sa. Vuoden aikana tehtiin päätös, että Por- voon jalostamolle investoidaan 170 mil- joonaa markkaa Citydieselien tuotannon lisäämiseksi. Miljoonan tonnin lisäkapasiteetti on määrä saada käyttöön joulu- kuussa 1999.

Naantalın jalostamon käyttämä raaka- ainemäärä oli 2,8 miljoonaa tonnia (2,7 miljoonaa tonnia). Kaksi vuotta kestänyt

Naantalın jalostamon kehittämishanke päättyi vuodenvaihteessa. Tavoitteeksi asetetussa tulosparannusohjelmassa edetään suunnitellusti.

Porvoon ja Naantalın jalostamot saivat vuoden päättyessä ISO 9001 -laatusertifikaatit ja ISO 14001 -ympäristösertifikaatit. Tuotantolaitosten satamat saivat syyskuussa ympäristösertifikaatit ensimmäisinä satamina maailmassa.

Logistiikka

Fortum käyttää raaka-aineidensa ja tuotteidensa merikuljetuksiin lähinnä omia aluksiaan. Merikuljetuksissa Fortum on erikoistunut raakaöljyn ja öljytuotteiden kuljetuksiin Itämerellä, Pohjanmerellä ja arktisilla vesillä.

Aluskantaan kuului vuoden lopussa 24 säiliöalusta, joista seitsemän oli raakaöljyalusta, yhdeksän öljytuotealusta, seitsemän kemikaalialusta ja yksi kaasualus. Aluskanta käsittää myös kolme proomua ja neljä hinaajaa. Aluksista kahdeksantoista on kokonaan ja kaksi osittain Fortumin omistuksessa ja yksitoista on rahdattu muilta osapuolilta pitkäaikaisilla sopimuksilla. Aluskannan kokonaiskantavuus on noin 1,0 miljoonaa dw-tonnia. Alukset on varustettu joko kaksoisrungolla tai -pohjalla. Keväällä 1999 Singaporen telakalta valmistuu uusi 13 000 dw-tonnin tuotealus, joka on aikarahdattu pitkäaikaisella sopimuksella ruotsalaiselta varustamolta.

Korkean käyttöasteen takaamiseksi ja tonniston käytön optimoimiseksi alukset operoivat myös kansainvälisillä rahtimarkkinoilla. Fortum on myös vastannut Grönlannin öljytuotekuljetuksista jo 22 vuoden ajan, ja on lisäksi kuljettanut öljytuotteita ja raaka-aineita Koillisväylän alueella kuuden vuoden ajan.

Fortum aikoo uudistaa tuotealuskaantaansa lähinnä rahtaussovimusten avulla.

Fortum omistaa tai on vuokrannut yhteensä 13 öljyterminaalia Suomessa ja Itämeren alueen maissa. Yhtiöllä on tällä hetkellä omat varastot viidellä paikkakunnalla Suomessa ja varastoyhteistyötä muiden öljy-yhtiöiden kanssa muualla Suomessa.

Öljyn painopiste on ympäristömyötäisten öljytuotteiden kehittämisessä, valmistuksessa ja markkinoinnissa.

Fortum omistaa ja käyttää terminaaleja Tallinnassa ja Riiassa, missä terminaali otettiin käyttöön huhtikuussa. Terminaalin rakentaminen Pietariin on käynnissä, ja se on määrä ottaa käyttöön syksyllä 1999.

Kaikilla Fortumin omistamilla terminaaleilla on ISO 9002 -laatusertifikaatti ja ISO 14001 -ympäristösertifikaatti. Riian terminaalille nämä myönnettiin joulukuussa 1998.

Kansainvälinen konsortio on selvittänyt mahdollisuuksia rakentaa raakaöljyputkiyhteys Luoteis-Venäjältä Porvoon ja lostamolle.

Jalostamoiden tuotanto

1 000 tonnia	1994	1995	1996	1997	1998
Jalostamo- ja nestekaasut	370	350	410	346	380
Moottoribensiini	4 114	4 124	4 209	3 707	4 059
Diesel- ja kevyt polttoöljy	4 628	4 639	4 568	4 315	5 125
Raskas polttoöljy ja bitumi	1 373	1 116	1 445	1 394	1 579
Muut tuotteet	914	844	1 185	1 075	1 390
Kokonaistuotanto	11 399	11 073	11 817	10 837	12 533

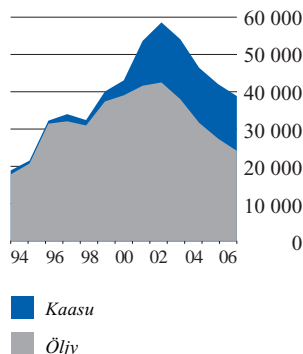
Tutkimus ja kehitys

Fortumin tavoitteena on kehittää entistä vähäpäästöisempiä liikennepolttoaineita ja ympäristömyötäisiä moottoriöljyjä. Yhtiö on ensimmäisiä öljytuotteiden valmistajia, jotka toivat markkinoille lyijyttömän bensiinin, reformuloidun vähäpäästöisen bensiinin ja Citydieselin.

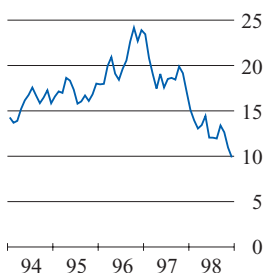
Fortum käyttää omaa patentoitua NEXETHERS-teknologiaansa Porvoon jalostamolla vähäpäästöisen TAME-bensiinikomponentin valmistuksessa ja on äskettäin myynyt yhden NEXETHERS-lisenssin toiselle öljy-yhtiölle. Fortumissa kehitetyn korkean konversion NEXCC-krakkausteknologian Pilot 2 -yksikkö on ollut käytössä kesästä 1998 alkaen. Teknologian kaupallistamiseksi on meneillään yksiköiden esisuunnittelu tuotantomittakaavassa.

Fortum keskittyy myös ympäristömyönteisten VHVI- ja PAO-perusöljyjen kehittämiseen ja valmistamiseen. Perusöljyinä VHVI ja PAO vähentävät liikenteen polttoaineen kulutusta ja pakokaasupäästöjä sekä teollisuussovelluksissa energian kulutusta.

Tuotantoennusteet Fortumin nykyisistä varannoista
boe / päivä

Brent-raakaöljyn spot-hinta
USD/bbl, kuukausikeskiarvo

E & P ja kaasu

Fortumilla on osuudet kahdesta tuotannossa olevasta öljy- ja kaasukentästä Norjan mannerjalustalla, Bragesta ja Heidrunista. Lisäksi yhtiöllä on osuus Omanissa Suneinahin toimilupa-alueesta ja sen useasta öljyä tuottavasta kentästä, joista tärkein on Safah. Fortumilla on myös osuudet tuotantoon kehitettävistä Åsgardin öljy-, kaasu- ja kondensaattikentistä Norjassa sekä arviointivaiheessa olevista öljy- ja kaasukentistä ja löydöksistä Norjassa, Omanissa ja Venäjällä. Vuoden lopulla Fortum myi osuutensa Algeriassa tehtyyn öljy- ja kaasulöydökseen englantilaiselle Monument-yhtiölle. Kauppa vaatii vielä Algerian hallituksen hyväksynnän. Niin ikään vuoden lopulla Fortumin ja Occidentalin Omanissa öljyä poraava yhteistyöryhmä solmi sopimuksen Amoco-yhtiön kanssa Suneinahin ja neljän muun alueen kaasun etsinnästä ja mahdollisesta putkikuljetuksesta Arabiemiraattien Sharjahiin.

Kaikki Fortumin tuottama öljy ja kaasu myydään kansainvälisillä markkinoilla.

Fortumin tavoitteena on olla aktiivinen yhteistyökumppani etsintä- ja tuotantohankkeissa. Yhtiö keskittyy lähinnä jo löydettyihin pitkäaikaisiin öljy- ja kaasuvaroihin.

Varat ja tuotanto

Fortumin kaupalliset öljy- ja kaasuvarat kasvoivat lähes 3 prosenttia ja olivat vuoden 1998 lopussa 265 miljoonaa öljykvivalenttibarrelia (noin 35 miljoonaa tonnia). Kasvu suhteessa vuosituotantoon oli noin puolitoistakertainen. Varoista oli tuotannossa noin 40 prosenttia. Kenttien jäljellä olevista kaupallisista varoista oli öljyä kondensaatit mukaan lukien 165 miljoonaa barrelia (noin 60 prosenttia kokonaisvaroista). Maakaasun osuus oli vastaavasti 16,5 miljardia kuutiometriä. Lähes puolet öljyvaroista ja yli 90 prosenttia maakaasuvaroista oli vielä ottamatta tuotantoon.

Fortumin kaupallisiksi luokiteltujen öljy- ja kaasuvarojen arvo vuoden lopussa oli 5,2 miljardia markkaa. Arvo on kenttien jäljellä olevien tuotantovuosien kumulatiivisen vapaan kassavirran nykyarvo laskettuna pitkän aikavälin öljyn hintaennusteella 15 dollaria barrelilta. Arvo ei sisällä kenttien eikä etsintäalueiden teknisiä tai prospektiivisiä varantoja. Taseessa vastaavan omaisuuden arvo oli 4,9 miljardia markkaa.

Vuonna 1998 Fortum tuotti öljyä ja kaasua keskimäärin 32 400 öljykvivalenttibarrelia päivässä eli noin 1,65 miljoonaa tonnia vuodessa. Tästä noin neljä prosenttia oli maakaasua, josta Fortum sai Heidrunin osuudelta jatkojalostettua metanolia 33 800 tonnia. Tuotanto pysyi lähes edellisen vuoden tasolla. Vuonna 1999 päivätuotannon ennustetaan nousevan yli 40 000 barrelin, kun Åsgardin öljyntuotanto alkaa. Fortumin omistamiin kaupallisiin varoihin perustuvan tuotannon on suunniteltu saavuttavan huipputasonsa, lähes 60 000 öljykvivalenttibarrelia päivässä, vuonna 2002. Tämä vastaa noin kolmen miljoonan öljytonnin tuotantoa vuodessa. Kaasun osuuden tuotannosta odotetaan kasvavan voimakkaasti ensi vuosikymmenellä.

E & P -hankkeet alueittain

Norja

Brage-kentän tuotannosta Fortumin osuus vuonna 1998 oli 12 510 öljykvivalentti-barrelia päivässä (0,6 miljoonaa tonnia vuodessa). Brageelta ennustetaan tuotettavan öljyä vähenevässä määrin vuoteen 2011 asti. Tuotannon yhteydessä öljystä vapautuvat vähäiset kaasumäärät otetaan talteen ja kentän energiantuotannon tarpeet ylittävä osuus kaasusta johdetaan läheiseen siirtoputkistoon kuljetettavaksi edelleen mantereelle.

Heidrunin kentän tuotannosta Fortumin osuus vuonna 1998 oli 10 830 öljykvivalentti-barrelia päivässä (0,5 miljoonaa tonnia vuodessa). Oletettua suuremmat öljyyn liuenneet ja siitä tuotannon yhteydessä vapautuvat kaasumäärät rajoittivat Heidrunin tuotantoa. Tuotantorajoitusten odotetaan poistuvan ensi vuonna, kun Heidrunilta saadaan kaasuputkiyhteys Åsgardin kautta Pohjanmeren kaasuputkistoon. Yhteys mahdollistaa myös Heidrunin öljykerrosten yllä todettujen kaasuesiintymien hyödyntämisen. Kaasun kuljetuskapasiteetin kasvun myötä kentän öljyntuotanto on tarkoitus nostaa jo aiemmin saavutettuun huipputasoonsa noin 250 000 barreliin päivässä, missä sen odotetaan pysyvän seuraavat 3-4 vuotta. Tämän jälkeen vähitellen laskevan öljyntuotannon suunnitellaan jatkuvan vuoteen 2020 asti. Heidrunin öljystä vapautuva kaasu kuljetetaan Haltenpipe-kaasuputkea pitkin Norjan rannikolle metanolin jalostukseen. Fortum on solminut Heidrunilta saatavasta metanoli-osuudestaan pitkäaikaiset toimitussopimukset.

Åsgardin öljyntuotannon on suunniteltu alkavan huhtikuussa 1999. Åsgardiin kuuluu kolme öljy-, kondensaatti- ja kaasukenttä: Smørbukk, Smørbukk Sør ja Midgard. Noin puolet kenttien kaupallisista varoista arvioidaan olevan kaasua, jonka tuotannon suunnitellaan alkavan vuoden 2000 lopulla. Fortumin osuuden Åsgardin kenttien yhteenlasketusta vuotuisesta öljyn- ja kaasuntuotannosta arvioidaan nousevan keskimäärin 30 000 öljykvivalentti-barreliin päivässä (1,5 miljoonaa tonniin vuodessa) vuonna 2002. Tämän jälkeen kaasuntuotannon suunnitellaan kasvavan vielä vuonna 2008 ja pysyvän saavutetulla huipputasolla aina vuoteen 2016 asti. Öljyntuotanto sen sijaan laskee vuoden 2002 jälkeen tasaisesti ja sen arvioidaan jatkuvan yhdessä kaasuntuotannon kanssa vähintään vuoteen 2024 asti.

Åsgardilta tuotettava märkä kaasu johdetaan putkilinjaa pitkin Norjan rannikolla sijaitsevaan Kårstön kaasunkäsittelylaitokseen kondensaattijakeiden talteenottoon. Kuivattu maakaasu johdetaan sieltä edelleen Pohjanmeren maakaasuverkostoon. Fortumilla on myös omistusosuudet Kårstön terminaalista ja Åsgardin kaasun siirtoputkistoista. Yhtiöllä on Åsgardin kaasulle pitkäaikaiset toimitussopimukset. Maakaasun siirtoon Norjasta Ranskaan tarkoitettu 840 kilometrin pituinen Norfra-putkilinja otettiin käyttöön suunnitellun aikataulun mukaan 1. heinäkuuta 1998. Norfra on myös osa Åsgardin siirtoputkistoa.

Vuoden 1998 loppuun mennessä Fortum on investoinut 2,0 miljardia markkaa Åsgard-hankkeeseen ja on suunnitellut in-

Kenttäosuudet ja kaupalliset varat

Kenttä	Osuus (%)	Kaupalliset varat 31.12.1998	
		Operaattori	Fortumin osuus (milj.boe)
Norja			239
• Brage *	12,3	Norsk Hydro	20
• Heidrun	5,0	Statoil	63
• Åsgard	7,0	Statoil	156
Oman			26
• Safah	35,0	Occidental	22
• Muut	35,0	Occidental	4
Yhteensä			265

* sisältää Sogneford-esiintymän, josta Fortumin osuus on 13,2 %

vestoivansa tämän lisäksi noin 1,2 miljardia markkaa jakautuen lähivuosille. Siten kokonaisinvestoinnin arvioidaan nousevan noin 3,2 miljardiin markkaan.

Oman

Suneinahin toimilupa-alueella Omanissa on useita öljykenttiä, joista suurin on Sa-fah. Vuonna 1998 Fortumin netto-osuus tuotannosta oli keskimäärin 9 060 barre-lia öljyä päivässä (0,5 miljoonaa tonnia vuodessa). Alueen päivätuotanto ylitti vuoden lopulla ensimmäisen kerran 50 000 barrelin rajan. Tuotanto on kaksinkertais-tunut vuodesta 1991, jolloin Fortum hankki osuutensa. Öljyntuotannon kasvu joh-tuu alueella jatkuvasti tehdyistä uusista kaupallisista löydöksistä.

Venäjä

Fortumilla on osuuksia toimiluvista ja yh-tiö osallistuu tutkimuksiin Jushno Shap-kinskoje -kentällä maalla sekä merellä si-jaitsevilla alueilla Petshoranmerellä ja Barentsinmerellä.

Maalla sijaitsevaa Jushno Shapkinsko-je -kenttää hallinnoi SeverTEK-yhteisyri-tys, jonka Fortum ja venäläinen KomiTEK omistavat tällä hetkellä puoliksi. Fortumil-la oli alun perin 20 prosentin osuus, mutta se hankki yhteisyrityksestä vetäytyneen ElfAquitainen 30 prosentin osuuden. Part-nerit etsivät parhaillaan uutta osakasta. Kentällä on tehty seismisiä tutkimuksia ja tuotantokokeita. Kentän tuotanto voi alkaa aikaisintaan vuonna 2001.

Fortum jatkaa myös taloudellisia kan-nattavuusselvityksiä Shtokmanovskojen kaasukentällä yhdessä OAO Gazpromin, Norsk Hydron, Conocon ja Totalin kans-sa. Tämän Barentsinmerellä sijaitsevan valtavan kaasukentän tuotannon arvioi-daan alkavan aikaisintaan vuonna 2010.

Maakaasu

E & P ja kaasu -yksikköön kuuluu Fortu-min osuus Gasumista, joka omistaa maa-kaasun siirtoverkon Suomessa, vastaa sen

käytöstä, tuo maakaasua Suomeen Venä-jältä ja on maan ainoa tukkumarkkinointi-yhtiö. Fortum omistaa tällä hetkellä Ga-sumista 75 prosenttia ja OAO Gazprom loput 25 prosenttia. Perustamisensa yhte-ydessä Fortum antoi EU:n komissiolle si-toumuksen, että se luopuu ennen 3.6.1999 osakkeista, jotka vastaavat 50 prosenttia Gasumin osakepääomasta.

Fortum on mukana kehittämässä Itä-meren alueen kaasuverkkoja. Nordic Gas Grid -hankkeen päämääränä on tutkia mah-dollisuuksia yhdistää kaasuverkot Suomes-sa, Ruotsissa ja Tanskassa. Seitsemän poh-joismaisen energiayhtiön teettämä ja Euroopan unionin TEN-listalle (Trans Eu-ropean Networks) kuuluva hankkeen sel-vitystyö valmistui lokakuussa. Vastuulli-sena koordinaattorina toimi Neste Oyj. Selvityksen mukaan pohjoismaisen kaasu-verkon rakentamiselle on edellytykset, mutta markkinaolosuhteiden pitää paran-tua ennen kuin investoinnit ovat mahdol-lisia.

Marraskuussa 1998 Fortum hankki 11 prosentin osuuden AS Eesti Gaasista, joka on ainoa maakaasun maahantuoja ja jake-lija Virossa. Fortumilla on ennestään kym-menen prosentin osuus Vattenfall Natur-gas AB:stä, joka on tällä hetkellä maa-kaasun ainoa maahantuoja Ruotsissa.

Yhdessä OAO Gazpromin kanssa pe-rustettu North Transgas Oy on tehnyt laa-jaa perusselvitystä Venäjältä Suomen alu-een kautta Euroopan markkinoille suuntautuvan maakaasun vientiputken ra-kentamisen teknisistä, lainsäädännöllisis-tä ja ympäristökysymyksistä. Selvitys val-mistuu keväällä 1999.

Noin puolet toimitetuista maakaasu-määristä meni teollisuusasiakkaille ja puo-let sähkö- ja lämpöyhtiöille. Noin 70 pro-senttia maakaasusta käytettiin yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa.

Gasumin liikevaihto vuonna 1998 oli 2,5 miljardia markkaa, mikä on 13 prosent-tia enemmän kuin edellisenä vuonna. Ga-sumilla on noin 70 suoramyntiasiakasta,

jotka ovat lähinnä suuria ja keskisuuria teollisuusyrityksiä, sähkön tuottajia ja energiayhtiöitä. Toimitukset teollisuudelle sekä sähköä ja lämpöä tuottaville asiakkaille perustuvat tavallisesti pitkäaikaisiin toimitussopimuksiin.

Gasumin investoinnit kohdistuivat siirtokapasiteetin lisäämiseen ja siirtojärjestelmän toiminnan kehittämiseen. Vuonna 1998 otettiin käyttöön Sipoo-Vantaa -putki sekä uusi bussiliikennettä palveleva maakaasun tankkausasema Helsingissä. Seuraava rakennushanke on Valkealasta Kotkaan rakennettava 34 kilometrin pituinen rinnakkaisputki. Sen suunnittelutyö valmistuu keväällä 1999 ja rakentaminen alkaa heinä-elokuussa.

Joulukuussa Gasum sai ISO 14001 -ympäristösertifikaatin.

EU:n kaasun sisämarkkinadirektiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot sallivat kolmansien osapuolten tulon kaasumarkkinoille ja vaaditaan, että maakaasun siirron ja jakelun kirjanpito eriytetään. Suomessa säädösten muutostyö on käynnissä, mutta päätöstä säädösten muuttamista vastaamaan täydellisesti direktiiviä ei ole vielä tehty. Direktiivi sisältää kuitenkin poikkeusmääräyksen koskien EU:n jäsenvaltioita, jotka eivät ole välittömässä yhteydessä minkään EU:n jäsenvaltion kaasuputkistoon ja joilla on vain yksi ensisijainen ulkopuolinen maakaasun toimittaja. Suomi voi siten hakea tätä poikkeusta.

Maakaasun kauppa aloitettiin Ison-Britannian markkinoilla.

Nestekaasu

Nestekaasutoiminta sisältää nestekaasun myynnin Suomessa, keveiden syöttöaineiden ja nestekaasujen hankinnan maailmanmarkkinoilta syöttöaineeksi Fortumin jalostamoille, nestekaasun kansainvälisen trading-kaupan sekä nestekaasun myynnin tukkuasiakkaille Ruotsissa ja Puolassa.

Fortumin nestekaasutoiminnasta Suomessa vastaa tytäryhtiö Tehokaasu Oy, joka on Suomen johtava nestekaasun myy-

jä. Noin 87 prosenttia Tehokaasun nestekaasumyynnistä vuonna 1998 oli bulkkikaasua ja loput vähittäiskaupassa myytyä pullotettua kaasua. Bulkkikaasun pääasialliset käyttäjät ovat teräs-, paperi-, metalli- ja elintarviketeollisuus.

Nestekaasun säiliötoimitukset teollisuudelle Suomessa kasvoivat 20 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Pullotetun nestekaasun myynti kasvoi noin 3 prosenttia.

LPG International -yksikkö harjoittaa kansainvälistä nestekaasukauppaa ja hoitaa Fortumin jalostamoille syöttöaineena käytettävät nestekaasutoimitukset. Ruotsissa Neste Gas AB toimii nestekaasun maahantuojana ja tukkumyyjänä hyödyntäen Sundsvallissa sijaitsevaa kalliosäiliöterminaalia. Myös Puolassa yksikkö harjoittaa pienimuotoista nestekaasun tuontia ja myyntiä maan kasvavilla markkinoilla.

Kiinassa LPG International ja China Oil & Gas valmistelevat parhaillaan nestekaasun tuontiterminaalin ja kalliovaraston rakentamista Qingdaoon. Fortumilla on 50 prosentin osuus hankkeesta, jonka toteutus päätös tulee ajankohtaiseksi vuonna 1999.

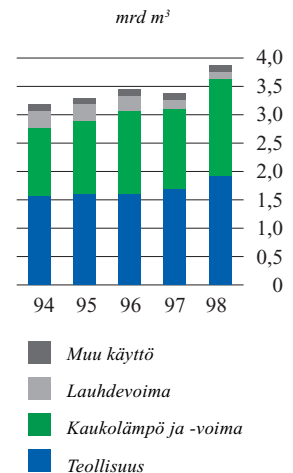
Taloudellinen tulos

Öljyn tulos parani selvästi verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin Porvoon jalostamolla oli viiden viikon seisokki.

Vuonna 1998 jatkunut raakaöljyn hintojen lasku aiheutti 192 miljoonaa markkaa varastotappiota, joka kohdistui pääosin lakisäätöihin velvoitevarastoon. Suomessa edellytetään, että raakaöljyn, syöttöaineiden ja öljytuotteiden maahantuojilla on vähimmäisvarastot, jotka vastaavat keskimääräistä kahden kuukauden tuontimäärää.

Öljynetsinnän ja -tuotannon tulosta vuonna 1998 heikensi merkittävästi raakaöljyn hinnan voimakas lasku. Kaasun tulos parani hieman edellisestä vuodesta.

Maakaasun myynti Suomessa

Sähkö ja lämpö

	1998	1997
Liikevaihto, Mmk	10 216	10 896
- josta sähkönmyynti, Mmk	8 779	9 715
lämmönmyynti, Mmk	1 233	901
Liikevoitto, Mmk	2 210	2 066
Sidottu pääoma, Mmk	32 488	28 005
Investoinnit, Mmk	7 586	7 307
Henkilöstö keskimäärin	2 806	2 967

1.1.1999 alkaen Sähkö ja lämpö koostuu sähkö-, lämpö- ja siirtoliiketoimintayksiköistä ja pohjoismaiden ulkopuolisesta kansainvälisestä liiketoimintayksiköstä. Liiketoimintaan kuuluvat myös lämmön- ja höyryntuotantoa harjoittava Neste Lämpö Oy, uusiutuviin energialähteisiin perustuvia järjestelmiä kehittävä ja kaupallistava yksikkö Fortum Advanced Energy Systems (entinen NAPS) ja tutkimus- ja kehitystyöhön erikoistunut Teknologiateollisuuden Maaliskuun alusta liiketoiminnan emoyhtiön Imatran Voima Oy:n nimi muuttui Fortum Power and Heat Oy:ksi.

Vuonna 1998 Sähkö ja lämpö -liiketoiminta sisälsi vain IVO-yhtiöiden toimintoja, joihin myös tilinpäätöksessä olevat liiketoimintakohtaiset taloudelliset tunnusluvut viittaavat. Neste Lämmön ja entisen NAPSin luvut sisältyvät Kaasu-liiketoiminnan lukuun.

Viime vuosina Sähkö ja lämpö -liiketoiminta on laajentunut osakekauppojen seurauksena merkittävästi. Pohjoismaissa Fortum kuuluu sekä energian myynnin, tuotannon että asiakkaiden määrällä mitattuna kahden suurimman energiayhtiön joukkoon. Asiakasmäärältään Ruotsin suurimmasta ja tuotantokapasiteetiltaan kolmanneksi suurimmasta Birka Energi AB:stä Fortumilla on 50 prosentin osuus. Lisäksi toimintaa on muualla Euroopassa ja tietyissä Kaakkois-Aasian maissa.

Markkinatilanne

Pohjoismaissa käytettiin vuonna 1998 yhteensä 374 terawattituntia sähköä. Sähkönkulutus kasvoi edellisvuoteen verrattuna 2 prosenttia. Suomessa oli kasvua noin 4 prosenttia ja Ruotsissa noin 1 prosentti. Suomessa kasvun painopiste oli loppuvuotta lukuun ottamatta teollisuudessa. Sähköä käytettiin 76,5 terawattituntia, josta teollisuuden osuus oli 55 prosenttia.

Pienyritys- ja kotitalousasiakkaita pohjoismaisilla sähköyhtiöillä on 14 miljoonaa, joille sähköä myytiin noin 200 terawattituntia. Sähköyhtiöitä on pohjoismaissa noin 680, joista 15 suurinta hallitsee kolmannelle markkinoista.

Pohjoismaiset tuottajat myyvät 4 miljoonalle pienyritys- ja kotitalousasiakkaalle vuosittain noin 100 terawattituntia kaukolämpöä. Pohjoismaissa on noin 630 lämpöyhtiötä. Niistä 15 suurinta hallitsee lähes 40 prosenttia markkinoista.

Kaukolämmön kulutus oli Suomessa yhteensä 27,6 terawattituntia, mikä on 5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Suomen rakennuskannasta puolet on liitetty kaukolämpöön. Suurissa kaupungeissa kaukolämmön osuus kohoaa jopa 90 prosenttiin.

Suomen, Ruotsin ja Norjan sähkömarkkinat kuuluvat maailman vapaimpiin. Sähköntuotannon osalta ne ovat olleet täysin vapaat kilpailulle jo useita vuosia. Vain Norjassa energiantuotantoyhtiöiden omis-

tusta on rajoitettu. Kaikki asiakkaat voivat Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa valita sähkönmyyjänsä. Tanskassa vain suurimmat sähkönostajat voivat toistaiseksi kilpailuttaa sähkönmyyjää.

Ruotsissa laki vaatii kaikilta myyjältä vaihtavilta sähköasiakkailta edelleen tunnittehomittaroinnin. Kustannuskynnykseksi muodostuneesta mittarointipakosta luovuttaneen kuitenkin marraskuun alusta 1999. Sähkönmyyjänsä ensimmäistä kertaa vaihtaneita pienkäyttäjää oli Ruotsissa noin 30 000. Norjassa pienkäyttäjien tyyppikäyrämittaus on ollut voimassa jo vuodesta 1995. Viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 90 000 norjalaista pienkäyttäjää vaihtoi sähkönmyyjää ensimmäisen kerran, kun luku vielä edellisenä vuonna oli ollut noin 30 000. Suomessa syksyllä voimaan tullut sähkömarkkinain muutos laajensi kilpailun sähköasiakkaista käytännössä kaikkiin, pienimpiinkin kuluttajiin. Vuoden loppuun mennessä arviolta 25 000 suomalaista pienkäyttäjää oli vaihtanut sähkönmyyjänsä. Kilpailua asiakkaita käydään sekä hinnalla että erilaisilla tuoterakenteilla ja toiminta- ja palvelumalleilla.

Kilpailun vapautumisen myötä myös markkinapanostukset ovat kasvaneet oleellisesti. Kilpailukykyä on vahvistettu yrittäjien ja liiketoimintayhteistyön avulla, mikä on merkinnyt yhtiöiden ja yhteistyöliittymien koon kasvua ja määrän vähenemistä. Kunnat pohtivat omistajaro-

Liiketoimintaan kuuluvat sähkön ja lämmön tuotanto, myynti ja siirto.

Fortumin omistuksessa on voimalaitoksia ja lämpölaitoksia, minkä lisäksi sillä on osuuksia muiden omistamista voima- ja lämpölaitoksista.

Pohjoismaissa liiketoiminta myy näissä voima- ja lämpölaitoksissa

tuotettua tai muilta yhtiöiltä ja pörsseistä hankittua sähköä ja lämpöä.

liaan ja rakentavat energiastrategioitaan uudelta pohjalta.

Euroopan unionin vuonna 1996 hyväksymä sähkön sisämarkkinadirektiivi oli ensimmäinen merkittävä koko Euroopassa otettu askel pyrittäessä luomaan avoimet ja kilpaillut sähkömarkkinat Eurooppaan. Direktiivi avasi markkinoita helmikuusta 1999 alkaen, johon mennessä jäsenmaiden oli vapautettava jo vähintään neljännes sähkömarkkinoistaan.

Sähköä myydään pohjoismaisilla markkinoilla sekä kahdenvälisin sopimuksin että sähköpörssien kautta. Kahdenvälisten sopimusten sopimuskaudet ovat selvästi lyhentyneet aiemmista 5-10 vuodesta. Uusista sopimuksista useimmat solmitaan kausiksi, jotka vaihtelevat muutamasta kuukaudesta muutamaan vuoteen.

Pohjoismaisen sähköpörssin Nord Poolin kautta myytiin noin 56 terawattituntia sähköä, mikä on 29 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Pörssin finanssikauppa käydään pisimmillään kolmen vuoden hintavarmistuksilla, ja sen volyyymi nousi noin 90 terawattituntiin. Lisäksi vastaavaa kauppa käydään välittäjien ylläpitämällä OTC-markkinoilla. Suomalainen EL-EX Sähköpörssi Oy ryhtyi kesäkuussa välittämään Nord Poolin sähköpörssipalveluja Suomessa.

Sähkömarkkinoilla kilpailutilanne kiristyi kokonaisuudessaan selvästi, mikä johtui sekä eri markkinaosapuolten akti-

voituneesta asiakashankinnasta että edellisvuotta oleellisesti suuremmasta vesivoimatuotannosta. Norjalaiset, ruotsalaiset ja myös tanskalaiset voimantuottajat tarjosivat markkinoille tavanomaista enemmän sähköä, mikä loi sekä kahdenvälisiin sopimuksiin että sähkön pörssihintoihin merkittäviä hinnanalennuspaineita pohjoismaissa.

Sähkön alhainen markkinahinta ja markkinoilla vallitseva ylikapasiteettitilanne lykkäsivät kaavailtuja sähkön ja lämmön yhteistuotantoon perustuvia voimalaitoshankkeita. Pohjoismaissa ei tehty yhtään merkittävää uutta voimalaitosinvestointipäätöstä. Suomessa ja Ruotsissa poistettiin väliaikaisesti käyttövalmiudesta lähes 3 000 megawattia lauhdutusvoimatehoa ja Tanskassa päätettiin poistaa lähi-vuosina käytöstä vanhimpia voimalaitosyksiköitä. Suunnitteilla olevien voimansiirtoyhteyksien rakentaminen nostaisi pohjoismaiden ja manner-Euroopan välisen sähkönsiirtotehon viiden vuoden aikavälillä nykyisestä noin 2 500 megawattista noin 5 000 megawattiin. Yhteyksien valmistuminen kasvattaa sähkönvaihtomahdollisuuksia, tasaa hintavaihteluja ja lähentää pohjoismaiden ja manner-Euroopan hintatasoja.

Kioton ilmastopöytäkirjan mukaiset kasvihuonekaasupäästöjen alentamista-voitteet suosivat pitkällä aikavälillä CHP-voimalaitoksia samoin kuin biomassan, maakaasun ja vesi- ja ydinvoiman käyttöä.

Samalla muita fossiilisia polttoaineita hyödyntävän sähköntuotannon kilpailukyky pitkällä aikavälillä heikkenee. Pohjoismaissa käytetään energiantuotannossa vesi- ja ydinvoimaa, hiiltä, maakaasua, biopolttoaineita, turvetta ja öljyä ja jossain määrin aurinko- ja tuulivoimaa.

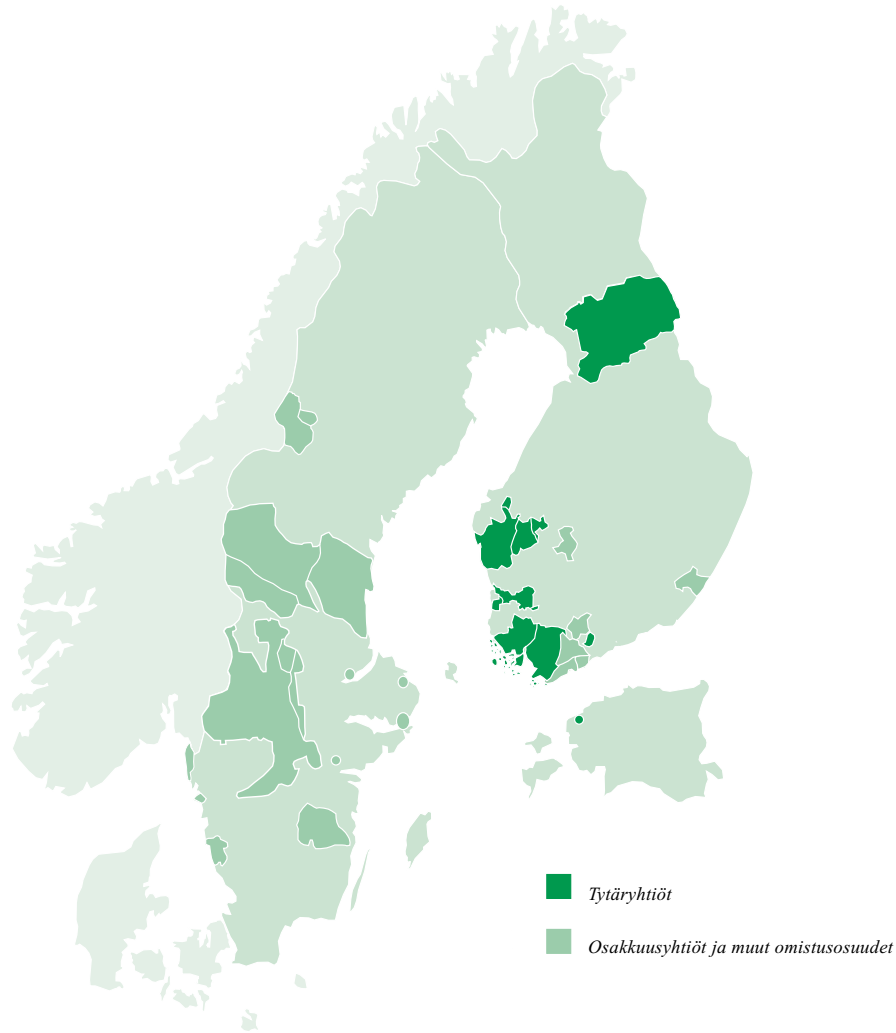
Sähkö

Fortumilla on kokonaan tai osittain omistamissaan voimalaitoksissa sähköntuotantokapasiteettia yhteensä 8 700 megawattia, joista noin 8 400 megawattia on pohjoismaissa. Fortum tuotti näissä voimalaitoksissa sähköä 35,1 terawattituntia, mikä on noin 9 prosenttia kaikesta pohjoismaissa käytetystä sähköstä. Energialähteinä käytetään vesivoimaa, ydinvoimaa, hiiltä, maakaasua, turvetta, biopolttoaineita ja öljyä.

Pohjoismaiden markkinoilla liiketoiminnan sähkönmyynti väheni 48,1 terawattitunnista 44,5 terawattituntiin, josta 57 prosenttia oli suuriasiakasmyyntiä, 30 prosenttia pieniasiakasmyyntiä ja 13 prosenttia sähköpörssikauppa tai tilapäismyyntiä. Pohjoismaissa liiketoiminnalla on 12 prosentin markkinaosuus. Omistamissaan tytäryhtiöissä Fortumilla oli Birka Energi mukaan luettuna vuoden lopussa noin 1,2 miljoonaa sähköasiakasta. Myymänsä sähkön liiketoiminta hankki omista voimalaitoksista ja omistusosuuksista, muilta pohjoismaisilta voimantuottajilta, Venäjältä ja sähköpörssien kautta.

Fortumin verkkoliiketoiminta

1,1 miljoonaa asiakasta

Leudon ja sateisen sään vuoksi vesivarastot olivat pohjoismaissa suurimman osan vuotta keskimääräistä täydemmät. Vesivoimaa on ollut runsaasti saatavilla, minkä vuoksi myös sähkön markkinahinta on pysytellyt alhaalla. Sopimusmyynti on vähentynyt, mitä on loppuvuodesta korvattu lisäämällä myyntiä pörssiin ja tekemällä kahdenkeskistä tilapäiskauppaa.

Suuriasiakkaiden kanssa on solmittu pääosin lyhytaikaisia uusia sopimuksia, joiden hintataso noudattelee sähkön markkinahintaa. Vanhoissa sopimuksissa hintataso on markkinahintaa korkeampi. Sekä asiakkaiden että oman kilpailukykyä turvaamiseksi Fortum on syksyn kuluessa

neuvotellut näihin sopimukseen liittyvistä kevennyksistä, joissa sähkön markkinatilanne ja kova hintakilpailu on otettu huomioon. Neuvottelujen tuloksena osa toimitusten hinnasta on mukautettu sähkön markkinahintaan ja sen muutoksiin. Ratkaisu noudattaa lähes kauppa- ja teollisuusministeriön asettamien selvitysmiesten tammikuussa 1999 antamia suosituksia.

Maaliskuun alusta 1999 astui voimaan uusi pitkäaikainen sopimus sähkön lisätoimituksista Venäjältä. Tämän sopimuksen mukaan liiketoiminta hankkii vesivoimalla tuotettua sähköä Suomeen vuosittain 0,3 terawattituntia 10 vuoden ajan. Kesäkuussa päätettiin jättää puolet eli 500 megawat-

tia Inkoon voimalaitoksesta pitkäaikaiseen reserviin. Erityisesti runsaina vesivuosina voimalaitos on aiemminkin toiminut varavoimalana.

Tuulisähkön kysyntään vastattiin perustamalla yhdessä Kemijoki Oy:n muiden osakkaiden kanssa Lapin tuulivoimaa hyödyntävä Tunturituuli Oy, josta Fortumilla on 55 prosentin omistusosuus. Muiden pohjoismaisten yhtiöiden kanssa solmituilla sopimuksilla hankintaa on lisäksi varmistettu siten, että tuulisähköä on varattu noin 10 gigawattituntia vuodelle 1999.

IVO Partnerit -ketjun toiminta jatkui alkuvuoden kehittämisvaiheen jälkeen vilkkaana. Ketjuun kuului vuoden lopulla

Fortum ja 11 sähköyhtiötä. IVO Partnerit pyrkii parantamaan sähkönmyynnin kustannustehokkuutta yhteismarkkinoinnilla ja tarjoamaan asiakkaille täyden valikoiman energiapalveluja ja -tuotteita kunkin tarpeisiin räätälöityinä. Palveluja tarjotaan Kotisähkö- ja Yrityssähkö-markkinointikonsepteilla pääasiassa kotitalouksille ja pienyrityksille. Loppuvuoden uutuustuotteena ketju toi markkinoille Norppasähkön, joka on saanut Suomen Luonnonsuojeluliiton merkin "Norppa suosittelee ekoenergiaa". Maaliskuussa 1999 IVO Partnereista tuli nimeltään Fortum Energiapartnerit.

Vuoden lopulla myytiin Huutokoskella, Loviisassa, Naantalissa ja Vanajalla sijaitsevat huippukaasuturbiinivoimalaitokset Fingrid Varavoima Oy:lle. Kauppa astui voimaan vuoden 1999 alusta. Sähkö ja lämpö voi ostaa tarvitsemansa säätö- ja tasesähkön vuoden 1999 alusta käynnistyneiltä tasesähkömarkkinoilta, joista Fingrid lakisääteisesti vastaa.

Syyskuussa Stockholm Energi AB ja Fortumin ruotsalainen tytäryhtiö Gullspång Kraft AB yhdistettiin Birka Energi AB:ksi. Fortum ja Tukholman kaupunki omistavat kumpikin 50 prosenttia Birka Energistä.

Ruotsissa toteutettiin Kinnekulle-järjestely, jossa IVO Energi AB:stä tuli Kinnekulle Energi AB:n osakas ja jossa Karlskoga Energi & Miljö AB ja kolme muuta keskiruotsalaista sähköyhtiötä myivät Kinnekulle Energille sähkönmyyntiliiketoimintansa. Vuoden 1999 alussa Fortumin omistusosuus yhtiöstä nousi 23 prosenttiin.

Lämpö

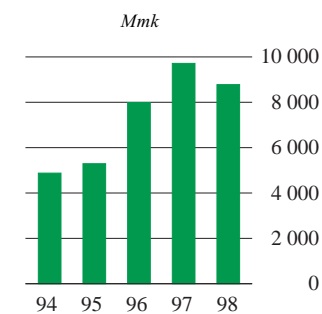
Pohjoismaissa Fortumilla on kokonaan tai osittain omistamissaan voima- ja lämpölaitoksissa lämmön tuotantokapasiteettia 5 200 megawattia, josta 900 megawattia on Neste Lämmön kapasiteettia. Näissä voima- ja lämpölaitoksissa tuotettiin lämpöä 13,1 terawattituntia, mikä on 13 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Lämmöntuotannon lukuihin vaikuttivat eniten Kirkniemen voimalaitoksen ja Nokian Lämpövoima Oy:n voimalaitoksen käyttöönotto sekä Enson Kotkan tehtaiden yhteydessä toimivan voimalaitoksen myyminen Enso Oyj:lle.

Tuotetusta lämmöstä Fortum myi 48 prosenttia prosessihöyrynä teollisuudelle ja 52 prosenttia kaukolämpönä kaukolämpöverkkoihin. Kaukolämmön siirtomarkkinoista Fortumin paikallisilla tytäryhtiöillä on Birka Energi mukaan luettuna pohjoismaissa noin 4 prosentin osuus. Lämpöasiakkaita on Suomessa noin 600 ja Ruotsissa noin 9 000.

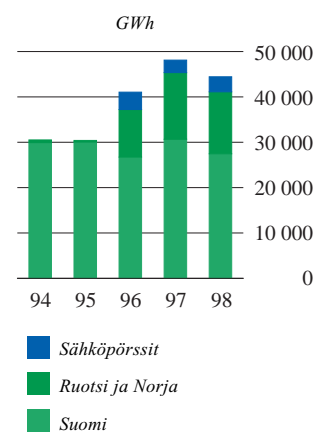
Neste Lämpö perusti yhdessä Oy Turku Energia - Åbo Energi Ab:n kanssa Evanes Oy:n, joka tuottaa ja myy Varsinais-Suomessa kaukolämpöä ja Turussa höyryä. Fortum omistaa yhtiöstä 40 prosenttia. Osuus Kärsämäen Kaukolämpö Oy:stä myytiin Revon Sähkö Oy:lle.

Kokkolan Energialaitos irtisanoi Fortumin ja Kokkolan kaupungin välisen pitkäaikaisen kaukolämpösopimuksen, jolloin kaukolämmön toimitus päättyi vuoden lopussa.

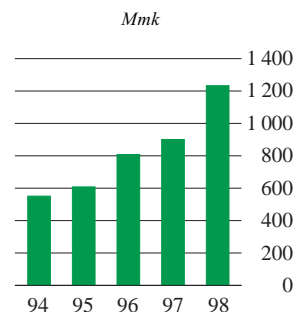
Sähkönmyynnin liikevaihto

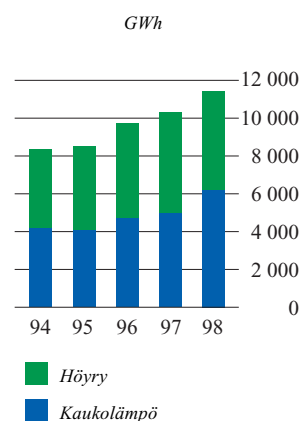
Sähkönmyynti

Lämmönmyynnin liikevaihto

Kaukolämmön ja höyryn myynti

Siirto

Fortumin paikalliset tytäryhtiöt siirtävät sähköä pienasiakkaille pohjoismaissa ja jakeluverkkoalueillaan. Pienkäyttäjien sähkönsiirtomarkkinoista Fortumilla on noin 5 prosentin osuus. Sähkönsiirtoasiakkaita Fortumin tytäryhtiöillä on Birka Energi mukaan luettuna lähes 1,1 miljoonaa, joista 280 000 on Suomessa ja 840 000 Ruotsissa.

Sähkö toimitetaan kuluttajille integroidun siirto- ja jakelujärjestelmän kautta. Suomessa liiketoiminnan alue- ja jakeluverkkoja omistavat pääasiassa Länsivoima Oyj, Koillis-Pohjan Sähkö Oy ja Tuusulanjärven Energia Oy ja Ruotsissa Birka Energi.

Suomessa Fortumin siirtämän sähkön määrä oli 6,9 terawattituntia, mikä on 0,6 terawattituntia enemmän kuin edellisenä vuonna. Ruotsissa vastaava sähkönsiirto oli yhteensä 13,9 terawattituntia eli 0,9 terawattituntia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Länsivoima-konsernin verkkotoiminnan liikevaihto oli 550 miljoonaa markkaa. Vuoden lopussa sillä oli runsaat 228 000 asiakasta. Maaliskuussa kokonaan Fortumin omistukseen siirtyneen Tuusulanjärven Energian verkkotoiminnan liikevaihto nousi 62 miljoonaa markkaa ja sillä oli noin 29 000 asiakasta. Koillis-Pohjan Sähköllä vastaavat luvut olivat 63 miljoonaa markkaa ja noin 28 000 asiakasta. Koillis-Pohjan Sähköstä tuli marraskuussa Fortumin tytäryhtiö, kun Fortumin omistus yhtiöstä nousi 24 prosentista 54 prosenttiin. Tammikuussa 1999 toteutetun osakekauppojen jälkeen omistusosuus on 99 prosenttia.

Länsivoima Oyj hankki helmikuussa 1999 omistukseensa 28 prosentin osuuden Espoon Sähkö Oyj:n osakkeista. Kauppahinta oli runsaat 516 miljoonaa markkaa.

Ruotsissa Karlskogan kunnalta hankittiin 49 prosenttia Karlskoga Energi & Miljöstä. Birka Energillä oli vuoden lopussa 35 prosenttia Ryssa Elverk AB:n osakkeista. Lisäksi se osti tammikuussa 1999 Lidingö Energi AB:n koko osakekannan.

Teknologiakeskuksen energianmittaustoiminnasta muodostettiin yhdessä kuuden pohjoismaisen sähköyhtiön kanssa Eurotrem AB, joka erikoistuu energianmittaukseen ja mittausarvojen käsittelyyn pohjoismaisilla markkinoilla.

Pohjoismaiden ulkopuolinen toiminta

Pohjoismaiden ulkopuolella Fortumilla on voima- ja lämpölaivosomistuksia Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Unkarissa ja Thaimaassa ja sähköyhtiöomistuksia Virossa ja Venäjällä. Myös Saksan markkinoilta on saatu jalansijaa. Tavoitteena on tarjota Keski- ja Pohjois-Euroopan avautuville energiamarkkinoille koko palveluketju sähköntuotannosta myyntiin ja siirtoon.

Vahvimmin Fortum kasvoi Isossa-Britanniassa. Marraskuussa otettiin käyttöön Humberin kaasuvoimalaitoksen toinen, 510 megawatin yksikkö. Uusi tuotantokapasiteetti on myyty ranskalaiselle kaasuyhtiölle Elfille pitkäaikaisella sopimuksella. Voimalaitoksen kokonaisteho on 1 260 megawattia ja sen omistaa Humber Power Limited, josta Fortumilla on 22,5 prosentin osuus. Oman ja kahden muun Humber-osakkaan tuotanto-osuussähköön Fortum välitti Englannin markkinoilla toimiville sähköyhtiöille.

Regional Power Generators Limited siirtyi loppuvuodesta kokonaan Fortumin omistukseen. Yhtiö omistaa Briggin 240 megawatin kaasuvoimalaitoksen Koillis-Englannissa. Voimalaitos hankkii tarvitsemansa kaasun spot-markkinoilta ja myy niille myös tuottamansa sähköön. British Pet-

roleumin kanssa tehtiin sopimus sähkö- ja lämpötoimituksista yhtiön Grangemouthin jalostamolle Skotlannissa. Tätä varten Fortum rakentaa alueelle uuden CHP-kaasuvoimalaitoksen, joka valmistuttuaan tuottaa 130 megawattia sähköä ja 250 megawattia lämpöä. Fortumin osuus hankkeesta on 75 prosenttia.

Irlannissa Fortumin omistama Edenderry Power Limited voitti kilpailussa ensimmäisenä kansainvälisenä maan energia-markkinoille etabloituneena voimayhtiönä voimalaitoshankkeen. Yhtiö rakentaa 118 megawatin turvevoimalaitoksen ja myy tuottamansa sähkön Irlannin verkkoyhtiölle. Voimalaitoksen on määrä valmistua vuonna 2001.

Unkarissa kasvatettiin omistussuutta Budapesti Erömü Rt.:ssä 43,8 prosenttiin. Budapesti Erömün omistuksessa on viisi CHP-kaasuvoimalaitosta ja yksi lämpölaite. Yhtiöllä on myös kehitteillä uutta sähköntuotantokapasiteettia yhteensä runsaat 220 megawattia.

Saksassa sovittiin kemian alan yrityksen Wacker-Chemie GmbH:n kanssa sähkö- ja lämpötoimituksista. Tätä varten Bajerin Burghauseniin rakennetaan sähköteholtaan 120 megawatin ja lämpöteholtaan 310 megawatin kaasuvoimalaitos, joka valmistuu vuonna 2001. Lokaussa sovittiin Elektrizitätswerk Hammermühlen kanssa noin 50 gigawattitunnin vuosittaisesta sähkötoimituksesta. Kyseessä oli ensimmäinen saksalaisen sähköyhtiön ja pohjoismaisen sähkönmyyjän välinen toimitussopimus. Osana laajentumistaan Saksan markkinoille Fortum perusti helmikuussa 1999 tanskalaisen Elsamin kanssa yhteisyrityksen, jonka tavoitteena on myy-

dä sähköä saksalaisille suurasiakkaille.

Virossa voitettiin tarjouskilpailu AS Läänemaa Elektrivörkin yksityistämiseksi, minkä jälkeen Fortumin omistukseen

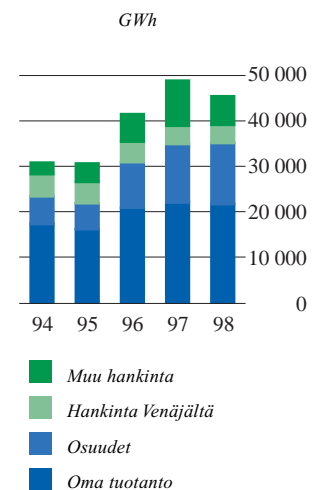
Sähkön ja lämmön erityisvahvuuksia ovat asiakkaiden ja paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa räätälöitävät toimintamallit, pienkäyttäjille suunnatut asiakkuuskonseptit, mittava tutkimus- ja kehityspanostus, useista eri maista saatu kokemus ja koko energiaosaamisen laajat hyödyntämismahdollisuudet.

siirtyi 95 prosenttia yhtiöstä. Läänemaa Elektrivörkillä on noin 16 000 asiakasta.

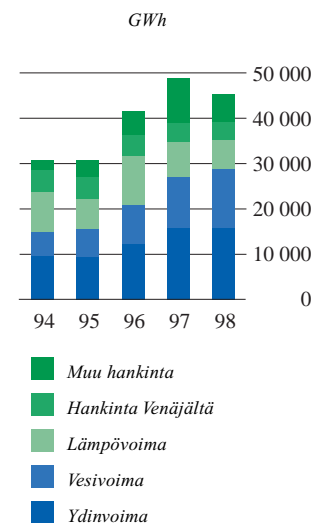
Venäjällä kasvatettiin omistusta Pietarissa ja sen ympäristössä toimivasta energiayhtiöstä Lenenergosta 4,9 prosenttiin.

Thaimaassa Fortumilla on omistuksia kolmessa voimayhtiössä. Union Power Development Company Limitedissä Fortum kasvatti omistussuuttaan 15 prosentista 28 prosenttiin. Yhtiö suunnittelee Hin Krutin 1 400 megawatin hiilivoimalaitosta, jota maan muiden voimalahankkeiden tapaan on paikallisesti myös vastustettu. Hankkeen rahoituksesta on sovittu ja voimalaitokselle on myönnetty ympäristöluvat, mutta sopimusten allekirjoitusta on päätetty yhdessä Thaimaan hallituksen kanssa lykätä vuoden 1999 puolelle, jotta julkinen kuuleminen voidaan hoitaa uuden lain mukaan. Laem Chabang Power Company Limitedillä on kehitteillä 100 megawatin CHP-kaasuvoimalaitos. Fortum omistaa yhtiöstä 75 prosenttia. Lisäksi Fortum omistaa 7,4 prosenttia thaimaalaisesta pörssiyhtiöstä The Cogeneration Public Company Limitedistä (COCO), jolla on käytössä 370 megawatin ja rakenteilla 400 megawatin CHP-kaasuvoimalaitos. Malesiassa myytiin 6,7 prosentin osuus paikallisesta pörssiyhtiöstä Powertek Berhadista.

Sähkönhankinta hankintalähteittäin

Sähkönhankinta energialajeittain

Fortum Advanced Energy Systems (entinen NAPS)

Fortum Advanced Energy Systems kehittää ja kaupallistaa uusiutuviin energiamuotoihin perustuvia järjestelmiä maailmanlaajuisesti. Se erikoistuu aurinkosähköön, aurinkolämpöön ja tuulivoimaan sekä näihin liittyviin energian varastointi- ja ohjausteknologioihin. Lisäksi yksikkö osallistuu tutkimus- ja kehitystyöhön, jossa painopisteinä ovat maakaasun kuljetus- ja varastointimenetelmät, uudet biopoltoaineteknologiat ja uusiutuvien energiamuotojen käyttö CHP-tuotannossa.

Hollannissa liittouduttiin Free Energy Europe B.V.:n kanssa ja samassa yhteydessä luovuttiin Lensin ohutkalvopaneelitehtaasta Ranskassa.

Suomen ensimmäiset vetyteknologian järjestelmät asennettiin koekäyttöön. Korean hyötysuhteen aurinkokennojen tuotannossa saatiin valmiiksi laboratoriovaihe. Bioöljyhankkeessa päästiin lupaaviin

tuloksiin ja myös työ tulosten kaupallistamiseksi saatiin käyntiin.

Aurinkosähkön maailmanmarkkinat olivat noin 160 megawattia. Fortumin osuus näistä markkinoista oli noin 2 prosenttia.

Tutkimus ja kehitys

Sähkön ja lämmön tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin 249 miljoonaa markkaa eli 1,8 prosenttia liikevaihdosta.

Tuotantotapojen kehitystyö keskittyi erityisesti kaukolämpövoimaan ja teollisuuden CHP-voimalaitoksiin ja kaasukombivoimalaitoksiin. Fortumin avainteknologioihin kuuluvaa monen polttoaineen samanaikaisen käytön hallintaa vahvistettiin edelleen.

Sähkönmyynnissä ja -siirrossa tutkittiin uusia sähkökäyttöön liittyviä palvelumahdollisuuksia. Lisäksi selvitettiin, miten sähkönsiirrossa voidaan tehostaa toiminnan logistiikkaa, kunnossapitoa ja uudisrakentamista.

Loviisan ydinvoimalaitoksen käyttöä tukevia turvallisuustutkimuksia jatkettiin mallikokeita ja laskentaohjelmia kehittämällä. Lisäksi osallistuttiin kansainvälisiin uusien ydinvoimalaitoskonseptien kehittämishankkeisiin.

Taloudellinen tulos

Sähkön ja lämmön tulos parani edelliseen vuoteen verrattuna huolimatta alhaisesta sähkön hinnasta pohjoismaissa. Tulosta heikensi kivihiilen alentuneesta hinnasta aiheutunut varaston arvon aleneminen, 84 miljoonaa markkaa, mutta muiden hankintakustannusten alenemisen ja sähkön viedin verosta saadun palautuksen vuoksi Sähkön ja lämmön tulos parani.

Tulosta rasitti ydinjätehuoltovastuun kattamiseksi kirjattu lisäkulu, 202 miljoonaa markkaa, mikä aiheutui pääosin ydinjätehuoltorahaston antolainauskoron alenemisesta sekä muusta vastuun kasvusta.

Birka Energi AB

Syyskuussa Stockholm Energi AB ja Fortumin ruotsalainen tytäryhtiö Gullspång Kraft AB yhdistettiin Birka Energi AB:ksi. Fortum ja Tukholman kaupunki omistavat kumpikin 50 prosenttia Birka Energistä, joka myy sähköä ja lämpöä sekä omistaa ja käyttää voima- ja lämpölaitoksia ja sähkö-, kaukolämpö- ja kaukokylmäverkkoja Suur-Tukholman alueella ja keskisessä Ruotsissa.

Birka Energin taseen loppusumma oli vuoden lopussa 46 miljardia markkaa ja korolliset nettovelat Gullspångin rahoitusjärjestelysopimus mukaan luettuna 22 miljardia markkaa, joista puolet sisältyy Fortumin taseeseen.

Birka Energi on asiakasmäärältään Ruotsin suurin ja tuotantokapasiteetiltaan

kolmanneksi suurin energiayhtiö. Vuoden lopussa sillä oli noin 840 000 sähköasiakasta ja 9 000 lämpöasiakasta ja sen sähköntuotantokapasiteetti oli noin 4 570 megawattia ja lämmöntuotantokapasiteetti noin 4 300 megawattia. Yhtiön liiketoiminnat eli sähkökauppa, sähköntuotanto, sähköverkot, kaukolämpö ja palvelut aloittivat toimintansa uuden rakenteen mukaisesti vuoden 1999 alusta.

Ruotsissa Birka Energi hankki 35 prosenttia Ryssa Elverk AB:stä. Etelä-norjalaisen Drammen Energinett AS:n kanssa se sopi uuden kaukolämpöyhtiön Drammen Fjernvarme AS:n perustamisesta. Tammi-kuussa 1999 Lidingö Energi AB:n koko osakekanta siirtyi Birka Energin omistukseen.

Birka Energi AB:n avainlukuja (pro forma)

	1998
<i>Liikevaihto, Mmk</i>	8 705
<i>Liikevoitto, Mmk</i>	1 677
<i>Sidottu pääoma, Mmk</i>	38 536
<i>Investoinnit, Mmk</i>	1 614
<i>Henkilöstö keskimäärin</i>	3 982

Luvut on laskettu ikään kuin Birka-konserni olisi toiminut 1.1.98 alkaen.

Sähköntuotantokapasiteetti pohjoismaissa 31.12.1998

	Kapasiteetti MW ¹⁾		Kapasiteetti MW ¹⁾
Suomi	6 122	Ruotsi ⁴⁾	2 284
OMAT VOIMALAITOKSET	4 598	OMAT VOIMALAITOKSET	1 436
Vesivoima	770	Vesivoima	1 069
Ydinvoima	976	Sähkön ja lämmön yhteistuotanto ²⁾	213
Sähkön ja lämmön yhteistuotanto ²⁾	889	Hiili	62
Hiili	160	Turve	7
Maakaasu	268	Muu	144
Turve	309	Konventionaalinen lauhdevoima	77
Muut	152	Muu	77
Konventionaalinen lauhdevoima ²⁾	1 648	MUUT OSUUDET	848
Hiili	1 494	Vesivoima	95
Turve	154	Ydinvoima ⁵⁾	645
Muu	315	Sähkön ja lämmön yhteistuotanto ²⁾	64
MUUT OSUUDET	1 524	Hiili	64
Vesivoima	569	Konventionaalinen lauhdevoima ²⁾	37
Ydinvoima ³⁾	447	Muut	37
Sähkön ja lämmön yhteistuotanto ja konventionaalinen lauhdevoima ²⁾	508	Muu	7
Hiili	98		
Maakaasu	355		
Turve	55		

Lämmöntuotantokapasiteetti pohjoismaissa 31.12.1998

	Kauko- lämpö MW ¹⁾	Prosessi- höyry MW ¹⁾
SUOMI	1 372	772
Omat voima- ja lämpölaitokset	1 372	772
Sähkön ja lämmön yhteistuotanto ²⁾	1 040	709
Hiili	315	165
Maakaasu	242	-
Turve	287	166
Muut	196	378
Muu	332	63
RUOTSI⁴⁾	2 151	-
Omat voima- ja lämpölaitokset	2 107	-
Sähkön ja lämmön yhteistuotanto ²⁾	133	-
Hiili	115	-
Turve	18	-
Muu	1 974	-
Muut osuudet	44	-

Sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteetti pohjoismaiden ulkopuolella 31.12.1998

	Sähkö MW ⁶⁾	Kaukolämpö MW ⁶⁾	Prosessihöyry MW ⁶⁾
Voima- ja lämpölaitokset	5 374/824	1 572/689	985/266
Iso-Britannia	1 500/524	-/-	-/-
Unkari	262/115	1 572/689	530/232
Venäjä	3 242/158	-/-	-/-
Thaimaa	370/27	-/-	455/34
Rakenteilla olevat hankkeet	248/216	-/-	250/188
Iso-Britannia	130/98	-/-	250/188
Irlanti	118/118	-/-	-/-
Suunnitteilla olevat hankkeet	1 620/687	-/-	343/335
Saksa	120/120	-/-	310/310
Thaimaa	1 500/467	-/-	33/25

¹⁾ Fortumin hallitsema kapasiteetti

²⁾ Kapasiteetti luokiteltu tuotannossa käytetyn pääpolttoaineen mukaan.

³⁾ Fortumin omistusosuus Teollisuuden Voima Oy:stä oikeuttaa 26,6 prosentin osuuteen Olkiluodon ydinvoimalaitoksen kapasiteetista.

⁴⁾ Sisältää 50 prosenttia Birka Energin kapasiteetista.

⁵⁾ Sisältää Fortumin osuudet Forsmarkin ydinvoimalaitoksen osittain omistavasta Mellansvensk Kraftgruppista (MKG) ja Oskarshammnin ydinvoimalaitoksen osittain omistavasta OKG:stä.

⁶⁾ Voima- ja lämpölaitosten kokonaiskapasiteetti/Fortumin omistuksen mukainen osuus kapasiteetista.

Käyttö ja kunnossapito

	1998	1997
Liikevaihto, Mmk	1 487	1 371
Liikevoitto, Mmk	46	92
Sidottu pääoma, Mmk	119	90
Investoinnit, Mmk	33	37
Henkilöstö keskimäärin	3 191	2 465

Liiketoiminnan asiakkaita ovat voimalaitosten ja sähköasemien omistajat ja käyttäjät sekä teollisuus. Toimintaa on Suomen lisäksi Ruotsissa, Isossa-Britanniassa, Saksassa, Unkarissa, Indonesiassa, Malesiasa ja Thaimaassa. Maaliskuun 1999 alusta IVO Tuotantopalvelut Oy:n nimi muuttui Fortum Service Oy:ksi.

Liiketoiminnalla on Suomessa sopimukset 56 eri puolilla maata sijaitsevan voima- ja lämpölaitoksen kanssa, näiden

kattavat 25 voima- ja lämpölaitosta ja niiden yhteenlaskettu sähköntuotantokapasiteetti Ruotsissa on 1 675 megawattia ja lämmöntuotantokapasiteetti 3 300 megawattia.

Isossa-Britanniassa toiminnasta vastaavalla Fortum O&M (UK) Ltd:llä on sopimukset neljän voimalaitoksen kanssa, joiden voimantuotantokapasiteetti on yhteensä noin 2 000 megawattia.

Toiminta Suomessa

Liiketoiminnan vastuulla olevien voimalaitosten käytettävyyttä säilyi erittäin hyvänä.

Voimalaitosten huoltoseisokit toteutuivat ennakkoidusti. Erikoiskunnossapito sai voimalaitosten revisio- ja sähköasematöitä varsin tyydyttävästi. Kesän aikana tehtiin turbiinirevisio muun muassa Varensoissa Varkaudessa ja Göteborg Energissä Ruotsissa. Lisäksi suoritettiin useita turbiini- ja generaattoritarkastuksia sekä

muuta voimalaitoskoneiston käyttöolosuhteita parantavia kunnossapitotöitä.

Tehokkuuden lisäämiseksi kunnossapito-yhtiöiden omistuksia uu-

delleenjärjesteltiin.

Toiminta muissa maissa

Vuoden 1998 lopulla allekirjoitettiin pitkäaikainen O&M-sopimus (Operation & Maintenance) Skotlantiin rakennettavan CHP-laitoksen käytöstä ja kunnossapidosta. Tämä laitos tuottaa höyryä ja sähköä BP:n Grangemouthin jalostamolle. Samaan aikaan käynnistyivät neuvottelut Sähkö ja lämpö -liiketoiminnan kanssa Irlantiin rakennettavan 110 megawatin turvevoimalaitoksen O&M-sopimuksesta 15 vuodeksi.

Käyttö ja kunnossapito käyttää asiakkaan omistamia voimalaitoksia ja kunnossapitää teollisuuden tuotantoprosesseja kokonaisvaltaisilla palvelusopimuksilla, jolloin asiakas voi keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa.

yhteenlaskettu sähköntuotantokapasiteetti on 3 800 megawattia ja lämmöntuotantokapasiteetti 2 760 megawattia. Kunnossapitosopimuksia liiketoiminnalla on yli 50 teollisuuskohteessa.

Ruotsissa käyttö- ja kunnossapitotoiminnasta vastaa Birka Service AB, Birka Energin tytäryhtiö, josta Fortum omistaa 50 prosenttia. Yhtiö vastaa Birka Energin voimalaitosten sekä sähköjakelu- ja kaukolämpöverkkojen käytöstä ja kunnossapidosta. Se tarjoaa käyttö- ja kunnossapitopalveluja myös ulkopuolisille teollisuusasiakkaille. Birka Servicen sopimukset

Malesiassa liiketoiminta käyttää ja kunnossapitää Powertek SDN BHD:n omistamaa Teluk Gongin kaasuturbiinivoimalaitosta, jonka kokonaisteho on 440 megawattia.

Markkinatilanne

Suomen perusteollisuuden tuotanto piene- ni loppuvuonna, mikä osaltaan heijastui kunnossapitopalveluiden kysyntään. Sopimuskunnossapidon kysyntä jatkui edelleen hyvänä. Pohjoismaissa liiketoiminnan toiminta-alueen markkinat kehittyivät suotuisasti.

Liiketoiminta tarjoaa kokonaisvastuullisia käyttöpalveluja voimalaitosten omistajille ja kunnossapitopalveluja prosessiteollisuudelle ja voimalaitoksille. Kunnossapitopalvelut voivat ulottua yksittäisistä huoltotoimenpiteistä kokonaisen tehtaan kunnossapitoon. Erikoispalveluiden piiriin kuuluvat turbiini-, kattila-, kytkinlaitos- ja muuntajahuollot. Suomessa liiketoiminta tarjoaa teollisuudelle ja asutuskeskuksille myös paikallislämpöpalveluja, joissa hyödynnetään kotimaisia kiinteitä polttoaineita.

Indonesiassa solmittiin pitkäaikaisso-
pimukset kahden rakenteilla olevan hiili-
voimalan käytöstä ja kunnossapidosta.
Maan taloudellisen ja poliittisen tilanteen
vuoksi projektit ovat pysähtyneissä ja
omistaja hakee niille uusia rahoittajia.
Thaimaassa solmittiin O&M-sopimus
1 400 megawatin hiilivoimalaitoksen käy-
töstä ja kunnossapidosta. Sopimusaika on
15 vuotta. Projekti ei ole vielä käynnisty-
nyt, mutta suunnitelmien mukaan ensim-
mäinen yksikkö on käytössä syksyllä 2002
ja toinen yksikkö vuoden 2003 alussa.

Unkarissa Montivo Kft. toteutti muun
muassa kahden Frame 9 -kaasuturbiiniyk-
sikön asennukset sekä kolmen lauhdu-
tinyksikön esivalmistuksen ja asennuksen
Paksin ydinvoimalaitokselle. Budapesti
Erömölle toimitettiin Powermaint-kunnos-
sapidon tietojärjestelmä.

Tuotekehitys

Oulussa avattiin kunnossapidon tuotekehi-
tysyksikkö, IVO Service Technology, kehit-
tämään korkean teknologian kunnossapito-
tuotteita teollisuuden ja energiantuotannon
käyttöön. Voimalaitoksen kaukotukitoimin-
taa Isossa-Britanniassa kehitettiin edelleen
laajentamalla kaukotuki koskemaan Brig-
gin ja Peterboroughin lisäksi myös South
Humber Bankin voimalaitosta. Ajotapojen
optimointiprojektissa kehitettiin kokonais-

valtainen voimalaitoksen käyttötalouden
optimointimenetelmä.

Liiketoiminta on ollut vuodesta 1996
alkaen mukana kansallisessa Käyttövar-
muus kilpailutekijänä -ohjelmassa, jossa
on kehitetty muun muassa kaasuturbiini-
en vikojen analysointiin ja ennustamiseen
liittyviä menetelmiä. Fortumin osuus
hankkeessa saatiin päätökseen vuoden lop-
puun mennessä.

Laatu, ympäristö ja turvallisuus

Kunnossapitoliiketoiminta sai Suomessa ja
Unkarissa ISO 9002 -laatusertifikaatin.
Laadun kehitystyö jatkuu ympäristöjärjes-
telmien kehittämisellä.

Suomessa toimivilla voimalaitosyksi-
köillä kehityksen painopisteenä oli ympä-
ristöasioiden hallinta, jossa koko henkilös-
tön ympäristötietoisuutta ja ISO 14001
mukaista toimintaa vahvistettiin. Toimin-
nan taso todennettiin sisäisellä auditointi-
ja sertifiointimenetelyllä. Turvallisuusasi-
oiden kehittämisprojekti käynnistyi ja se
jatkuu vuonna 1999.

Ulkomailla toimivissa yksiköissä vuo-
sina 1996-97 toteutettu laatu- ja ympäris-
tösertifiointityö sai jatkoa, kun Humberin
voimalaitos Isossa-Britanniassa sai toimin-
nalleen EU:n ECO-Management and Au-
dit Scheme -rekisteröinnin (EMAS).

Taloudellinen tulos

Käytön ja kunnossapidon liikevaihtoa kas-
vattivat erityisesti Suomessa solmitut uu-
det kunnossapitosopimukset.

Lauhesähkön ja lämmön tuotanto-
määrät jäivät suunniteltua pienemmiksi
muun muassa lauhan loppuvuoden ja hy-
vän vesitilanteen vuoksi. Tämä yhdessä
liiketoiminnan selvästi kasvaneiden kehi-
tyspanosten ja uusien kunnossapitokohtei-
den käynnistyskustannusten kanssa hei-
kensi vuoden 1998 tulosta edellisvuoteen
verrattuna.

Voimalaitosten käytönaikainen energiakäytettävyys

%	1998	1997	1996
Maakaasuvoimalaitokset	99,4	99,1	99,4
Turve- ja puuvoimalaitokset	99,3	99,1	99,0
Hiilivoimalaitokset	93,7	97,4	97,5
Näiden keskiarvot	96,2	98,1	98,1

Viiden vuoden keskiarvo oli 96,1 prosenttia vuosina 1994-98 ja
vuosina 1993-97 se oli 96,3.

Vesivoimalaitokset*	99,8	99,7	99,0
---------------------	------	------	------

* Liiketoiminnan vastuulla olevissa vesivoimalaitoksissa Suomessa

Engineering

	1998	1997
Liikevaihto, Mmk	2 120	2 179
Liikevoitto, Mmk	50	80
Sidottu pääoma, Mmk	355	441
Investoinnit, Mmk	58	35
Henkilöstö keskimäärin	2 591	2 199

Vuoden 1999 alusta Engineering-liiketoiminta ryhmiteltiin uudelleen. IVO Power Engineering jaettiin kahdeksi yhtiöksi, nimi muutettiin Fortum Engineeringiksi ja Neste Engineering liitettiin Fortumin Engineering-liiketoimintaan. Vuoden alusta toiminnallinen rakenne jakautui kolmeen ryhmään: Voimalaitoksiin, Neste Engineeringiin ja Voimansiirtoon. Fortum Engineering Oy on engineering-toimintojen ja yhtiöiden emoyhtiö. Neste Engineering toimii öljynjalostukseen, petrokemiaan ja maakaasuun liittyvien prosessien ja teknologioiden alueella. IVO Transmission Engineering Oy toimii voimansiirron ja -jakelun, tietoliikenteen ja rautatiesähköistytksen alueella.

Vuonna 1998 Engineering-liiketoimintaan kuuluivat vain IVO:n toiminnot. Tilinpäätöksessä olevat liiketoimintakohtaiset taloudelliset tunnusluvut koskevat näitä toimintoja. Neste Engineeringin luvut vuodelta 1998 sisältyvät kohtaan ”Muut liiketoiminnat”.

Markkinatilanne

Lähialueen markkinat pysyivät kohtalaisen hiljaisina. Keski-Euroopassa ja Aasiassa alan rakennustoiminta on ollut vilkkaampaa.

Puolassa oli modernisointien ja ympäristönsuojeluprojektien lisäksi vireillä voimalaitoshankkeita. Tšekin tasavallassa sekä pienten kaukolämpölaitosten että uu-

distamista tarvitsevien voimalaitosten markkinat avautuivat hieman. Romaniassa voimalaitosten perusparannushankkeisiin saatiin runsaasti kansainvälistä rahaa. Unkarissa päätökset lisäkapasiteetin rakentamisesta vilkastuttivat oleellisesti uusien voimalaitosten suunnittelua. Myös Kiinassa ulkomaiset investoinnit voimalaitoksiin lisääntyivät. Maassa oli erittäin suuret markkinat myös ympäristönsuojeluteknologialle. Thaimaassa oli talouslammasta huolimatta mahdollisuuksia eräisiin voimalaitosprojekteihin.

Öljy ja kaasu -liiketoiminnan ja Bo-realisen laitoshankkeet antoivat hyvän peruskuorman Neste Engineeringille.

Pohjoismaissa voimansiirtoinvestoinnit olivat edelleen vähäisiä. Siirtoverkkojen kunnossapito- ja perusparannushankkeet lisääntyivät sekä Suomessa että lähialueilla. Venäjällä, Baltiassa ja itäisessä Keski-Euroopassa sekä rataverkkojen sähköistys että niiden perusparannus tarjosivat uusia mahdollisuuksia. Matkapuhelinverkkojen rakentaminen loi nopeasti kasvavia markkinoita antennimasto- ja tukiasematoimintuksille.

Voimalaitokset

Voimalaitokset-ryhmän liiketoimintayksiköt ovat lämpövoimalaitokset, ympäristö ja perusparannus, automaatio, ydinvoima, vesivoima ja konsultointi. Voimalaitosten kansainvälisen liiketoiminnan kehitys oli

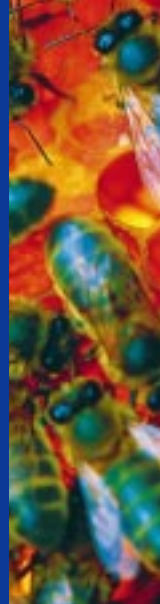
erityisen voimakasta vuonna 1998.

Uusia tilauksia saatiin 2,9 miljardin markan arvosta. Merkittävimmät tilaukset olivat lauhdevoimalaitos Irlantiin, CHP-laitos Skotlantiin, rikinpoistolaitos Puolaan, kaasukombivoimalaitos Thaimaahan, kaukolämpöhankkeita ja LIFAC-teknologiaan perustuva rikinpoistolaitos Kiinaan sekä voimalaitosautomaation toimitus Romaniaan.

Tšekin tasavallassa toimitettiin rikinpoistolaitos savukaasujen puhdistukseen ja Olomoucun voimalaitos otettiin käyttöön. Kiinassa otettiin käyttöön ensimmäinen LIFAC-teknologiaan perustuva rikinpoistolaitos. Romaniaan toimitettavat perusparannus-projektit saatiin käyntiin. Puolassa kaukolämpöä tuottava CHP-laitos saatiin rakentamisvaiheeseen. Pietarin lähistöllä sijaitsevan Luoteislaitoksen ensimmäinen yksikkö saatiin Fortum Engineeringin osalta käytännössä päätökseen.

Vesivoimarakentamisen pääpaino oli laitosten perusparantamisessa. Baltian alueella ja Venäjällä yksiköllä on esiselvitystehtäviä. Dönjen voimalaitokselle tehtävä perusparannus on ensimmäinen merkittävä toimitus Ruotsiin.

Ydinvoima-liiketoimintayksikkö on Loviisan voimalaitoksen tekninen tukiyksikkö. Yksikkö suunnittelee ja urakoi myös laitoksen perusparannushankkeita. Kiinassa yksikkö osallistui suunnittelijakonsulttina venäläiseen ydinvoimaprojektiin. Liiketoiminta-

Liiketoiminta on erikoistunut energian tuotanto- ja siirtojärjestelmien kokonais- ja osatoimituksiin, rautateiden sähköistykseen ja energiahuollon tietoliikennesovellusten toimituksiin. Laitos- ja järjestelmätoimitusten lisäksi liiketoiminta tarjoaa projektinjohto-, suunnittelu- ja konsulttipalveluja niin voimantuotannon ja -siirron kuin öljy-, kaasua ja petrokemian aloille. Suurimpia asiakkaita ovat voimayhtiöt, sähköyhtiöt, öljy- ja petrokemian teollisuus, rautatiet ja teleoperaattorit.

mintayksikkö osallistui myös länsimaisiin avustushankkeisiin Itä-Euroopassa.

Voimansiirto

Voimansiirto-liiketoimintayksikön kotimaan merkittävistä hankkeista valmistuivat viime vuonna voimajohtohanke Suomen Kantaverkolle ja Hikiän sähköaseman laajennus. Voimansiirron merkittävimmät hankkeet olivat Intian voimayhtiön teleliikenneverkon rakentaminen, voimajohtohanke Nepalissa, Abu Dhabin kaapeliprojekti ja Belizen voimayhtiölle toimitettu telekommunikaatiojärjestelmä.

Sähköradat Oy jatkoi Suomessa Kokemäki-Pori rataosan sähköistystä. Samoin oli käynnissä työt Toijala-Turku rataosalla, joka valmistuu keväällä 2000.

Matkapuhelinverkkojen rakentaminen on luonut nopeasti kasvavat markkinat Transmast Oy:n antennimastotoimituksille sekä kotimaassa että ulkomailla. AS Linjebygg on keskittänyt toimintansa kolmeen liiketoiminta-alueeseen: off shore, teleliiketoiminta sekä voimansiirtourakointi Norjassa ja kehitysmaissa.

Neste Engineering

Neste Engineeringille vuosi 1998 oli toiminnallisesti erittäin hyvä. Tilauskanta pysyi korkeana koko vuoden. Ulkoisia resursseja käytettiin huomattava määrä. Konsernin sisäisistä hankkeista merkittävimmät olivat Porvoon jalostamon hanke Citydie-

selin tuotannon lisäämiseksi ja Porvoon voimalaitoksen perusparannus. Muita sisäisiä hankkeita olivat Pietariin rakennettava terminaali ja Kesoil-liikenneasema-ketjun muuttaminen Nesteen väreihin. Öljynetsinnän ja -tuotannon hankkeille Norjassa ja Venäjällä yksikkö toimitti projektinjohtoresursseja. Vuoden aikana käynnistyneet Borealixen ja Abu Dhabi National Oil Companyn yhteishankkeen polyeteeni-yksiköiden perussuunnittelu ja Borealixen Itävaltaan rakennettavan polypropeeni-yksikön toteutusvaihe antoivat merkittävän peruskuorman organisaatiolle. Fortumin kehittämää eetteröintiteknologiaa NEX-TAME:a koskeva ensimmäinen teknologialisenssi myytiin vuoden alussa.

Tutkimus ja kehitys

Engineering käytti tutkimus- ja kehitystoimintaan 24 miljoonaa markkaa. Useimmat hankkeet tehtiin yhteistyössä Öljy ja kaasu sekä Sähkö ja lämpö -liiketoimintojen kanssa. Tärkeimmät kehityshankkeet olivat yhdistetyn lämmön ja sähkön tuotannon voimalaitoskonseptien (CHP) ja toteutuksen kehitysohjelma sekä olemassa olevien voimalaitosten perusparannuksiin liittyvät kehitysohjelmat. Biopolttoaineiden ja ns. vaikeiden polttoaineiden tuotetusta ja tutkimusta jatkettiin ja toteutettiin useita päästöjen vähenemiseen tähdänneitä projektikokonaisuuksia.

Voimansiirron T&K-hankkeita olivat

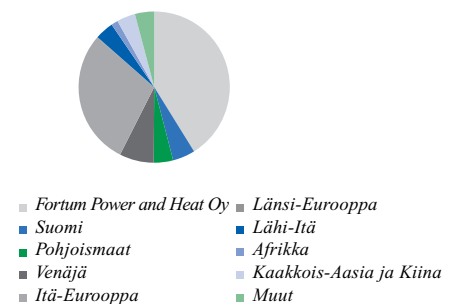
verkon kunnonhallintajärjestelmän valmistuminen sekä erilaiset jakeluverkkoliiketoiminnan kehittämiseen liittyvät hankkeet.

Taloudellinen tulos

Uusien tilausten määrä vuonna 1998 oli 2,9 miljardia markkaa. Liiketoiminta on muuttanut toimintatapaansa viime vuosina voimakkaasti ja laajentunut uusille markkinoille. Panostukset toimintatavan kehittämiseen ja paikallistoimintaan kohdemaissa kuitenkin rasittavat tuloskehitystä lyhyellä tähtäyksellä ja tämä näkyy vielä vuoden 1998 tuloksessa.

Laskuttamaton tilauskanta

31.12.1998

Kemia

	1998	1997
Liikevaihto, Mmk	5 397	4 771
Liikevoitto, Mmk	111	153
Sidottu pääoma, Mmk	2 411	2 513
Investoinnit, Mmk	196	747
Henkilöstö keskimäärin	2 745	2 154

Kemialla on tuotantoa noin 40 tuotantolaitoksessa 17 maassa Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Aasiassa. Maailmanlaajuinen myyntiverkosto kattaa tärkeimmät markkina-alueet. Liiketoiminta yhtiöitettiin helmikuussa 1999 Neste Chemicals Oy:ksi.

Neste Chemicalsin toiminta-ajatukseksi on kehittää tuotteita, jotka ovat ympäristön kannalta hyväksyttävissä koko elinkaarensa ajan. Tähän sisältyy myös tuotantolaitosten ja tuotteiden jatkuva ympäristövaikutusten arviointi.

Tuotantoyksiköt ja kapasiteetit, tonnia

EUROOPPA									
Belgia									
Pinnoiteväli tuotteet	50 000								
Formaldehydi 37%	40 000								
Hollanti									
Liimahartsit	200 000								
Formaldehydi 37%	370 000								
Itävalta ¹⁾									
Liimahartsit	405 000								
Formaldehydi 37 %	265 000	Saksa ²⁾							
Paperikemikaalit	89 000	Liimahartsit	27 000						
Teolliset pinnoitteet	15 000	Paraffiniemulsiot	13 000						
Teollisuuskemikaalit	52 000	Alkydihartsit	10 000						
Polyesterit	10 000	Polymeeridispersiot	20 000						
Latvia ³⁾		Suomi							
Liimahartsit	30 000	Pehmitinaineet	30 000						
Puola		Polyesterit	20 000						
Liimahartsit	14 000	Gelcoat, Topcoat	2 000						
Paperikemikaalit ¹⁾	20 000	Liimahartsit	190 000						
Gelcoat	1 500	Formaldehydi 37%	80 000						
Ranska		SB-lateksit ²⁾	20 000						
Polyesterit	30 000	PVC ³⁾	90 000	POHJOIS-AMERIKA					
Gelcoat	5 000	Kovetteet	7 000	Kanada					
Ruotsi		Turkki ¹⁾		Liimahartsit	300 000	AASIA			
Okso-aldehydit	300 000	Paperikemikaalit ¹⁾	5 000	Formaldehydi 37%	220 000	Intia ⁵⁾			
2-Etyyliheksanoli	125 000	Unkari ¹⁾		Meksiko		Liimahartsit	6 000		
Butanolit	100 000	Liimahartsit	30 000	Liimahartsit	40 000	Kiina			
Pehmittimet	80 000	Formaldehydi	13 000	Formaldehydi 37%	15 000	Gelcoat			
Ftaalihappo-anhydriidi	35 000	Venäjä ¹⁾		Yhdysvallat		Malesia ²⁾			
Pinnoiteväli tuotteet	8 000	Paperikemikaalit	2 500	Liimahartsit	900 000	Liimahartsit			
Oksohapot	30 000	EPS Penoplast	2 200	Formaldehydi 37%	450 000	Formaldehydi 37%			
				Gelcoat	18 000	Pinnoitekalvot			

- 1) Kreams Chemie -yhtiöt
- 2) Yhteisyritys
- 3) Rovin-sopimus
- 4) Condea-sopimus
- 5) Cibatul-sopimus
- 6) Latvijas Finieris -sopimus

Markkinatilanne

Liimahartsien kysyntä pysyi vakaana kaikilla markkina-alueilla Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa heikentyen hieman loppuvuoden aikana.

Oksotutteen markkinatilanne jatkui vaikeana. Tämä johtui pääasiassa Aasian taloudellisesta tilanteesta ja tuotantokapasiteetin lisäyksistä.

Tyydyttymättömien polyesterihartsien ja pinnoitteiden kysyntä parani koko vuoden kaikilla tärkeillä markkina-alueilla Euroopassa. Pohjois-Amerikassa liiketoiminnalla oli tiukka kilpailutilanne. Keski- ja Itä-Euroopan markkinat jatkoivat kasvuaan.

Itävaltalaisen Kremsin tuottamien mäntyöljypohjaisten paperikemikaalien markkinatilanne oli alkuvuodesta hyvä, mutta heikkeni paperiteollisuuden kannattavuuden laskun myötä toisella vuosipuoliskolla.

Liimahartsit

Formaldehydipohjaisia liimahartseja käytetään vanereissa, lastu- ja muissa puulevyissä, liimapalkeissa, eristevillan sideaineissa, paperilaminaateissa, maaleissa sekä muissa sovelluksissa. Krems Chemien oston jälkeen Neste Chemicals on maailman suurin formaldehydipohjaisten liimahartsien valmistaja.

Neste Chemicalsin asema Euroopan liimahartsimarkkinoilla on huomattavasti vahvistunut vuonna 1997 tapahtuneiden Krems Chemien ja Saksassa sijaitsevan Condean synteettisten hartsien liiketoiminnan oston jälkeen. Parantaakseen edelleen asemaansa Keski- ja Itä-Euroopan liimahartsimarkkinoilla Neste Chemicals avasi uudet liimahartsit- ja formaldehyditehtaat Unkarissa lokakuussa. Liimahartsitehtaan, jonka kapasiteetti on 30 000 tonnia vuodessa, omistaa Kreams Chemie. Formaldehyditehtaan omistaa yhteisyritys, josta Kremsillä on kolmanneksen osuus. Tämän laitoksen kapasiteetti on 13 000 tonnia vuodessa.

Liiketoiminta toimii teollisten liima-aineiden ja pinnoitteiden markkinoilla ja tavoitteena on tulla näiden tuotteiden johtavaksi valmistajaksi maailmassa. Liiketoimintaan kuuluvat liimahartsit, okso-välituotteet, tyydyttymättömät polyesterit ja gelcoat-pintahartsit, paperikemikaalit, New Developments -yksikkö, styreeni-butadieeni lateksit ja trading-toiminta.

Trzemesznosta Puolasta ostettiin mineraalivillan valmistuksessa käytettäviä hartseja tuottava tehdas, jonka kapasiteetti on 14 000 tonnia vuodessa. Tuotantoteknologiat ja standardit muutettiin Nesteen toimintojen mukaisiksi. Liimahartsien tuotanto- ja markkinointisopimus allekirjoitettiin latvialaisen Finiers-yhtiön kanssa. Sopimus kattaa toiminnot Latviassa, Liettuassa ja Virossa. Hollannissa liimahartsituotanto keskitettiin Delfzijlin laitoksille kilpailukyvyyn parantamiseksi.

Intialaisen Cibatul-yhtiön kanssa allekirjoitettiin sopimus pulverihartsin tuotannosta Gujaratissa. Tarkoituksena on vahvistaa liiketoimintaa erityisesti Aasian markkinoilla.

Oksotuotteet

Oksotuotteiden asiakkaita ovat maali-, pinnoite- ja muoviteollisuus. Näitä kemikaaleja käytetään liuottimina sekä raaka-aineina pehmittimien ja muiden tuotteiden valmistuksessa. Neste Chemicals on viiden suurimman tuottajan joukossa Länsi-Euroopassa.

Oksotuote-liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi Stenungsundin tuotantolaitoksilla Ruotsissa investointeja suunnattiin kannattavampiin oksotuotteisiin. Lisäksi käynnistettiin koko oksotuote-liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseen ja kustannusvalvontaan tähtäävät ohjelmat. Pinnoiteväliaineiden kysyntä kasvoi ja Neste Chemicals toi uusia tuotteita pinnoitemarkkinoille.

Polyesterit ja gelcoat-pintahartsit

Tyydyttymättömiä polyesterihartseja käytetään gelcoat-pintahartseina päällystykseen ja lasikuidulla vahvistettuna veneisiin, ajoneuvojen komponentteihin ja rakennusmateriaaleihin. Prosessiteollisuudessa niitä käytetään haponkestäviin putkiin, säiliöihin ja laitteisiin.

Kremsissä aloitettiin tyydyttymättömiä polyesterihartsien tuotanto. Pinnoitehartsien tuotantoa lisättiin Gdanskissa Puolassa.

Muu toiminta

Ydinliiketoimintaan kuulumattomien toimintojen irtautuminen jatkui, kun Kremsin alumiinisulfaattitoiminta myytiin loppuvuodesta. Krems muodosti ABB Group Austria -yhtiön kanssa puoliksi yhteisyrityksen, joka hoitaa Kremsin laitosten käyttö- ja kunnossapitotoiminnot.

Krems Chemie AG:n osakkeiden noteraus Wienin pörssissä lopetettiin helmikuun lopulla.

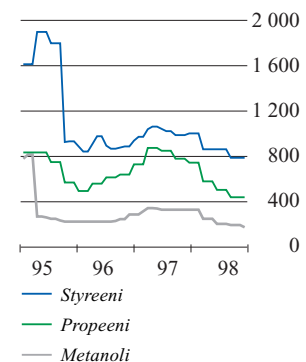
Tutkimus ja kehitys

Vuoden 1998 aikana tuotiin markkinoille muun muassa uusia esteripohjaisia tuotteita. Gelcoat-pinnoiteperhe laajeni sekä antibakteerisella että uuden sukupolven vähäpäästöisellä tuotteella. Laajentumispäämäärien saavuttamiseksi tutkimus- ja kehitystyö liitettiin lähemmäksi varsinaisia liiketoimintayksiköitä.

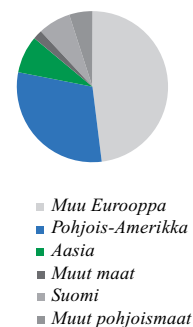
Taloudellinen tulos

Neste Chemicalsin taloudellinen tulos oli edellistä vuotta heikompi lähinnä oksoliiketoiminnan huonon markkinatilanteen vuoksi.

Raaka-aineiden sopimushintoja Luoteis-Euroopassa DEM/t

Liikevaihto maittain

Muu toiminta

Energianmittaus

Enermet-konserni

Enermet on energian mittaukseen ja käytön ohjaukseen erikoistunut yritys, jonka toimintaan kuuluvat sähkö- ja lämpöenergiamittareiden sekä energian mittaus- ja ohjausjärjestelmien suunnittelu, valmistus ja markkinointi. Asiakkaina ovat energiyhtiöt, teollisuus ja sähköenergiamarkkinoiden vapautuessa myös yksittäiset kiinteistö- ja taloyhtiöt.

Liiketoiminnan vahvin kilpailukyky liittyy erilaisten tiedonsiirtokanavien hyödyntämiseen energianmittaustietojen keruussa ja käsittelyssä sekä niitä tukevien laiteratkaisujen kehittämiseen ja valmistamiseen. Tietoliikennetarkoituksissa hyödynnetään sähkö- ja televerkkoa sekä muita tiedonsiirtokanavia.

Enermet-konsernilla on toimintaa Suomen lisäksi Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Alankomaissa, Saksassa, Sveitsissä, Tsekin tasavallassa, Uudessa Seelannissa sekä Australiassa. Enermetin tuotteita ja palveluja myydään kaiken kaikkiaan yli 30 maassa.

Liikevaihto, tulos ja investoinnit

Enermetin liikevaihto oli 501 miljoonaa markkaa, mikä on 21 prosenttia enemmän kuin vuonna 1997. Viennin ja ulkomaantoimintojen osuus liikevaihdosta oli 80 prosenttia. Eniten myynti kasvoi pohjoismaiden, erityisesti Ruotsin, energianmittausjärjestelmämarkkinoilla. Toinen liikevaihdon kasvuun merkittävästi vaikuttanut tekijä oli elektronisten sähköenergiamittareiden vilkastunut kysyntä Keski-Euroopan markkinoilla.

Enermetin liikevoitto oli 53 miljoonaa markkaa, mikä oli 66 prosenttia enemmän kuin vuonna 1997. Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja nousi 50 miljoonaan markkaan.

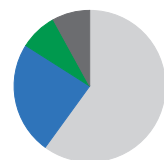
Investointeihin käytettiin 21 miljoonaa markkaa.

Tutkimukseen ja tuotekehitykseen investoitiin 39 miljoonaa markkaa, mikä on noin 8 prosenttia liikevaihdosta. Pääosa panostuksesta suunnattiin uuden sukupolven modulaaristen sähköenergiamittareiden ja Avalon-järjestelmän kehittämiseen.

Enermet s.r.o:n toiminta käynnistyi Tsekin tasavallassa vuoden alkupuolella.

Henkilöstön määrä vuoden lopussa oli 700 henkeä.

Enermetin liikevaihto markkina-alueittain

- Pohjoismaat
- Keski-Eurooppa
- Australia ja Aasia
- Muut maat

Vuosi 2000 -ohjelma

Fortumin vuosi 2000 -ohjelma on käynnistetty varmistamaan, että konsernin tietotekniikka toimii häiriöttömästi vuosituhannen vaihteessa. Ohjelma kattaa kaikki kohdealueet, muun muassa öljynjalostamojen, voima- ja lämpölaitosten, sähkönsiirron ja jakelun sekä kiinteistöjen tekniset järjestelmät, viestiyhteydet, dataverkot sekä suunnittelun ja hallinnon tietojärjestelmät. Myös ulkoisille asiakkaille toimitetut järjestelmät kuuluvat vuosi 2000 -ohjelman piiriin.

Yksittäisissä kohteissa vuosi 2000 -työ alkoi jo vuonna 1996, mutta kokonaisvaltaiset, laajat hankkeet käynnistettiin vuonna 1997. Inventointivaiheessa kartoitettiin kaikki järjestelmät ja laitteet, joissa periaatteessa voisi olla kalenteritoimintoja. Voimalaitoksilla tämä työvaihe toistettiin 3-4 kertaa, jotta kaikki merkittävä varmasti tulisi esiin.

Eri kohteiden vuosi 2000 -yhteensopivuus on selvitetty laitteiden ja järjestelmien toimittajille osoitetuin kyselyin ja testein. Fortumin teknologiakeskuksen asiantuntijat ovat testaamalla ja laitekaavioita tutkimalla selvittäneet sellaisia tapauksia, joissa laitteiden toimittajaa tai valmistajaa ei enää ole olemassa tai toimittaja ei ole kyennyt luotettavasti vastaamaan kyselyihin. Testeissä on ilmennyt, että yksittäisissä laitteissa on hyvin vähän vuoteen 2000 liittyviä ongelmia, vaikka sisäisiä kelloja on hyvin paljon. Muutoksia

vaativat lähinnä ylemmän tason automaatiojärjestelmät ja tavanomaiset tietojärjestelmät.

Loviisan ydinvoimalaitoksella vuosi 2000 -ohjelmaan liittyvä työ on kattanut kaikki voimalaitoksen järjestelmät. Kaikki laitteet on kartoitettu ja niiden vuosi 2000 -yhteensopivuus selvitetty. Tarkoituksena on saavuttaa vuosi 2000 -valmius vuoden 1999 vuosihuoltojen yhteydessä. Suoritetut testit osoittavat, ettei vuosi 2000 tule aiheuttamaan ongelmia laitokselle.

Kokonaistesteillä varmistetaan vielä voimalaitosten vuosi 2000 -yhteensopivuus. Haapaveden turvevoimalaitoksessa kaikki kellot siirrettiin eteenpäin lähelle vuosituhannen vaihdetta ja annettiin sen ylittyä. Mitään ongelmia ei havaittu. Sama toistettiin muiden mahdollisten ongelmalisten ajankohtien suhteen, eikä silloinkaan ilmennyt mitään ongelmia. Tällainen kauden kestävä koe tehdään myös eräillä muilla tuotantolaitoksilla.

Samanaikaisesti omien järjestelmien kuntoon saattamisen kanssa selvitetään sidosryhmien valmiudet sekä tehdään suunnitelmat siltä varalta, että kaikista toimenpiteistä ja tarkistuksista huolimatta ongelmia kuitenkin ilmenee omissa järjestelmissä tai käytetyissä ulkopuolisissa palveluissa.

Valtaosa korjaus- ja korvaustoimenpiteistä valmistui vuoden 1998 loppuun mennessä. Tuotantolaitoksiin liittyvistä

toimenpiteistä osa tehdään vasta kesän 1999 suunniteltujen huoltoseisokkien aikana. Fortumin tavoitteena on saavuttaa vuosi 2000 -valmius kaikilta oleellisilta osiltaan viimeistään elokuussa 1999. Loppuvuonna varmistetaan tulokset ja viimeistellään vuosituhannen vaihteen varajärjestelmät.

Fortumin vuosi 2000 -ohjelman toteuttamiseen osallistuu toista sataa omaa asiantuntijaa. Lisäksi käytetään ulkopuolisia konsultteja. Tähänastiset kustannukset ovat noin 80 miljoonaa markkaa. Tulevat kustannukset toteutuvat pääosin laitojen kunnossapidon ja järjestelmien muun uudistamisen yhteydessä. Kokonaiskustannusten arvioidaan jäävän alle 150 miljoonan markan.

Konsernin vuosi 2000 -asiantuntijoita osallistuu ulkopuolisten yritysten hankkeisiin sekä energia-alan yhteistyöhön kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Osallistumalla amerikkalaisen Electric Power Research Institutin (EPRI) vuosi 2000 -ohjelmaan Fortum saa ainutlaatuisia menetelmä- ja kokemustietoa muilta alan huippuyrityksiltä. Suorat kontaktit energia-alan yrityksiin täydentävät EPRI:stä saatavaa vertailutietoa.

Ympäristö, terveys ja turvallisuus (EHS)

Energiakonsernina Fortumin tärkeimmät ympäristönäkökohdat liittyvät ilmastokäyttöön, ekotehokkuuteen ja turvallisuuteen. Sekä raaka-aineiden että energian käytön tehokkuus on pitkään ollut kehityksen kohteena. Tuotantolaitosten sivutuotteiden kuten kipsin ja tuhkan hyötykäyttöä on lisätty. Happamoittavia rikki- ja typpipäästöjä on määrätietoisesti vähennetty soveltamalla parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Laitosten ja työntekijöiden

turvallisuuteen on panostettu, mikä näkyy työtatapaturmien ja turvallisuuspoikkeamien määrän laskuna. Ydinvoimaloiden turvallisuustaso on kansainvälistä huippuluokkaa.

EHS-politiikka hyväksytty

Fortumin hallitus hyväksyi joulukuussa yhtiön EHS-politiikan. Poliittikka on haasteellinen. Yhtiön tulee toimia EHS-asioissa kilpailijoitaan paremmin, ja sen tuotteiden ja palveluiden tulee antaa lisäarvoa käyttäjilleen. Poliitikassa todetaan EHS-asioiden edelläkävijänä toimimisen synnyttävän uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Siinä painotetaan myös kestävä kehityksen yhteiskunnallista ulottuvuutta.

Politiikan mukaisen toiminnan varmistaminen

Politiikan mukaisesti investointihankkeiden EHS-näkökohdat arvioidaan ennalta. Käytännössä tämä toimii niin, että Fortumin hallitukselle menevistä investointiehdotuksista tehdään arvio, jossa selvitetään miten hankkeen ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskit on minimoitu. Yritystoissa tällainen arvio tehdään osana due diligence -vaihetta.

ISO 14001 -ympäristöjärjestelmien rakentaminen jatkui ekokilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Öljyssä ja kaasussa sekä Ke-

miassa ylitettiin vuodelle 1998 asetettu tavoite, kun ympäristösertifioinnin piiriin saatiin yli 90 prosenttia tuotannosta, moilemmat satamat, öljyterminaalit sekä maa- ja merikuljetukset. Myös Gasum sai ISO 14001 -sertifikaatin. Sähkössä ja lämmössä edettiin esiauditointivaiheeseen. Käyttö- ja kunnossapitoliiketoiminnalla on kolme ympäristösertifikaattia Isossa-Britanniassa ja yksi Suomessa. Kaikkien muiden voimalaitosten standardinmukaisuus arvioitiin sisäisin tarkastuksin, ja yhdeksälle yksikölle myönnettiin sisäinen ympäristösertifikaatti.

Fortumin kaikissa liiketoiminnoissa on vankat perusteet korkeatasoiselle EHS-toiminnalle. EHS-politiikan mukaisesti on käynnistetty koko toimikentän uudelleenorganisointi niin, että linjavastuu korostuu ja esikuntafunktiot virtaviivaistuvat. Konsernin EHS-asioiden kehittämisryhmä on muodostettu. Sen tehtävänä on edistää politiikan toimeenpanoa ja käynnistää liiketoimintayksiköissä arvioinnit politiikan edellyttämistä toimista. Jatkossa ryhmä kehittää EHS-politiikan mukaisia yhteisiä toimintatapoja, varmistaa toiminnan tason järjestelmällisen seurannan ja raportoinnin sekä vertailun kilpailijayrityksiin, arvioi toiminnan kehitystä ja tekee ehdotuksia muun muassa yhteisistä tavoitteista ja tuotteiden elinkaaren alkupään hallinnasta.

EHS-katsauksen laajuus ja rajaukset:

Tässä osuudessa on esitetty olennaiset tiedot Fortumin toiminnan ympäristövaikutuksista tilinpäätöksen rajausta noudattaen. Tiedot kattavat konsernin tuotannolliseen toimintaan ja logistiikkaan liittyvät yksiköt painottuen toiminnan tehokkuuteen ja taloudellisiin vaikutuksiin. Yksityiskohtaista tietoa ympäristösuorituskyvyn kehityksestä on annettu IVOn ja Nesteen Ympäristöraporteissa vuodelta 1998. Tässä osuudessa ei ole käsitelty osakkuusyhtiöiden ympäristötietoja. Merkittävin osakkuusyhtiö Birka Energi julkaisee oman ympäristöraportin.

Ympäristöosaaminen on kilpailuetu. Fortumin menestys perustuu asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamukseen. Se ansaitaan tarjoamalla ensiluokkaisia, ympäristömyötäisiä, turvallisia tuotteita ja palveluita sekä toimimalla kaikessa vastuullisesti.

Fortum ja ilmastokysymys

Fortumin liiketoimien kannalta ilmastokysymys on keskeinen, ja siihen liittyy sekä uhkia että mahdollisuuksia. Lähtökohdat ovat melko suotuisat: 70-80 prosentista Fortumin sähköntuotantoa ei synny hiilidioksidipäästöjä ja lopustakin noin puolet on energiatehokkuudeltaan edullista sähkön ja lämmön yhteistuotantoa (CHP). Myös Fortumin ostaman sähkön päästöt ovat tyypillisesti suomalaisen verkkosäh-

kön keskimääräisiä päästöjä vähäisemmät. Fortumin pitkälle jalostetut liikennepolttoaineet ovat ilmastomielessä suotuisia, koska niiden avulla voidaan vähentää liikenteen hiilidioksidipäästöjä. Lisäksi Fortumin portfolioissa on biopolttoaineita sekä aurinko- ja tuulienergiaa, joiden osuus on toistaiseksi vielä pieni, joskin kasvussa.

Ilmastomyötäisten tuotteiden ja palveluiden kysyntä kasvaa tulevaisuudessa. Fortum tavoittelee osuutta näistä kasvavis-

ta markkinoista. Tästäkin syystä energiatehokkuus on Fortumin keskeisiä menestystekijöitä, ja sitä edistetään kaikessa toiminnassa. Vähäpäästöisiä energialähteitä kuten maakaasua suositaan ja uusiutuvien polttoaineiden osuutta kasvatetaan.

Fortumin ainetase 1998¹⁾

Raaka- ja polttoaineet

Maakaasu, m ³	3 900 000 000
Raakaöljy (Neste), t	11 000 000
Muut raaka-aineet (Neste), t	4 600 000
Turve (IVO), t	1 700 000
Kivihiili (IVO), t	1 000 000
Biopolttoaineet (IVO), t	660 000
Polttoöljy, t	280 000
Muut polttoaineet (IVO), t	34 000
Uraani (IVO), t	29

Päästöt ilmaan

CO ₂ , t	8 900 000
NO _x , t	24 000
SO _x , t	20 000
VOC (Neste), t	6 200
Hiukkaset (IVO), t	630

Tuotteet

Maakaasu, m ³	3 100 000 000
Öljytuotteet (Neste), t	13 000 000
Muut tuotteet (Neste), t	3 300 000
Sähkö, TWh	28
Lämpö (IVO), TWh	10

Sivutuotteet

Tuhka (IVO), t	220 000
Kipsi (IVO), t	30 000

Energia

Sähkö, TWh	13
Teollisuushöyry (IVO), TWh	3

Vuodot ympäristöön

Vuodot, m ³	43
------------------------	----

Päästöt veteen

Lämpöpäästö (IVO), TWh	18
Jätevesi (Neste), m ³	23 000 000

Jätteet

Tavanomainen jäte, t	25 000
Ongelmajäte, t	13 000
Kierrätettävä jäte, t	5 200
Matala- ja keskiaktiiviset jätteet (IVO), m ³	140
Käytetty radioaktiivinen polttoaine (IVO), t	29

Ainetase kuvaa karkeasti Fortumin keskeisempiä materiaali- ja energiavirtoja sekä päästöjä. Sisäiset sähkö- ja maakaasuerät on eliminoitu.

Tarkempia tietoja löytyy Ympäristöraporteista vuodelta 1998.

¹⁾ Ei sisällä Birka Energi AB:n eikä muiden osakkuusyhtiöiden osuutta

Toiminnan tehokkuus

Happamoittavat päästöt alas

Happamoittavia päästöjä on vähennetty määrätietoisesti sekä IVOssa että Nesteessä. IVOn voimalaitoksilla toteutettiin vuosina 1990-97 laaja ilmansuojeluohjelma. Nesteessä rikkipäästöjen vähennys ajoittui pääosin vuosille 1987-93. Typpipäästöjen vähentämishojelman jatkuu edelleen. Lisäksi Nesteen öljytuotteiden rikkipitoisuuden voimakas vähentäminen on vaikuttanut myönteisesti kansallisiin kuormitustilanteisiin.

IVOn päästöihin vaikuttaa suuresti hiilivoimalaitosten käyttöaste, joka 1996 oli poikkeuksellisen suuri johtuen vesivoiman vähäisyydestä pohjoismaiden markkinoilla. Sinä vuonna IVO myi sähköä myös Ruotsin ja Norjan tarpeisiin. Nesteen päästöissäkin näkyy nousua samana vuonna, josta lähtien kaikkien laivojen päästöt on laskettu mukaan.

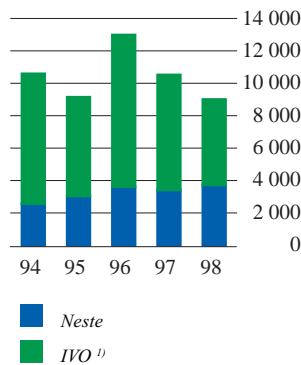
Rikkipäästöjen vähentämisestä on kansainvälisiä sopimuksia ja kansallisia tavoitteita. Kuvista nähdään, että Fortumin yhteenlasketut SO₂-päästöt ovat vähentyneet runsaat 80 prosenttia kansainvälisestä vertailuvuodesta. Fortum on siis omalta osaltaan ylittänyt sekä kansainväliset että kansalliset päästöjen vähentämistavoitteet.

Haasteena CO₂-päästöt

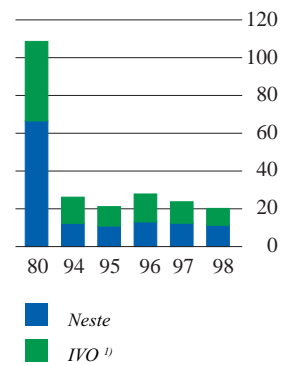
Fortumin kasvihuonekaasupäästöistä hiilidioksidi (CO₂) on ylivoimaisesti tärkein. Voimantuotannossa lauhdutusvoiman osuus on tärkein CO₂-päästöihin vaikuttava tekijä. 1996 oli kuiva vuosi, jolloin sähköä tuotettiin normaalia enemmän kivihiihellä, mikä lisää päästöjä. Vuosi 1998 taas oli runsassateinen, minkä takia hiilivoimalaitokset olivat vain vähäisessä käytössä.

Valtaosa Öljyn ja kaasun sekä Kemian CO₂-päästöistä syntyy jalostamoilla. Viime vuosien CO₂-päästöjen nousu johtuu sekä tuotannon määrän että puhtaampien liikennepolttoaineiden osuuden kasvusta. Näiden laatuun valmistukseen kuluu enemmän energiaa, mutta niiden käyttö aiheuttaa vähemmän hiilidioksidipäästöjä kuin normaalilaatujen käyttö.

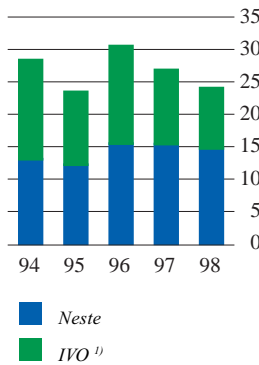
CO₂-päästöt ilmaan
Kilotonnia/vuosi

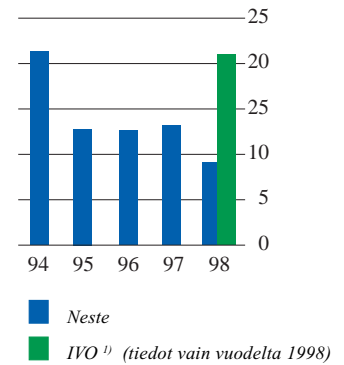
SO₂-päästöt ilmaan
Kilotonnia/vuosi

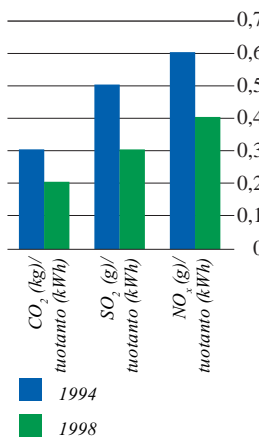
NO_x-päästöt ilmaan
Kilotonnia/vuosi

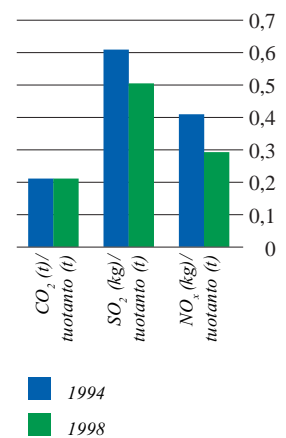
Työtaturmat
Tapaturmat/milj. työtuntia

Ominaispäästöt, IVO¹⁾
Päästöt/tuotanto

Ominaispäästöt, Neste
Päästöt/tuotanto

¹⁾ Ei sisällä Birka Energi AB:n eikä muiden osakkuusyhtiöiden osuutta.

Korkeampi ekotehokkuus

Koska Fortumin merkittävimmät ympäristövaikutukset johtuvat päästöistä ilmaan, on tärkeää seurata tunnuslukuja siitä, miten tehokkaasti keskeisimpiä päästöjä on vähennetty.

IVOssa toteutettu ilmansuojeluohjelma on tuottanut selvää tulosta. Sähkön- ja lämmöntuotannossa on selvä päästöjen vähennys tuotannon määrään nähden. Päästöttömän vesivoiman saatavuudesta johtuen nämä tunnusluvut voivat vaihdella vuodesta toiseen.

Myös Nesteellä toteutetun ilmansuojeluohjelman tulokset ovat selvät. Hiilidioksidin päästö tuotetonnin kohti on saatu pysymään ennallaan voimakkaan energiatehokkuuskampanjan ansiosta. Kansainvälisen vertailun mukaan Fortumin jalostamot sijoittuvat energiatehokkuudessa Euroopan parhaimmiston, ja energiatehokkuus on parantunut 7 prosenttia vuosina 1990-1996. Ilman energiansäästötoimia päästöt olisivat suuremmat.

Työturvallisuus paremmaksi

Fortum haluaa tarjota työntekijöilleen turvalliset työolosuhteet. Tapaturmataajuus on keskeinen tapa mitata onnistumista tässä pyrkimyksessä. Neste asetti vuonna 1993 työtaturmille puolittamistavoitteen. Määrätietoisien työskentelyn ja mm. turvallisuusteemavuoden tuloksena on nyt saavutettu Öljyn ja kaasun sekä Kemian työtaturmien yli 60 prosentin vähennys. Myös IVOssa on pyritty työtaturmien vähentämiseen. Käyttö- ja kunnossapito -liiketoiminta käynnisti kertomusvuonna kaksivuotisen turvallisuuskampanjan tavoitteena muun muassa työtaturmien vä-

hentämiseksi. Kuolemaan johtaneita tapaturmia ei sattunut Fortumin henkilökunnalle, mutta kaksi urakoitsijaa kuoli vuoden 1998 aikana työskennellessään yhtiön toimipaikoilla.

Öljy ja kaasu sekä Kemia

Öljyn ja kaasun sekä Kemian liiketoimintojen tuotanto kasvoi noin 20 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja oli yhteensä noin 16 miljoona tonnia. Kasvu johtuu pääasiassa yritysostoista ja öljynjalostamoiden korkeasta käyttöasteesta.

Toiminnoille on asetettu EHS-politiikan kannalta tärkeitä vapaaehtoisia tavoitteita vuodelle 2000.

Kehitys on ollut suotuisaa. Esimerkiksi haihtuvien hiilivetyjen päästöt (VOC) ovat vähentyneet puoleen vuodesta 1988. Jättemäärissä kehitys oli hyvä vuodesta 1990 vuoteen 1997 asti. Edistyminen on esitetty yksityiskohtaisesti Nesteen ympäristöraportissa.

Öljyn ja kaasun liiketoimintojen osuutta Fortumin päästöistä tarkasteltaessa on huomioitava, että vuoden 1998 luvuissa on mukana uusia tuotantolaitoksia, niistä merkittävimminä Krems Chemien yksiköt. Tämä näkyy selvimmin loppusijoitettavan jätteen määrässä.

Eri puolilla maailmaa tapahtui kaikkiaan 11 neste- tai kaasuvuotoa. Vahingot eivät aiheuttaneet merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Sähkö ja lämpö

Fortumin omien voimalaitosten tuotanto laski hieman edellisvuoteen verrattuna. Sähköä tuotettiin 16,4 ja lämpöä 9,5 terawattituntia. Päästöt ilmaan vähenivät kivi-

hiilen ja turpeen käytön vähenemisen myötä. Biopolttoaineiden käyttö kasvoi noin 10 prosenttia ja maakaasun käyttö noin 5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Voimalaitosten käytettävyys oli hyvä. Lämpövoimalaitoksilla vikojen aiheuttama epäkäytettävyys oli vain 0,6 prosenttia, mikä on yksi kolmasosa viiden vuoden keskiarvosta. Loviisan ydinvoimalaitoksen käytettävyys oli edelleen maailman huippuluokkaa, ja myös turvallisuus säilyi korkealla tasolla. Vuoden aikana sattui yksi kansainvälisen tapahtumaluokittelun alimman asteen turvallisuuspoikkeama. Toisen tapahtuman luokitus on vielä käynnissä. Tapahtumilla ei ollut vaikutusta ympäristöön.

CHP-voimalaitosten hyötysuhde oli keskimäärin 79 prosenttia ja lauhdutusvoimalaitosten vastaavasti 40 prosenttia.

Sivutuotteiden hyötykäytössä onnistuttiin hyvin. Tuhkan hyötykäyttöaste oli 56 prosenttia ja kipsin 99 prosenttia. Lisäksi osa aiempina vuosina läjitetyistä sivutuotteista saatiin nyt hyötykäyttöön.

Toimipaikoilla tapahtui yksi öljyvuo- to, jolla ei ollut merkittävää vaikutusta ympäristöön.

Ympäristöraporttipalkinto

Nesteen ympäristöraportti, joka kattaa Öljy ja kaasu -liiketoiminnan lisäksi Kemian, valittiin viime vuonna kolmannen kerran Suomen parhaaksi. Brittiläisen ympäristöalan konsulttitoimiston SustainAbilityn mukaan Neste on säilyttänyt maailmanlaajuisen johtoasemansa vapaaehtoisessa raportoinnissa.

Ympäristötiedot liiketoiminnoittain

Yhteenveto	CO ₂ t/a	SO ₂ t/a	NO _x t/a	VOC t/a	Loppusijoi- tettava jäte, t/a	Tapaturmat kpl/10 ⁶ työtuntia	Tulipalot kpl	Neste- ja kaasuvuodot, kpl	ISO 14001 kpl
Öljy ja kaasu	3 100 000	9 200	13 600	5 100	15 000	10	10	8	9
Sähkö ja lämpö	5 630 000	10 900	10 400	-	11 500	21	3	1	0
Käyttö ja kunnossapito	*	*	*	-	*	34	*	*	4
Engineering	-	-	-	-	-	6	0	1	0
Kemia	170 000	30	80	1 100	12 000	8	5	3	14
Fortum-konserni ¹⁾	8 900 000	20 130	24 080	6 200	38 100	15	18	13	27

* Käyttö ja kunnossapito -liiketoiminnan luvut sisältyvät Sähkön ja lämmön lukuihin - tietoa ei ole saatavilla

¹⁾ Ei sisällä Birka Energi AB:n eikä muiden oskkuusyhtiöiden osuutta.

Taloudelliset vaikutukset

Toiminta määräysten mukaista

Fortum-konserniin kuuluvien yksiköiden toiminta vuonna 1998 oli pääosin voimassa olevien lupaehtojen mukaista, eikä vakavia lupaehtojen rikkomuksia tapahtunut. Muutamat toimipaikat kuitenkin raportoivat vähäisiä lupaehtojen ylityksiä, mutta niistä ei aiheutunut todennettavia vaikutuksia ympäristölle tai ihmisten terveydelle, eikä sakkoja tai muita oikeudellisia seuraamuksia yhtiölle.

Saadut uudet toimiluvat eivät vaikuta olennaisesti laitosten toimintaedellytyksiin. Suurten ilmansuojeluohjelmien päätyttyä yhtiön kustannukset määräystenmukaisuuden säilyttämiseksi ovat pysyneet vakaina.

Määräysten kehittyminen

Ympäristölainsäädäntö kehitty edelleen nopeasti Fortumin toiminta-alueella. Esimerkiksi happamoittavien päästöjen vähentämiseen liittyviä direktiivejä on valmistella ja ns. IPPC-direktiivi tulee aiheuttamaan muutoksia kansallisiin lainsäädäntöihin ja lupamenettelyihin. Nykyiseen tai valmistella olevaan lainsäädäntöön ei kuitenkaan sisälly määräyksiä,

joiden noudattaminen aiheuttaisi tulevaisuudessa Fortumin tulokseen tai taloudelliseen asemaan olennaisesti vaikuttavia kustannuksia.

Kioton pöytäkirjan täytäntöönpanosta ei ole vielä päätetty, eikä sen taloudellisia vaikutuksia yritystasolla voida vielä arvioida. Fortum osallistuu aktiivisesti ilmastoprosessin etenemiseen ylläpitääkseen toimintavalmiutensa muuttuvissa tilanteissa.

EU:ssa on hyväksytty uudet tiukentuneet normit liikenteen päästöjen rajoittamiseksi. Euroopan öljyalan järjestö Concawe on arvioinut bensiinin ja dieselin laatu muutosten edellyttävän jalostamolta yhteensä noin 20-30 miljardin Yhdysvaltain dollarin investoinnit, jotta ne pystyvät täyttämään esitetyt laatuvaatimukset. Fortumin reformuloidut liikennepolttonesteet täyttävät kuitenkin jo tällä hetkellä nämä EU:n esittämät laatuvaatimukset.

Ympäristövastuut ja -varaukset

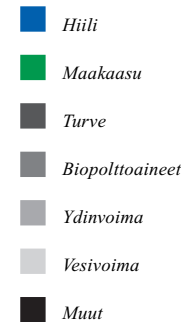
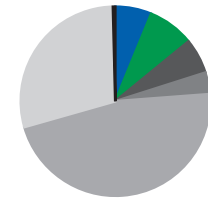
Fortum toimii liiketoiminta-alueilla, joihin saattaa liittyä riski ympäristövahingoista ja vastuista. Yhtiö on arvioinut aiempaan toimintaan liittyvät ympäristövastuut ja kirjannut tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti tarvittavat varaukset ympäristövahinkojen vastaisiin kunnostuskustannuksiin. Johdon tiedossa ei ole tapauksia, joilla olisi merkittävää vaikutusta Fortumin talouteen.

Ydinvastuu

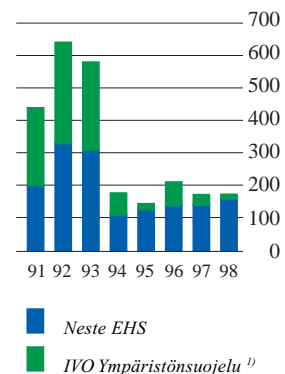
Ydinenergian mukaisesti Fortum varautuu ydinjätehuollon tuleviin kustannuksiin. Vuoden 1998 loppuun mennessä kertyneiden ydinjätteiden käsittelyn ja loppusijoituksen sekä Loviisan voimalaitoksen käytöstäpoiston kustannuksiksi on arvioitu yhteensä 2 732 miljoonaa markkaa. Tästä Fortum on maksanut Valtion ydinjätehuoltorahastoon 1 963 miljoonaa markkaa. Puuttuva osuus on kirjattu velkana yhtiön taseeseen. Vastuu tulee täysimääräisesti katetuksi seuraavien 2-3 vuoden aikana. Fortumin ydinvahinkoon liittyvä vastuu on määritelty lainsäädännössä ja se on noin 1,55 miljardia markkaa. Fortum on kattanut vastuun lakisääteisellä vakuutuksella.

Suomeen myydyin sähkön polttoainejakauma 1998

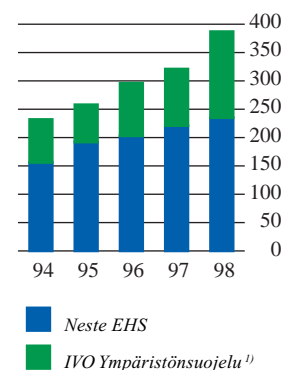
GWh

EHS-investoinnit
Mmk/vuosi

EHS-käyttökustannukset
Mmk/vuosi

¹⁾ Ei sisällä Birka Energi AB:n eikä muiden osakkuusyhtiöiden osuutta.

Ympäristövastuu:

Ympäristövastuulla tarkoitetaan ympäristövahinkojen tulevia kunnostuskustannuksia. Kunnostuksista tehdään tarpeelliset varaukset tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

1. yhtiöllä on lainvoimaiseen päätökseen tai sopimukseen perustuva kunnostusvelvollisuus, tai
2. yhtiön johto on omalla päätöksellään sitoutunut kunnostustoimenpiteisiin, ja
3. kustannukset voidaan riittävästi luotettavasti arvioida.

Jos kunnostushankkeen kustannukset eivät ole kohtuullisella tarkkuudella arvioitavissa, hankkeesta annetaan käytettävissä olevat muut tiedot. Näiden lisäksi annetaan selostus lakiin ja viranomaismääräyksiin perustuvista tulevista merkittävistä ympäristöinvestoinneista.

EHS-investoinnit ja -käyttökustannukset

Vuonna 1998 Fortumin EHS-investoinnit olivat 170 miljoonaa markkaa. Jos investointi tähtää selkeästi EHS-tason parantamiseen, se lasketaan kokonaan EHS-investoinniksi. Muussa tapauksessa vain EHS-asioihin kuuluva osa hankkeesta luetaan mukaan investointilukuihin. IVOn luvut kuvaavat vain ympäristöinvestointeja, Nesteen luvuissa on mukana myös turvallisuutta parantavat hankkeet. 1990-luvulla Fortumin liiketoiminnoilla on ollut mittavat ilman-suojelun investointiohjelmat, yhteensä lähes 2 miljardia markkaa, jotka nyt on valtaosin saatu päätökseen. Lähivuosina ei ole odotettavissa merkittäviä investointitarpeita.

Vuonna 1998 EHS-käyttökustannukset olivat noin 390 miljoonaa markkaa. Nesteen EHS-käyttökustannukset näyttävät kasvavan, koska viime vuosina niihin on laskettu enenevässä määrin mukaan myös työpaikkojen ja laitosten turvallisuuden liittyviä kustannuksia. Näitä ovat esimerkiksi palontorjunta, työturvallisuus-toiminta ja työterveyshuolto. Myös erilaiset korvaukset, hyvitykset ja sakot sisällytetään näihin käyttökustannuksiin. IVOn luvut ovat ympäristönsuojelukustannuksia. Niiden kasvu johtuu lähinnä ympäristöaiheisten T&K-hankkeiden lisääntymisestä.

EHS-käyttökustannuksissa ei odoteta merkittäviä muutoksia, joskin nouseva

suuntaus voi jatkua kattavamman kustannuseurannan johdosta.

Ympäristöperusteiset verot

Öljy ja kaasu- liiketoiminta maksoi vuonna 1998 Suomessa ympäristöperusteisia veroja 987 miljoonaa markkaa. Tähän lu-

kuun sisältyy polttoaineveron lisävero ja öljyjätetmaksu. Sähkö ja lämpö -liiketoiminnassa ympäristöperusteisia veroja maksetaan lämmöntuotantoon käytettävistä polttoaineista. Vuonna 1998 näiden verojen määrä oli 54 miljoonaa markkaa.

Ympäristömyötäiset tuotteet ja palvelut

Ympäristömyötäiset tuotteet ja palvelut ovat tärkeä osa Fortumin strategiaa. Öljy ja kaasu -liiketoiminnan painopiste on ympäristömyötäisten öljytuotteiden kehittämisessä, valmistamisessa ja markkinoinnissa, sillä niiden kysyntä on selvässä kasvussa. Viime vuonna jalostamoiden tuotannosta yli puolet vastasi EU:n vuoden 2000 liikennepoltonestemääräyksiä. Tämä osuus on kasvussa, sillä meneillään on 170 miljoonan markan investointi Citydiesel -tuotannon kaksinkertaistamiseksi Porvoon jalostamolla.

Myös uusia, muun muassa biohajoavia ja polttoaineen kulutusta vähentäviä voiteluöljyjä tuotiin vuoden aikana markkinoille. Neste Chemicals toi markkinoille alhaisen styreenihaihtuman tuotesarjan polyesteripinnoitteissa.

Ympäristömyötäiset energiatuotteet,

Ympäristömyötäiset tuotteet ja palvelut ovat tärkeä osa Fortumin strategiaa.

tuulisähkö ja ympäristömerkitty ns. Norpasähkö tuotiin markkinoille vuoden loppupuolella, joten niiden liikevaihto jäi vielä hyvin vähäiseksi.

Biopolttoaineiden osuus sähköntuotannosta oli 5 prosenttia. Fortum pyrkii lisäämään biopolttoaineiden käyttöä voimantuotannossaan lähivuosien aikana. CHP -tuotannon osuus sähköntuotannosta oli 22 prosenttia. Fortumilla on uutta CHP-kapasiteettia rakenteilla muun muassa Isossa-Britanniassa ja Saksassa.

Engineering-liiketoiminnan painopisteitä ovat sähkön ja lämmön yhteistuotanto, biopolttoaineiden käyttö, voimalaitosten perusparannukset ja ympäristöteknologia. Näillä liiketoiminta-alueilla solmittiin vuoden aikana sopimuksia 320 miljoonalla markalla. Varsinkin CHP-laitosten markkinoiden odotetaan kehittyvän suotuisasti lähivuosina.

Määräystenmukaisuus

• Raportoivia laitoksia (kpl)	104
• Toiminta määräysten ja lupien mukaista vuonna 1998 (laitosten lkm)	90
• Lupamääräysten rikkomuksia (laitosten lkm)	14
• Sakkoja maksaneiden laitosten lukumäärä	0
• Oikeustapaukset, joissa Fortum tai sen tytäryhtiöt vastaajana (kpl)	8
• Ympäristövarausten lukumäärä	5
• Ympäristövaraukset (Mmk)	9
• Ydinjätehuoltovastuu (Mmk)	2 732

Verifiointilausunto

Saamamme toimeksiannon mukaisesti olemme perehtyneet Fortum Oyj:n vuosikertomuksen Ympäristö, terveys ja turvallisuus (EHS) -sivuilla (sivut 32-37) esitettyjen tietojen perusteisiin ja esittämistapaan. Yhtiön johto vastaa sivujen sisällöstä ja on hyväksynyt ne.

Olemme arvioineet niitä menettelytapoja, joiden perusteella näiden sivujen tiedot on kerätty asianomaisilta liiketoiminta-alueilta. Lisäksi olemme arvioineet, onko nämä tiedot esitetty oikein ja asianmukaisesti. Toimeksiantoomme ei sisältänyt tuotantoyksiköiltä saadun tiedon tarkastaminen.

Entisen Neste Oyj:n ympäristöraportin vuodelta 1998 verifioi erikseen Sustainability Ltd ja entisen IVO-yhtiöiden ympäristöraportin 1998 verifioi SVH Pricewaterhouse Coopers Oy.

Käsityksemme mukaan näillä sivuilla esitetty informaatio on kerättyjen tietojen perusteella yhdistelty oikein ja kuvaa konsernin EHS-toimintaa asianmukaisesti.

Helsingissä 11. päivänä maaliskuuta 1999
SVH Pricewaterhouse Coopers Oy, KHT-yhteisö

Pekka Kaasalainen
KHT

Henrik Sjöblom
Konsulttijohtaja

Henkilöstö

Suomi	11 165	Norja	320
Ruotsi	2 336	Kanada	254
USA	761	Iso-Britannia	224
Itävalta	583	Muut Euroopan maat	930
Unkari	501	Muut Euroopan	
Venäjä	447	ulkopuoliset maat	334
Puola	346	Yhteensä	18 201

Yrityskulttuuri ja henkilöstö

Fortumin vision ja sen edellyttämien muutosten toteuttamiseksi olemme asettaneet seuraavat henkilöstöstrategiset suuntaviivat:

- yhteisen toimintatavan luominen
- henkilöstön osaamisen kehittäminen
- avainhenkilöiden tunnistaminen ja työkierron edistäminen
- henkilöstön motivointi ja osallistuminen
- henkilöstöasioiden integroiminen tärkeäksi osaksi johtamisjärjestelmää
- yhtenäisen palkitsemisjärjestelmän kehittäminen tukemaan tavoitteiden saavuttamista
- henkilöstön tyytyväisyyden parantaminen huolehtimalla henkilöstön fyysisestä ja henkisestä kunnosta.

Tapa toimia ja toimintapolitiikat

Fortumin kehittämisen lähtökohtana on kaksi vahvaa ja osin myös erilaista yrityskulttuuria. Alussa painopiste on ollut yritysten yhtäläisyyksien ja eroavuuksien hahmottamisessa sekä uusien toimintatapojen ja vahvuuksien käytön edistämässä.

Kehitystyötä on tehty muun muassa päällekkäisten toimintojen yhteensovittamiseen, henkilöstöetuksiin, henkilötietojärjestelmään ja toimintapolitiikkoihin liittyvissä työryhmissä, joiden työskentely jatkuu edelleen. Näihin eri pääprojekteihin ja niiden alaprojekteihin on osallistunut ja osallistuu eri organisaatiotasoilta satoja ihmisiä, mikä on edesauttanut yhteisten toimintatapojen syntyä. Fortumkulttuurin muodostumiselle on antanut vahvan pohjan yhtiöissä aiemmin tehdyt kehitystoimenpiteet. Konsernitasoisen yhteistoiminnan toteuttamiseksi on laadittu yhteisesti toimintatavat kansainväliselle yhteistyölle.

Työskentelyedellytykset

IVOssa eri yksiköissä panostettiin vuonna 1998 laajasti henkilöstön laatutyöskentelyyn. Oman toiminnan laatua selvitettiin sekä sisäisin että ulkoisin benchmarkingvertailuin ja erilaisin yhteisin kehittämishankkeihin.

Vuonna 1998 Neste osallistui ensimmäisenä ja toistaiseksi ainoana suomalaisena yrityksenä Euroopan laatupalkinto-

kilpailuun 40 muun organisaation kanssa. Kansainvälinen arviointiryhmä asetti Nesteen 500 pisteen tasolle asteikolla 0-1000. Tulos on hyvää eurooppalaista keskitasoa ja se vastaa Suomen laatupalkintokilpailun voittajayritysten tasoa.

Nesteellä vuosi 1998 nimitettiin turvallisuuden teemavuodeksi. Tietoisuutta parannettiin kaikkialle yhtiöön ulotetuilla tapahtumilla. Yhtiö asetti tavoitteekseen kehittyä turvallisuudessa maailman parhaiden yritysten tasolle omalla toimialallaan. Turvallisuustilastot viime vuodelta osoittavatkin merkittävää kehitystä, sillä tapaturmien määrä aleni useimmissa toiminnoissa.

Vuoden 1998 alusta Nesteellä alkoi työkykyä ja terveyttä edistävä Terveyden tähden -ohjelma. Ohjelman tavoitteena on parantaa työskentelyolosuhteita ja aktivoi da ihmisiä kantamaan vastuuta omasta sekä työtovereidensa terveydestä ja viihtyvyydestä. Työkyvyn seurannassa käytetään apuna vuosittaista työyhteisön katselmusta, jossa tarkastellaan mm. tietoja työyksikön terveydentilasta, tapaturmista ja työtyytyväisyydestä. IVOssa jatkettiin vuonna 1996 käynnistynyttä henkilöstön

työkyvyn ylläpito- ja kehittämisprojektiä - Motivo 2000. Vuoden loppuun mennessä runsaat 5000 IVO-yhtiöläistä oli osallistunut projektin tapahtumiin ja toimenpiteisiin.

Osaaminen

Kertomusvuoden aikana IVOssa jatkettiin henkilöstön johtamistaitojen ja kaupallisten valmiuksien kehittämistä. Lisäksi määriteltiin sekä yksikkökohtaiset että kaikille yhteiset keskeiset osaamisalueet. Käyttö ja kunnossapito -liiketoiminnassa asetettiin tavoitteeksi, että jokaiselle laaditaan oma kehityssuunnitelma. Vuoden 1998 loppuun mennessä tavoite oli valtaosin saavutettu. Nesteellä osana työntekijöiden ammatillista peruskoulutusta toteutettiin Kemianteollisuuden ammattitutkintoon tähtäävä koulutus yhteistyössä ammatillisten oppilaitosten kanssa ns. oppisopimus-koulutuksena.

IVOn teknologiakeskuksen ns. Teknologia-akatemiassa tehtiin 15 uutta opintopäätöstä, joista 9 tähtää tohtori- tai lisen-siaattitutkintoon. Vuoden aikana väitteli viisi uutta tekniikan tohtoria.

Vuoden aikana vietiin loppuun mittava 720 osallistujan Leadership Development -koulutus, jolla vahvistettiin uutta osallistavaa johtamiskulttuuria. Vuonna 1998 aloitettiin myös tiimikoulutukset kaikilla organisaatiotasolla jatkamaan Leadership Development -ohjelmaa. Tiimikoulutuksiin osallistui vuoden aikana noin 1500 henkilöä. Sen lisäksi noin 150 Nesteen konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä osallistui johtamiskoulutukseen.

Työkierto ja ulkomaankomennukset ovat olennainen osa henkilöstöjohtamista sekä henkilöstön kehittämistä. Nesteellä oli vuonna 1998 noin 70 henkilöä komennuksella 18 eri maassa ja IVOLLa noin 120 henkilöä.

Motivointi ja osallistuminen

Käytännön johtamista ja sisäistä tiedonkulkua kehitettiin osallistavampaan suuntaan entistä paremmalla tavoitteiden asetannalla, tulosten arvioinnilla ja palautteen antamisella. Suoritusjohtamisprosessi sitoo yhteen tavoitteiden asetannan ja arvioinnin sekä kehityskeskustelut.

Työtyytyväisyysmittausten perusteella käynnistettiin varsin laajasti erityisiä kehittämisohjelmia. Mittaus tehdään joka toinen vuosi. Tulokset käsitellään kaikilla organisaatiotasolla. Tulosten ja analyysin pohjalta toteutetaan erilaisia kehitysprojekteja työilmapiiriin parantamiseksi.

Nesteellä vuonna 1997 aloitetut arvokeskustelut saatettiin vuoden 1998 aikana päätökseen siten, että työyhteisöt määrittelivät yhteiset pelisääntönsä.

Hallituksen toimintakertomus 31.12.1998

päättäneeltä tilikaudelta

IVO-Neste Yhtymä Oy perustettiin 7.2.1998. Suunnitelmassa oli luoda uusi energiakonserni, johon yhdistettäisiin Imatran Voima Oy:n (IVO) ja pörssinoteeratun Neste Oyj:n liiketoiminnot. Suomen valtion ja muiden osakkeenomistajien IVOn ja Nesteen osakkeet tarjouduttiin vaihtamaan uuden energiayhtiön osakkeisiin ja tavoitteeksi asetettiin yhtiön mahdollisimman pikainen listautuminen pörsssiin.

Eduskunta hyväksyi IVOn ja Nesteen liiketoimintojen yhdistämisen huhtikuussa. Suomen valtio vaihtoi samassa yhteydessä erän omistamiaan Nesteen osakkeita IVO-Neste Yhtymän osakkeisiin ja 30.4.1998 yhtiö julkisti vaihto- ja lunastustarjouksen Nesteen vähemmistöosakkaille.

Suomen valtion omistamat Nesteen osakkeet siirtyivät IVO-Neste Yhtymälle kesäkuun alussa. Samanaikaisesti oli vaihto- ja lunastustarjouksen perusteella yli 95 prosenttia Nesteen vähemmistöosakkaiden osakkeista IVO-Neste Yhtymän omistuksessa. EU:n komissio hyväksyi 2.6.1998 IVOn ja Nesteen liiketoimintojen yhdistämisen Nesteen tytäryhtiön Gasum Oy:n omistusjärjestelyjä koskevin ehdoin. Kesäkuun puolivälissä yhtiön nimi muutettiin Fortum Oyj:ksi, ja kesäkuun lopussa Suomen valtion ja vähemmistöosakkaiden omistamat IVOn osakkeet siirrettiin Fortumille. IVOn ja Nesteestä oli näin tulut Fortumin tytäryhtiöitä. Loput Nesteen osakkeet lunastettiin elokuussa, josta lähtien Fortum on omistanut IVOn ja Nesteen kokonaisuudessaan. Nesteen osake vedettiin pois Helsingin Pörssistä syyskuun alussa.

Nesteen vähemmistöomistajille tehty vaihtotarjous saatettiin päätökseen Fortumin tarjousmyyntinä toteutetun listautumisannin yhteydessä marras-joulukuussa, kun Suomen valtio tarjosi Fortumin osakkeita kotimaisille ja kansainvälisille sijoittajille sekä yleisölle. Samassa yhteydessä

järjestettiin henkilöstöanti. Fortumin osakkeen myyntihinnaksi tuli 32 markkaa. Suomen valtion omistusosuus Fortumista aleni 75,5 prosenttiin. Fortumin osakkeen noteeraus Helsingin Pörssin päälistalla alkoi 18. joulukuuta 1998.

Liiketoiminnan kehittäminen

Fortum keskittyy toiminnassaan energiaan. Tähän tähtävien liiketoimintastrategioiden kehittäminen aloitettiin välittömästi IVOn ja Nesteen tultua Fortumin tytäryhtiöiksi. Osana strategiaa käynnistettiin lukuisia liiketoiminnan kehitys- ja tehostamishankkeita, joiden odotetaan parantavan Fortumin kannattavuutta lähivuosina. Eräs merkittävä hanke on Fortumin öljytuotteiden ja sähkön myynnin, markkinoinnin, asiakaspalvelun ja niihin liittyvien tukijärjestelmien kokoaminen yhteen yksikköön. Tätä ryhdyttiin valmistelemaan kertomusvuonna.

Toinen merkittävä kehityshanke liittyy eurooppalaisten energiaindustrioiden avautumiseen kilpailulle. Muun muassa yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa arvioidaan olevan investointimahdollisuuksia, joissa Fortumin eri liiketoimintojen osaamisen yhdistäminen polttoainehankinnasta ja laitosten suunnittelusta niiden käyttöön ja kunnossapitoon voidaan hyödyntää kilpailukykyisellä tavalla.

Fortumin liiketoimintarakenteen uudistettiin strategian mukaisesti siten, että kahdeksasta IVOn ja Nesteen liiketoiminnasta muodostettiin viisi Fortumin liiketoimintaa. Fortumin ydinliiketoiminnot keskittyvät energiaan. Nämä ovat Öljy ja kaasu sekä Sähkö ja lämpö, ja niitä tukevat Käyttö ja kunnossapito sekä Engineering. Fortumin viides liiketoiminta on Kemia.

Uuden liiketoimintarakenteen mukainen suunnittelu käynnistettiin syksyllä 1998 ja toiminta tällä rakenteella käynnistyi 1.1.1999.

Fortumin omistukset keskitetään energiaan. Muuhun kuin energiaan liittyvien

liiketoimintojen, kuten Neste Chemicalsin, Gasumin ja energiamittareita valmistavan Enermet-konsernin uudelleenjärjestelyt pyritään ratkaisemaan vuoden 1999 kuluessa.

Kertomusvuoden elokuussa Fortum myi 50 prosentin omistusosuutensa petrokemian konsernin emoyhtiöstä Borealis A/S:stä. Omistusosuuden myynti oli osa strategiaa, jonka mukaan Kemia keskittyy liimahartseihin ja teollisiin pinnoitteisiin.

Syyskuussa tehdyillä omistusjärjestelyillä Stockholm Energi AB ja Fortumin omistama Gullspång AB yhdistyivät Birka Energi AB:ksi, jonka Fortum ja Tukholman kaupunki omistavat puoliksi. Birka Energi omistaa ja käyttää voimalaitoksia, lämpölaitoksia ja sähköjakeluverkkoja sekä kaukolämpö- ja kaukokylmäverkkoja Suur-Tukholman alueella ja keskisessä Ruotsissa. Tämä fuusio vahvistaa Fortumin asemaa Ruotsissa merkittävästi.

Markkinat pääliiketoiminnoissa

Öljy ja kaasu

Raakaöljyn hintojen voimakas lasku jatkui lähes koko kertomusvuoden ajan. Pohjanmeren kevyen Brent-raakaöljyn hinta oli alimmillaan joulukuun alussa 9 dollaria barrelilta. Brent-raakaöljyn keskihinta putosi edelliseen vuoteen verrattuna yli 6 dollaria barrelilta ja oli alle 13 dollaria. Aasian talouskriisin seurauksena öljynkysyntä kasvoi maailmassa vuonna 1998 vain puoli prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Öljyntuotanto kasvoi vastaavasti runsaan prosentin.

Alkuvuonna erityisesti bensiinin kansainvälisten hintojen lasku oli raakaöljyä hitaampaa. Tämä tuki osaltaan kansainvälisiä jalostusmarginaaleja ja piti ne vuoden alkupuoliskon ajan edellisvuoden vastaavan ajan tasolla. Koko vuodelta jalostusmarginaali jäi kuitenkin Luoteis-Euroo-

passa edellisvuotta heikommaksi. Fortumin jalostamoiden marginaali pysyi kertomusvuonna kansainvälistä jalostusmarginaalia selvästi parempana.

Vuonna 1998 öljytuotteiden myynti Suomessa oli yhteensä 9,2 miljoonaa tonnia (8,8 miljoonaa tonnia vuonna 1997). Moottoribensiinin myynti väheni 1,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Tärkein syy laskuun oli vuodenvaihteessa 1997/1998 tapahtunut bensiinin polttoaineveron korotus. Dieselöljyn kulutus sen sijaan kasvoi 3,8 prosenttia, kevyen polttoöljyn 4,4 prosenttia ja raskaan polttoöljyn 2,4 prosenttia. Polttoöljyjen kulutuksen kasvuun vaikutti vertailujaksoa kylmempi sää.

Maakaasun myynti Suomessa vuonna 1998 oli 38,9 terawattituntia (3,9 miljardia kuutiometriä). Kasvua edelliseen vuoteen oli 15 prosenttia. Kasvu perustui syksyllä 1997 valmistuneiden uusien maakaasuvoimalaitosten käyttöönottoon. Maakaasun käyttö lauhdesähkön tuotannossa vuonna 1998 oli odotettua vähäisempää.

Sähkö ja lämpö

Pohjoismaissa käytettiin yhteensä 374 terawattituntia sähköä. Sähkönkulutus kasvoi edellisvuoteen verrattuna 2 prosenttia. Suomessa kasvu oli noin 4 prosenttia ja Ruotsissa noin 1 prosentti. Suomessa kasvun painopiste oli loppuvuotta lukuun ottamatta teollisuudessa. Sähköä käytettiin 76,5 terawattituntia, josta teollisuuden osuus oli 55 prosenttia.

Kaukolämmön kulutus oli Suomessa yhteensä 27,6 terawattituntia, mikä oli 5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Pohjoismaat muodostavat yhtenäisen sähkömarkkinan, jossa maiden väliset siirto-rajat ovat poistumassa. Sähköntuotannon markkinat ovat olleet vapaat kilpailulle jo useita vuosia. Vain Norjassa energiantuotantoyhtiöiden omistusta rajoitetaan edelleen. Kaikki asiakkaat voivat Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa valita

Liikevaihto liiketoiminnoittain

Mmk	1998	1997	Muutos-%
Öljynetsintä ja -tuotanto	866	1 244	-30
Öljy ¹⁾	28 183	37 882	-26
Kaasu	3 868	3 655	6
Sähkö ja lämpö	10 216	10 896	-6
Käyttö ja kunnossapito	1 487	1 371	8
Engineering	2 120	2 179	-3
Energianmittaus	537	413	30
Kemia	5 397	4 771	13
Muut liiketoiminnot	1 025	887	16
Liiketoimintojen välinen myynti	-3 198	-3 908	-18
Yhteensä	50 501	59 390	-15
Poistuneet liiketoiminnot	-	654	-100
Konserni	50 501	60 044	-16
¹⁾ Sisältää trading-liikevaihtoa	6 409	12 591	

Liikevaihto markkina-alueittain

	1998		1997	
	Mmk	Osuus-%	Mmk	Osuus-%
Suomi	23 156	46	25 347	42
Ruotsi	6 781	13	6 393	11
Muut pohjoismaat	756	2	910	2
Itämeren alue ¹⁾	2 190	4	2 993	5
Muu Eurooppa	7 472	15	7 304	12
USA ja Kanada	5 188	10	6 013	10
Muu kansainvälinen kauppa	4 958	10	11 084	18
Konserni	50 501	100	60 044	100

¹⁾ Baltian maat, Luoteis-Venäjä ja Puola

Liikevoitto liiketoiminnoittain

Mmk	1998	1997	Muutos-%
Öljynetsintä ja -tuotanto	72	532	-86
Öljy	854	544	57
Kaasu	385	372	3
Sähkö ja lämpö	2 210	2 066	7
Käyttö ja kunnossapito	46	92	-50
Engineering	50	80	-38
Energianmittaus	58	32	81
Kemia	111	153	-27
Muut liiketoiminnot	-173	-39	-344
Eliminoinnit	-72	-20	-260
Yhteensä	3 541	3 812	-15
Poistuneet liiketoiminnot	-	595	-100
Konserni	3 541	4 407	-20

sähkönmyyjänsä. Myös Tanskassa suurimmat sähkönostajat voivat jo kilpailuttaa sähkönhankintansa ja kotitalouksien osalta markkinat ovat vapautumassa.

Vaikka sähkönkulutus edelleen kasvaa, pohjoismaisilla markkinoilla on tällä hetkellä ylikapasiteettia. Suuren sademäärän vuoksi vesivoiman tarjonta vuonna 1998 oli runsasta ja lisäksi alkuvuosi oli pohjoismaissa hieman tavanomaista leudompi. Siksi pohjoismaisen sähköpörssin hintataso oli selvästi alempi kuin aiemmin, mikä heijastui sähkömarkkinoihin.

Liikevaihto

Konsernin tilivuoden liikevaihto oli 50 501 miljoonaa markkaa ja jäi 16 prosenttia edellisvuodesta. Liikevaihdon lasku johtui pääasiassa öljytradingin supistamisesta noin 6 miljardilla markalla. Liikevaihtoon vaikuttivat myös alentunut raakaöljyn hinta ja alhainen sähkön hinta. Kaasun liikevaihto kasvoi, vaikka maakaasua käytettiin ennakoitua vähemmän sähkön tuotannossa. Kemian liikevaihdon kasvu johtuu pääasiassa vuoden 1997 lopulla hankitusta itävaltalaisesta Krems Chemie AG:sta.

Fortumin öljytuotteiden kokonaisyhteistyö oli 12,6 miljoonaa tonnia. Kasvu edelliseen vuoteen oli noin 14 prosenttia. Sähkön myynti laski kertomusvuonna 44,5 terawattituntiin, mikä on 8 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaukolämmön ja höyryn toimitukset sen sijaan kasvoivat 11 prosenttia 11,4 terawattituntiin.

Liikevaihdon markkina-alueittaisessa jakaumassa ei tapahtunut kertomusvuoden aikana olennaisia muutoksia. Suomi ja muut pohjoismaat ovat konsernin tärkein markkina-alue. Niiden yhteenlaskettu osuus oli kertomusvuonna 61 prosenttia.

Tulos

Fortumin tulos vuodelta 1998 oli edellisvuotista heikompi. Tuloskehitykseen vaikuttivat erityisesti vuoden 1998 aikana jatkunut raakaöljyn hinnan aleneminen sekä runsaan vesivoimatarjonnan aiheuttama sähkön alhainen hinta.

Konsernin liikevoitto vuonna 1998 oli 3 541 miljoonaa markkaa ja laski 20 prosenttia. Kertomusvuoden liikevoittoa rasittivat alhaisen raakaöljyn ja sähkön hinnan lisäksi ydinjätehuoltovastuun kattamiseksi kirjattu 202 miljoonan markan lisäkulu, joka johtui pääosin ydinjäterahaston antolainauskoron alentamisesta markkina-pohjaiseksi (208 miljoonaa markkaa vuonna 1997). Vuoden 1998 liikevoittoa heikensivät lisäksi öljyn hinnan laskusta aiheutunut, pääasiassa lakisääteiseen velvoitevarastoon kohdistuva öljyn varastotappio sekä kivihiilen alentuneesta hinnasta aiheutunut varaston arvon aleneminen, yhteensä 276 miljoonaa markkaa (222 miljoonaa markkaa). Poistuneet liiketoiminnot sisältävät kantaverkkopalvelut, osakkuusyhtiö Borealixen, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

Merkittävimmät osakkuusyhtiöt vuonna 1998 olivat Asko, Nynäs Petroleum ja Suomen Kantaverkko (1.1.1999 alkaen Fingrid) sekä syyskuun lopulla muodostettu Birka Energi. Birka Energistä lukuunottamatta osakkuusyhtiöt on konsolidoitu pääomaosuusmenetelmällä. Fortumin osuus näiden osakkuusyhtiöiden tuloksista oli yhteensä 250 miljoonaa markkaa (444 miljoonaa markkaa). Birka Energi on yhdistelty suhteellisella menetelmällä 50 prosentin omistusosuuden mukaan. Osakkuusyhtiöiden tuloskehitystä on selostettu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa 5.

Konsernin nettorahoituskulut vähenivät edellisvuodesta 1 298 miljoonaa markkaan (1 451 miljoonaa markkaa) ja olivat 2,6 prosenttia liikevaihdosta. Voitto

ennen satunnaisia eriä oli 2 243 miljoonaa markkaa (2 956 miljoonaa markkaa).

Voitto ennen veroja oli 2 214 miljoonaa markkaa (4 895 miljoonaa markkaa). Lasku johtui heikentyneen kannattavuuden lisäksi konsernirakenteen muutoksiin liittyneistä satunnaisista eristä vuonna 1997. Kantaverkkoliiketoiminnan ja Borealixen myyntien vaikutus oli yhteensä noin 2,4 miljardia markkaa. Vuoden 1997 satunnaisiin eriin sisältyi lisäksi 567 miljoonan markan varaus, jolla katettiin Loviisan ydinvoimalaitoksen tulevia ydinjätehuoltomaksuja.

Tilikaudelle kirjatut verot olivat 785 miljoonaa markkaa (547 miljoonaa markkaa). Laskennallinen verovelka kasvoi 12 miljoonaa markkaa ja oli 4 038 miljoonaa markkaa (laski 741 miljoonaa markkaa vuonna 1997).

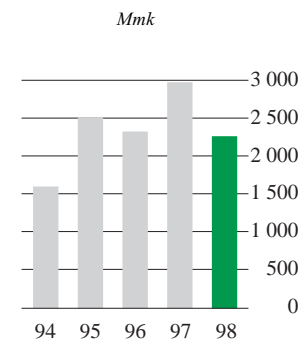
Tilikauden voitto oli 1 267 miljoonaa markkaa (4 040 miljoonaa markkaa) ja tulos osaketta kohden oli 1,62 markkaa (2,70 markkaa). Sijoitetun pääoman tuotto oli 7,8 prosenttia (9,7 prosenttia) ja oman pääoman tuotto 5,7 prosenttia (10,2 prosenttia).

Rahoitus ja rahoitusasema

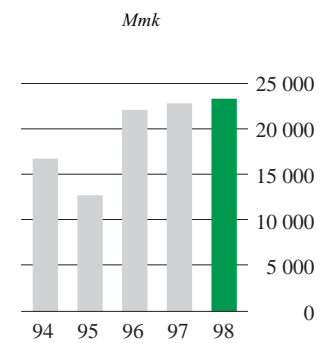
Konsernin rahoitusasema säilyi vakaana kertomusvuoden aikana. Gearing (nettovelkojen suhde omaan pääomaan) oli vuoden päättyessä 93,2 prosenttia eli hieman edellisvuotta korkeampi.

Korollinen nettovelka oli vuoden päättyessä 23 180 miljoonaa markkaa (22 669 miljoonaa markkaa). Korollisen nettovelan määrään vaikutti merkittävästi toisaalta kertomusvuonna toteutetut osakehankinnat ja toisaalta Borealixen sekä loppuvuodesta toteutuneiden pörssiosakkeiden myynnit. Yhdysvaltain dollarin heikentyminen Suomen markkaan nähden sitä vastoin vähensi osaltaan valuuttamääräisen velan määrää markkoissa. Fortumin kotimaiset yritystodistusohjelmat muutettiin euromääräisiksi ja niiden yhteismäärää kasvatettiin 1,1 miljardilla markalla.

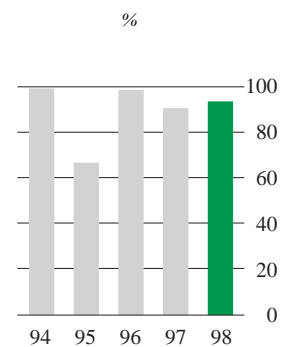
Voitto ennen satunnaisia eriä

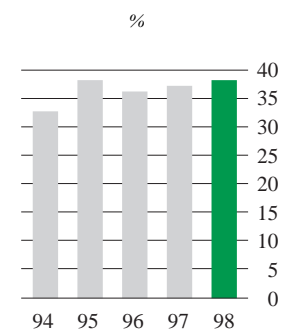
Korolliset nettovelat

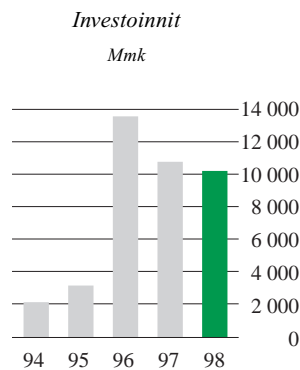

Gearing

Omavaraisuusaste

Vaikka lainojen määrä lisääntyi vuoden lopulla, konsernin nettorahoituskulut alenivat 153 miljoonaa markkaa edellisestä vuodesta. Kehitykseen vaikuttivat markkinakoron ja korkomarginaalien aleneminen, keskimäärin alempi lainamäärä sekä suu-remmat kurssivoitot. Nettorahoituskulut liikevaihdosta oli 2,6 prosenttia (2,4 prosenttia).

Konsernin maksuvalmius säilyi hyvänä. Likvidejä varoja oli vuoden päättyessä yhteensä 3 352 miljoonaa markkaa (3 943 miljoonaa markkaa). Tämän lisäksi konsernilla oli käytettävissään yhteensä noin 5,5 miljardia markkaa nostamattomia valmiusluottoja.

Konsernin tärkeimmät lainavaluutat rahoitusleasingisopimukset mukaan lukien

olivat Ruotsin kruunu (osuus noin 52 prosenttia kaikista lainoista), Suomen marka (noin 22 prosenttia) ja Yhdysvaltain dollari (osuus noin 19 prosenttia kaikista lainoista). Lainojen keskiporkko suojausjärjestelyjen jälkeen oli vuoden päättyessä 5,7 prosenttia.

Investoinnit

Investointien kokonaismäärä vuonna 1998 oli 10 119 miljoonaa markkaa (10 683 miljoonaa markkaa). Investoinnit kohdistuivat suurelta osin Sähkö ja lämpö -liiketoiminnassa tehtyihin osakehankintoihin. Investointisummaan sisältyy hankittujen konserniyhtiöiden hankintahetken korollisia nettovelkoja yhteensä 4 668 miljoonaa markkaa (472 miljoonaa markkaa), josta pääosa, 4 280 miljoonaa markkaa, aiheutuu Birka Energi -konsernin muodostamisesta syyskuussa 1998.

Vuoden 1998 osakeinvestoinnit olivat yhteensä 6 323 miljoonaa markkaa (6 810 miljoonaa markkaa). Merkittävimmät osakehankinnat vuonna 1998 ilman hankintahetken nettovelkoja on esitetty viereisessä taulukossa.

Suurista investoinneista merkittävin on Åsgardin öljy- ja kaasukentän kehittäminen Norjassa. Öljyntuotannon on määrä alkaa Åsgardilla vuoden 1999 huhtikuussa ja kaasuntuotannon vuoden 2000 lopulla. Vuoden 1998 loppuun mennessä Fortum oli investoinut 2,0 miljardia markkaa Åsgard-hankkeeseen öljyntuotannon aloittamiseksi. Tämän lisäksi Fortum arvioi investoivansa Åsgardiin vielä noin 1,2 miljardia markkaa kaasuntuotannon ja -siirron käynnistämiseksi.

Öljy-liiketoiminnan vähittäismyyntiverkon laajentamiseen ja uusimiseen liittyvät investoinnit olivat yhteensä 262 miljoonaa markkaa. Tästä noin kaksi kolmasosaa liittyi Suomessa sijaitseviin vähittäismyyntipisteisiin ja loppu Pietarin alueen, Baltian maiden ja Puolan liikenneasemien kehittämiseen.

Merkittävimmät osakehankinnat vuonna 1998 ¹⁾

<i>Gullspång Kraft AB, Ruotsi</i>	545 Mmk
<i>Karlskoga Energi och Miljö AB, Ruotsi</i>	223 Mmk
<i>Regional Power Generators Ltd, Iso-Britannia</i>	136 Mmk
<i>Tuusulanjärven Energia Oy</i>	275 Mmk
<i>Koillis-Pohjan Sähkö Oy</i>	82 Mmk

¹⁾ ilman hankintahetken korollisia nettovelkoja

Investoinnit liiketoiminnoittain

Mmk	1998	1997
<i>Öljynetsintä ja -tuotanto</i>	1 346	852
<i>Öljy</i>	649	1 090
<i>Kaasu</i>	139	150
<i>Sähkö ja lämpö</i>	7 586	7 307
<i>Käyttö ja kunnossapito</i>	33	37
<i>Engineering</i>	58	35
<i>Energianmittaus</i>	49	44
<i>Kemia</i>	196	747
<i>Muut liiketoiminnot</i>	156	321
<i>Eliminoinnit</i>	-93	-52
<i>Yhteensä</i>	10 119	10 531
<i>Poistuneet liiketoiminnot</i>	-	152
<i>Konserni</i>	10 119	10 683

Loviisan voimalaitoksessa aloitettiin vuonna 1998 uudistusohjelma, jonka tarkoituksena on pidentää voimalaitoksen käyttöikä ja uudistaa laitosyksiköitä tehon nostamiseksi. Työ on tarkoitettu saadaan valmiiksi vuonna 2000 ja sen on arvioitu maksavan yhteensä 200 miljoonaa markkaa.

Fortumin kokonaisinvestointien määrän arvioidaan myös lähivuosina pysyvän korkeana. Edellytyksenä on kuitenkin investointikohteiden riittävä kannattavuus ja toisaalta kokonaisinvestointien mitoittaminen konsernin kassavirran kehitykseen.

T&K-toiminta

Tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin Fortum-konsernissa 546 miljoonaa markkaa, joka oli 1,1 prosenttia liikevaihdosta.

Öljy-liiketoiminnassa jatkettiin entistä vähäpäästöisempien liikennepolttoainesten ja ympäristömyönteisten moottoriöljyjen kehittämistä. Fortumin reformuloidut bensiinit ja vähärikkiset, vähän aromaatteja sisältävät dieselöljyt ylittävät jo nyt EU-maissa vuonna 2000 pakollisiksi tulevat bensiinien ja dieselöljyjen laatuvaatimukset. Lisäksi useimmat Fortumin liikennepolttonesteistä vastaavat jo nyt

vuonna 2005 voimaan tuleviksi suunniteltuja EU:n laatuvaatimuksia.

Sähkön ja lämmön tuotantotapojen kehitystyö keskittyi erityisesti kaukolämpövoimaan ja teollisuuden yhdistettyyn sähkön ja lämmön tuotantoon (CHP) ja kaasukombivoimalaituksiin. Fortumin avainteknologioihin kuuluvaa monen polttoaineen samanaikaisen käytön hallintaa vahvistettiin edelleen.

Vuosi 2000

Fortumin kaikissa ydinliiketoiminnoissa häiriöttömällä toiminnalla on oleellinen merkitys. Siksi konsernissa on käynnissä laaja vuosi 2000 -ohjelma. Ohjelmalla varmistetaan tietotekniikan ja teknisen infrastruktuurin häiriötön toiminta kaikissa Fortumin liiketoiminnoissa. Ohjelma kattaa muun muassa öljynjalostamojen, voima- ja lämpölaitosten, sähkönsiirron ja -jakelun sekä kiinteistöjen tekniset järjestelmät, viestiyhteydet, dataverkot sekä suunnittelun ja hallinnon tietojärjestelmät. Myös ulkopuolisille asiakkaille toimitetut järjestelmät kuuluvat ohjelman piiriin.

Vuosi 2000 -työ aloitettiin jo vuonna 1996, mutta kokonaisvaltaiset, koko liiketoimintaa käsittävät hankkeet käynnistet-

tiin vuonna 1997. Valtaosa työstä valmistui vuoden 1998 loppuun mennessä osana normaaleja huolto- ja kunnossapitotöitä. Fortumin tavoitteena on saavuttaa vuosi 2000 -valmius kaikilta oleellisilta osiltaan viimeistään elokuussa 1999 huoltoseisokkien yhteydessä.

Tärkeimpien asiakkaiden ja toimittajien vuosi 2000 -valmiudet on pyritty varmistamaan kyselyin. Kolmansien osapuolten toimittamien järjestelmien vuosi 2000 -yhteensopivuuteen Fortum voi kuitenkin vaikuttaa vain rajoitetusti.

Fortumin vuosi 2000 -ohjelman toteuttamiseen on osallistunut runsaat sata omaa asiantuntijaa. Tähänastiset kustannukset ovat olleet noin 80 miljoonaa markkaa. Kokonaiskustannusten arvioidaan jäävän alle 150 miljoonan markan.

Fortumin tekninen osaaminen tällä alueella on vahva ja konsernin johto arvioi, ettei vuosituhannen vaihteeseen liity Fortumin toiminnan kannalta merkittäviä pulmia.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli vuonna 1998 keskimäärin 19 003 henkilöä, mikä on 1 231 enemmän kuin edellisellä vuonna. Lisäykseen vaikuttivat eniten Sähkö ja lämpö sekä Käyttö ja kunnossapito -liiketoimintoihin hankitut uudet yhtiöt. Lisäksi vuoden 1998 keskimääräiseen lukuun sisältyy puolet eli 1 991 henkilöä syyskuussa muodostetun Birka Energi -konsernin henkilöstöstä. Kemian henkilöstön lisäys aiheutuu vuoden 1997 lopulla hankitusta Krems Chemie AG:sta. Konsernin emoyhtiössä, Fortum Oyj:ssä oli henkilöstöä vuoden lopussa 23.

Ympäristö

Vuoden lopulla hallitus hyväksyi Fortumin ympäristö-, terveys- ja turvallisuuspolitiikan, joka ottaa huomioon ilmastomuutoksen yhtenä keskeisimmistä asioista. Lähtökohtana on asiakkaiden ja muiden

Henkilöstö keskimäärin liiketoiminnoittain

	1998	1997
Öljynetsintä ja -tuotanto	220	81
Öljy	4 105	4 337
Kaasu	419	430
Sähkö ja lämpö	2 806	2 967
Käyttö ja kunnossapito	3 191	2 465
Engineering	2 591	2 199
Energianmittaus	722	603
Kemia	2 745	2 154
Muut liiketoiminnot	2 204	2 158
Yhteensä	19 003	17 394
Poistuneet liiketoiminnot	-	378
Konserni	19 003	17 772

sidosryhmien luottamuksen ansaitseminen, joka perustuu vastuullisuuteen kaikessa toiminnassa. Fortumille ympäristöosaaminen avaa liiketoimintamahdollisuuksia.

Fortumin tuotantolaitoksilla jatkettiin ympäristöjärjestelmien kehittämistä ISO 14001 -standardin mukaan. IVO-yhtiöt ja Neste-konserni julkaisevat molemmat omat ympäristöraportit toiminnastaan vuonna 1998.

Konsernirakenteen muutokset

Katsauskaudella Fortum hankki omistukseensa loput ruotsalaisen Gullspång Kraft AB:n osakkeista. Syyskuussa 1998 hyväksyttiin Fortumin ja Tukholman kaupungin puoliksi omistaman Birka Energin muodostaminen, jossa liitettiin yhteen Fortumin omistaman Gullspång Kraft AB:n ja Tukholman kaupungin omistaman Stockholm Energi AB:n liiketoiminnot. Birka Energi on asiakasmäärältään Ruotsin suurin ja tuotantokapasiteetiltaan kolmanneksi suurin energiayhtiö.

Syyskuun lopulla hankittiin 49 prosentin osuus eteläruotsalaisesta Karlskoga Energi och Miljö AB:stä. Joulukuussa 1998 Lidingön kaupunki päätti myydä omistamansa Lidingö Energi AB:n kaikki osakkeet Fortumin osakkuusyhtiö Birka Energi AB:lle. Kauppa edellyttää Lidingön kaupunginvaltuuston hyväksymistä.

Alkuvuodesta 1998 Fortum hankki loput 70 prosenttia Tuusulanjärven Energia Oy:n osakkeista. Lokakuussa tehdyillä kaupoilla Koillis-Pohjan Sähkö Oy:stä tuli Fortumin tytäryhtiö 54 prosentin omistuksella. Tammikuussa 1999 toteutettujen osakekauppojen jälkeen omistusosuus on 99 prosenttia.

Virossa marraskuussa toteutetun tarjouskilpailun perusteella Fortum hankki 95 prosenttia AS Läänemaa Elektrivõrkistä.

Brittiläinen voimalaitosyhtiö Regional Power Generators Ltd siirtyi loppuvuodesta kokonaan Fortumin omistukseen. Yhtiö omistaa Briggin kaasuvoimalaitoksen

Koillis-Englannissa. Skotlantiin perustettiin voimalaitosyhtiö Grangemouth CHP Ltd, joka rakentaa British Petroleumin ja lostamolle sähköä ja lämpöä toimittavan uuden CHP-kaasuvoimalaitoksen. Fortumin osuus yhtiöstä on 75 prosenttia.

Thaimaassa Fortum kasvatti omistustaan Laem Chabang Power Ltd:ssä 25 prosentista 75 prosenttiin.

Katsauskauden jälkeen helmikuussa 1999 Fortumin tytäryhtiö Länsivoima Oyj hankki omistukseensa 28 prosenttia Espoon Sähkö Oyj:n osakkeista.

Elokuun 1998 alussa vahvistettiin kaupat, joilla Fortum myi 50 prosentin osuutensa polyolefiineja tuottavasta Borealis A/S:sta. Elo-syyskuun vaihteessa Fortum myi 6,7 prosentin omistuksensa malesialaisesta voimalaitosyhtiöstä Powertek Bernhardista.

EU:n komissio on edellyttänyt Fortumin 75 prosentin omistuksen alentamista Gasum Oy:ssä 25 prosenttiin. Päätöksen mukaan omistusjärjestelyt on toteutettava ennen 3.6.1999.

Helmikuussa 1999 Kemia-liiketoiminta yhtiöitettiin Neste Chemicals Oy:ksi. Maaliskuun 1999 alusta Neste Oyj:n nimi muutettiin Fortum Oil and Gas Oy:ksi, Imatran Voima Oy:n nimi Fortum Power and Heat Oy:ksi ja IVO Tuotantopalvelut Oy:n nimi Fortum Service Oy:ksi. IVO Power Engineering Oy:n nimi muutettiin vuoden 1999 alusta Fortum Engineering Oy:ksi.

Konsernin hallinto

IVO-Neste Yhtymä Oy:n perustamisen yhteydessä 26.1.1998 yhtiölle nimitettiin hallitus, joka vastaa yhtiön johtamisesta. Hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä, joiden toimikausi on neljä vuotta. Hallitukseen kuuluvat Matti Vuoria (puheenjohtaja), Krister Ahlström (varapuheenjohtaja), Jaakko Ihamuotila, L.J. Jouhki, Heikki Martinen, Heikki Pentti ja Gerhard Wendt.

Konsernin pääjohtajana toimii Heikki Martinen.

EU:n komission hyväksyttyä Fortumin muodostamisen ylimääräinen yhtiökokous 25.6.1998 valitsi Fortumille hallintoneuvoston, joka vastaa yhtiön johdon valvonnasta. Hallintoneuvostoon kuuluu 17 jäsentä. Lisäksi kokouksiin osallistuu neljä henkilöstön edustajaa. Hallintoneuvoston jäsenten toimikausi on yksi vuosi.

Strategian mukaisen uuden liiketoimintarakenteen muodostamisen jälkeen hallitus nimitti 2.11.1998 johtajat konsernin viidelle liiketoiminnalle. Nimitykset astuivat voimaan vuoden 1999 alusta.

Yhtiökokoukset

Perustava yhtiökokous 26.1.1998 hyväksyi yhtiön perustamiskirjan osakemerkintöineen ja yhtiöjärjestyksen. Kokous valitsi yhtiölle myös hallituksen, pääjohtajan ja tilintarkastajat.

Ylimääräinen yhtiökokous 9.4.1998 hyväksyi omistusjärjestelyjä ym. koskevan sopimuksen. Suomen valtio ja IVO-Neste Yhtymä sopivat valtion omistamien Nesteen osakkeiden siirrosta IVO-Neste Yhtymälle apporttina IVO-Neste Yhtymän osakkeita vastaan.

Ylimääräinen yhtiökokous 28.4.1998 päätti muuttaa yhtiön julkiseksi osakeyhtiöksi ja liittää yhtiön osakkeet arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiökokous päätti myös Nesteen osakkeenomistajille tehtävään vaihtotarjoukseen liittyen yhtiön osakepääoman korottamisesta.

Ylimääräinen yhtiökokous 17.6.1998 päätti muuttaa yhtiön nimen IVO-Neste Yhtymä Oyj:stä Fortum Oyj:ksi.

Ylimääräinen yhtiökokous 25.6.1998 päätti yhtiöjärjestykseen tehtävistä lisäyksistä, jotka koskivat hallintoneuvostoa ja sen tehtäviä sekä osakkeiden lunastusvelvollisuuslauseketta. Samassa yhtiökokouksessa päätettiin myös Suomen valtiolle ja Kansaneläkelaitokselle suunnattavasta uusmerkinnästä, jossa näiden omistamat IVO:n osakkeet siirrettiin Fortumille apporttina Fortumin osakkeita vastaan.

Ylimääräinen yhtiökokous 8.9.1998 päätti valtuuttaa yhtiön hallituksen yhden vuoden kuluessa päättämään yhtiön osakepääoman korottamisesta henkilöstöännillä ja henkilöstön kannustinjärjestelmään liittyvästä optiolainan ottamisesta sekä optio-oikeuksien antamisesta yhtiön tai sen tytäryhteisöjen johtoon kuuluville henkilöille osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poiketen.

Ylimääräinen yhtiökokous 17.11.1998 peruutti 8.9.1998 hallitukselle annetun valtuutuksen optio-oikeuksista ja antoi hallitukselle uuden vastaavan valtuutuksen optio-oikeuksien antamiseen.

Näkymät vuodelle 1999

Raakaöljyn hintaan ei odoteta merkittäviä muutoksia vuoden alkupuolella. Vuoden alussa öljyn kansainvälinen jalostusmarginaali on ollut erittäin alhainen. Fortumin jalostamoiden marginaalit pysyvät edelleen kansainvälistä viitemarginaalia parempina. Hintakilpailu Suomen öljytuotemarkkinoilla jatkuu kireänä.

Kaasun kysyntä Suomessa kasvaa edelleen. Useiden kaasua käyttävien voimalaitosten suunnittelua on lykätty alhaisen sähkönhinnan vuoksi. Pitemmällä tähtäyksellä kaasun kilpailukyky lisääntyy erityisesti kaupunkien ja teollisuuslaitosten CHP-hankkeissa. Gasumin osakemyynnin valmistelut ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti.

Sähkönhintana on säilynyt erittäin alhaisella tasolla, eikä tähän ole näköpiirissä olennaisia muutoksia. Uuden voimalaitoskapasiteetin rakentamistarve pohjoismaiden markkinoilla on lähivuosien aikana vähäinen. Jakelutoiminnan rakenteiden muutos jatkuu kuitenkin vilkkaana pohjoismaissa, minkä seurauksena erityisesti jakeluyhtiöiden omistus keskittyy.

Ydinliiketoimintoihin kuulumattomien omistusten ja omaisuusserien myyntien valmistelu on edennyt suunnitellusti. Fortumin liiketoiminnan johtamisjärjestelmiä

kehitetään edelleen toiminnan joustavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi.

Mikäli öljyn ja sähkön markkinahinnat pysyvät vuoden 1999 alun alhaisella tasolla, Fortumin vuoden 1999 toiminnallisen tuloksen arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin kuluneena vuonna.

Konsernin tuloslaskelma

	Liite	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
Liikevaihto	2,3,4	50 501	60 044	8 494	10 099
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	5	250	444	42	75
Liiketoiminnan muut tuotot	6	605	628	102	105
Poistot ja arvonalentumiset	2,7	-2 950	-2 779	-496	-467
Liiketoiminnan muut kulut	8	-44 865	-53 930	-7 547	-9 071
Liikevoitto	2	3 541	4 407	595	741
Rahoitustuotot ja -kulut	10	-1 298	-1 451	-218	-244
Voitto ennen satunnaisia eriä		2 243	2 956	377	497
Satunnaiset erät	11	-29	1 939	-5	326
Voitto ennen veroja		2 214	4 895	372	823
Välittömät verot	12,24	-785	-547	-132	-92
Vähemmistöosuus		-162	-308	-27	-52
Tilikauden voitto		1 267	4 040	213	679

Konsernin tase

	Liite	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
VASTAAVAA					
Pysyvät vastaavat	13,14,15				
Aineettomat hyödykkeet		1 827	1 749	307	294
Aineelliset hyödykkeet		41 649	36 697	7 005	6 172
Sijoitukset		9 114	13 992	1 533	2 353
		52 590	52 438	8 845	8 819
Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus	16	3 427	4 383	576	737
Pitkäaikaiset saamiset	17	381	47	64	8
Lyhytaikaiset saamiset	18	6 706	8 578	1 128	1 443
Rahoitusarvopaperit	20	1 386	1 535	233	258
Rahat ja pankkisaamiset		1 966	2 408	331	405
		13 866	16 951	2 332	2 851
		66 456	69 389	11 177	11 670

	Liite	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
VASTATTAVAA					
Oma pääoma	22				
Osakepääoma		15 696	15 656	2 640	2 633
Ylikurssirahasto		18	-	3	-
Edellisten tilikausien voitto		6 652	3 672	1 119	618
Tilikauden voitto		1 267	4 040	213	679
		23 633	23 368	3 975	3 930
Vähemmistöosuus		1 249	1 747	210	294
Pakolliset varaukset	23	379	219	64	37
Laskennallinen verovelka	24	4 038	4 252	679	715
Vieras pääoma	25,26				
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Korollinen		20 704	23 264	3 482	3 913
Koroton		2 851	2 115	479	355
		23 555	25 379	3 961	4 268
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Korollinen		5,828	3 348	980	563
Koroton		7 774	11 076	1 308	1 863
		13 602	14 424	2 288	2 426
		66 456	69 389	11 177	11 670

Konsernin kassavirtalaskelma

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
Liiketoiminta				
Liikevoitto	3 541	4 407	595	741
Poistot ja arvonalentumiset	2 950	2 779	496	467
Pakollisten varausten muutos	182	77	31	13
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta oikaistuna saaduilla osingoilla	200	-219	34	-37
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, -tappiot ja romutukset	-350	-376	-59	-63
Muut	28	3	5	1
Tulorahoitus yhteensä	6 551	6 671	1 102	1 122
Käyttöpääoman muutos				
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	1 633	240	275	40
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys (+)	815	-32	137	-5
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys (-)	-1 648	-26	-277	-4
	800	182	135	31
Liiketoiminnan kassavirta	7 351	6 853	1 237	1 153
Maksetut korot	-1 483	-1 428	-250	-240
Toteutuneet kurssierot	364	74	61	12
Maksetut verot	-1 280	-1 173	-215	-197
Liiketoiminnan nettokassavirta	4 952	4 326	833	728
Investoinnit				
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-699	-3 910	-117	-658
Ostetut omistusyhteisyritysosakkeet	-414	-2 088	-70	-351
Ostetut muut osakkeet	-100	-137	-17	-23
Maksetut varainsiirtoverot	-474	-	-80	-
Investoinnit muuhun käyttöomaisuuteen	-3 795	-3 874	-638	-652
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	22	10	4	2
Myydyt omistusyhteisyritysosakkeet	3 718	308	625	52
Muiden osakkeiden myynnit	341	223	57	37
Muun käyttöomaisuuden myynnit	491	6 096	83	1 025
Investointien kassavirta	-910	-3 372	-153	-568
Kassavirta ennen rahoitusta	4 042	954	680	160
Rahoitus				
Vähemmistöosuuden muutos, lisäys (+), vähennys (-)	-46	269	-8	45
Pitkäaikaisten velkojen lyhennykset	-4 592	-5 189	-772	-873
Pitkäaikaisten velkojen nostot	1 874	6 855	315	1 153
Lyhytaikaisten velkojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	-1 624	-933	-273	-157
Korollisten saamisten muutos, lisäys (-), vähennys (+)	290	-242	49	-41
Osingonjako	-587	-407	-99	-68
Osakeanti	68	-	11	-
Muut rahoituserät	-4	9	-1	1
Rahoituksen kassavirta	-4 621	362	-778	60
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	-579	1 316	-98	220
Likvidit varat 1.1.	3 943	2 523	663	424
Kurssiero-oikaisut	-12	104	-1	19
	3 931	2 627	662	443
Likvidit varat 31.12.	3 352	3 943	564	663
Taseen mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	-579	1 316	-98	220

Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja Suomessa voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Fortum-konsernin taloudelliset tiedot on esitetty vertailuvuosilta 1994-1997 ikään kuin Imatran Voima Oy (IVO) ja Neste Oyj olisi yhdistetty Fortumiin 1.1.1994.

IVOn ja Nesteen laskentakäytännöt on yhtenäistetty ja vastaavat muutokset on laskettu vuosille 1994-1997.

Konsolidointi

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Fortum Oyj:n ja kaikki ne yhtiöt, joissa Fortum Oyj:n välitön tai välillinen osuus osakkeiden tuottamasta äänimäärästä on yli 50 %, lukuunottamatta eräitä asunto-osakeyhtiöitä. Näiden asunto-osakeyhtiöiden yhdisteleminen on tarpeetonta oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Fortum Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu yhdistelmä- eli pooling-menetelmällä. IVOn ja Nesteen hankintamenot on eliminoitu niiden osakepääomia vastaan ja eliminointiero on kirjattu oman pääoman vähennykseksi.

Nesteen ja IVOn konsernitilinpäätökset on laadittu hankintamenomenetelmällä. Keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa syntyvä tytäryhtiöiden hankinta-arvon ja hankintahetken oman pääoman ero on kohdistettu hankintahetken käyttöomaisuuserille siltä osin kuin niiden käypä arvo ylittää kirja-arvon. Käyttöomaisuuteen kohdistettu osuus poistetaan kyseessä olevan käyttöomaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Loppuosa on käsitelty konserniliikearvona, joka poistetaan vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 20 vuodessa. Konserniliikearvon laskennassa omaan pääomaan on sisällytetty

myös vapaaehtoiset varaukset ja poistero, joista on vähennetty laskennallinen verovelka. Kuitenkin ennen vuotta 1997 Neste-konsernissa muualta kuin USA:sta hankittujen tytäryhtiöiden hankinta-arvon ja hankintahetken oman pääoman ero käsiteltiin pääsääntöisesti konserniliikearvona ja poistettiin vastaavasti, kuten edellä on todettu. Hankintahetken oma pääoma ei tällöin Neste-konsernissa sisältänyt vapaaehtoisten varausten ja poistoeron oman pääoman osuutta. Näiden kahden konserniliikearvon laskentatavan eron vaikutus konsernin tulokseen on epäolennainen.

Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä alkaen. Vastavasti tilikauden aikana myydyt tytäryhtiöt sisällytetään myyntihetkeen asti konsernitilinpäätökseen.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, sisäiset katteet ja sisäinen voitonjako on eliminoitu. Vähemmistöosuudet on erotettu omiksi erikseen tuloslaskelmassa ja taseessa.

Olellaiset osakkuusyhtiöt, joissa konsernin ääniosuus on 20-50 prosenttia, on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä, jossa konsernin osuus osakkuusyhtiön tuloksesta ja oman pääoman muusta muutoksesta vähennettynä konserniliikearvon poistoilla tuloutetaan tuloslaskelmassa ja lisätään osakkeiden arvoon konsernin taseessa. Saadut osingot kirjataan osakkeiden tasearvon vähennykseksi. Kuitenkin konsernin taloudellisen aseman ja vastuiden kannalta merkittävän Birka Energi -konsernin tuloslaskelma- ja tase-erät sekä liitetiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen omistusoikeuden mukaisina suhteellisella menetelmällä. Osakkuusyhtiöt, jotka eivät liity konsernin varsinaiseen liiketoimintaan, sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Liikevaihto

Liikevaihtoon luetaan myyntituotot ja myynnin kurssierot vähennettynä alennuksilla sekä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla kuten arvonlisäveroilla, valmistajana suoritetuilla valmisteveroilla ja huoltovarmuusmaksuilla.

Tradingliikevaihtoon sisällytetään fyysisten toimitusten arvo ja johdannaiskauppojen nettotulos.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina kirjataan omaisuuden myyntivoitot ja muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät säännölliset tuotot kuten vuokrat.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssilla. Kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan. Rahoituksen kurssierot kirjataan nettomääräisenä rahoitustuottoihin tai -kuluihin. IVOn pitkäaikaisten lainojen, valuuttalaskelusten ja lainasaamisten laskennalliset kurssivoitot on kirjattu taseen siirtyviin eriin ennen vuotta 1998.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden omien pääomien muuntoerot on kirjattu konsernin omaan pääomaan ja niitä on netotettu suojauksen kurssieroilla.

Ulkomaisten yhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu Suomen markkoiksi käyttäen kuukauden lopun kurssien perusteella laskettuja vuoden keskipursseja ja taseet tilinpäätöspäivän kurssilla. Tästä aiheutuva muuntoero on kirjattu vapaaseen omaan pääomaan. Korkean inflaation maissa, mm. Venäjällä ja Baltian maissa, toimivien tytäryhtiöiden käyttöomaisuuden arvo oikaistaan hankintahetken kurssitasoon.

Johdannaissopimukset

Konserni käyttää valuutta-asemansa suojaukseen johdannaissopimuksia, kuten termiinejä, optioita ja valuutanvaihtosopimuksia. Johdannaisiin sisältyvä korkotehtijä jaksotetaan korkotuotoksi tai -kuluksi sopimusajalle. Taseen velkoja tai saajia suojaavat sekä nettovaluutta-asemaan sisältyvät muut sopimukset arvostetaan tilinpäätöskursseilla ja kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan. Lainat ja niihin liittyvät valuutanvaihtosopimukset on taseessa netotettu. Tulevaa kassavirtaa suojaavien sopimuksien kurssierot otetaan huomioon kun vastaava tulo tai meno toteutuu.

Optioista maksettujen preemioiden, jotka käsitellään ennakoina kunnes optiot erääntyvät tai muuten raukeavat, ja optioiden tilinpäätöshetken sulkemishinnan erotus kirjataan tuloslaskelmaan. Tuottoa otetaan kuitenkin huomioon enintään suojattavasta kohteesta kirjatun kulun määrä.

Korkoriskin hallintaan käytettyjen johdannaisten korkotuotot tai -kulut jaksotetaan sopimusajalle ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja. Muiden kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen korkojohdannaisten tilinpäätöshetken markkinakoroin arvostettu tappio kirjataan kuluksi.

Konserni käy kauppaa myös hyödykejohdannaissilla. Sopimukset arvostetaan tilinpäätöshetken markkina-arvoon ja muiden kuin suojaustarkoituksessa tehtyjen sopimusten mahdollinen tappio kirjataan kuluksi. Suojaustarkoituksessa tehtyjen sopimusten tulos kirjataan tuotoksi tai kuluksi kun vastaava tuotto tai kulu toteutuu. Hyödykeoptiot käsitellään tilinpäätöksissä valuuttaoptioiden tavoin. Ennen vuotta

1997 Neste kirjasi kuluksi ainoastaan seuraavan vuoden aikana erääntyvän mahdollisen tappion.

Myynti- ja hankintasopimukset

Myynti- ja hankintasopimusten mahdollinen tappio on arvioitu ja kirjattu kuluksi. Ennen vuotta 1997 Neste kirjasi kuluksi ainoastaan seuraavan vuoden aikana erääntyvän todennäköisen tappion.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuuden tasearvo muodostuu hankintamenosta vähennettynä poistoilla ja muilla vähennyksillä sekä lisätyn paikallisten säännösten mukaan mahdollisesti tehdyillä arvonorotuksilla. Eräissä ulkomaisissa yhtiöissä on välittömän hankintamenon lisäksi käyttöomaisuuden arvoon aktivoitu rakennusaikaisia korkoja.

Kuluvasta käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot, jotka perustuvat hyödykkeiden todennäköiseen käyttöikään. Öljyn ja kaasun tuotantolaitteet sekä öljy- ja kaasuarat poistetaan substanssipoistoin. Turvesuot poistetaan käytön mukaan. Käytetyt pitoajat ovat omaisuusryhmittäin:

Vesivoimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet	40-50 vuotta
Muiden voimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet	25 vuotta
Sähköasemien rakennukset, rakennelmat ja koneet	30-40 vuotta
Voimajohdot	15-40 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	20-40 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	20-40 vuotta
Muut koneet ja muu kalusto	5-20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta

Todetun pitoajan päättyessä mahdollisesti jäljellä oleva poistamaton hankintameno kirjataan myynti- tai romutustappiona joko liiketoiminnan muihin kuluihin tai satunnaisiin kuluihin.

Öljy- ja kaasuvarojen arvo tarkistetaan kenttäkohtaisesti tulevien kassavirtojen perusteella maakohtaisen käytännön mukaisesti. Tarvittaessa aktivoitujen kustannusten tasearvoa alennetaan ylimääräisillä poistoilla.

Rahoitusleasingsopimukset

Konsernitiilinpäätöksessä rahoitusleasingsopimuksilla hankitut hyödykkeet kirjataan taseen käyttöomaisuuteen ja korollisiin velkoihin. Leasing-vuokrat kirjataan käyttöomaisuuden poistoihin ja lainojen korkoihin tuloslaskelmassa.

Investoinnit

Investointeihin sisällytetään hankittujen tytäryhtiöiden korolliset nettovelat.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteella välittömään hankintamenuon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan ottaen huomioon mahdollisten suojausten vaikutus. Eräissä ulkomaisissa tytäryhtiöissä hankintamenuon sisällytetään toimintamaan käytännön mukaisesti myös välillisiä kuluja. Arvostuserojen vaikutus konsernitiilinpäätöksiin on epäolennainen.

Sidottu pääoma

Sidottu pääoma sisältää käyttöomaisuuden ja käyttöpääoman.

Rahoitusomaisuusarvopaperit

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan tilinpäätöshetken markkina-arvoon.

Öljynetsintämenot

Öljynetsintämenot kirjataan ns. "successful efforts" -periaatteella, jossa hankkeet aktivoidaan käyttöomaisuuteen ja poistetaan tuotannon mukaan tai kirjataan kuluksi, jos todetaan, ettei kaupallisesti hyödynnettävissä olevia öljy- tai kaasuvaroja ole löytynyt.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot kirjataan vuosikuluiksi lukuunottamatta rakennus- ja laiteinvestointeja.

Hankkeiden osatuloutus

Pitkäaikaiset hankkeet tuloutetaan valmistusasteen perusteella. Pitkäaikaisten hankkeiden odotettavissa olevista tappioista samoin kuin takuuajaisista kustannuksista on tehty pakollinen varaus.

Eläkekulut

Eläkekulut on kirjattu tulokseen kunkin toimintamaan käytännön mukaisesti. Suomessa toimivan Neste-konsernin Yhteiseläkesäätiö s.r.:n pakollinen vastuuvajaus samoin kuin konsernin itse myöntämien eläke-etuuksien vastuut on kirjattu kuluksi ja toisaalta pakolliseksi varaukseksi taseeseen.

Satunnaiset erät

Satunnaisina tuottoina ja kuluina kirjataan liiketoiminnoista luopumiseen tai merkittävään supistamiseen liittyvät myyntivoivot, -tappiot ja arvonalennukset.

Laskennallinen verovelka

Konsernitilinpäätöksessä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset jaetaan vapaaksi omaksi pääomaksi ja laskennalliseksi verovelaksi. 1.1.1998 alkaen laskennallisen verovelassa on otettu huomioon hyödynnettävissä oleviin tappioihin perustuva verosaaminen ja konsernin sisäisten käyttö- ja vaihto-omaisuuskatteiden verovaikutukset.

Pakolliset varaukset

Vastaisuudessa toteutuvat menot ja ilmeiset menetykset, jotka eivät enää kerrytä vastaavaa tuloa ja joiden suorittamiseen konserni on velvoitettu tai sitoutunut ja joiden rahallinen arvo voidaan kohtuullisesti arvioida, kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi ja taseen pakollisiin varauksiin. Tällaisia eriä ovat mm. öljyntuotantolaitteistojen purkumenot, takausvastuut, todettujen ympäristövahinkojen tulevat puhdistusmenot, eläkevastuut sekä pitkäaikaisiin hankkeisiin liittyvät menot.

Valuuttakurssit 1994-1998

Tilinpäätöksissä käytetyt keskeisimmät valuuttakurssit ovat vuosina 1994-1998 olleet seuraavat:

	Tilinpäätöshetken kurssit					Tiikauden keskipäätökset				
	1994	1995	1996	1997	1998	1994	1995	1996	1997	1998
USD	4,7432	4,3586	4,6439	5,4207	5,0960	5,2295	4,3714	4,5841	5,1670	5,3557
CAD	3,3780	3,1960	3,3900	3,7820	3,2920	3,8290	3,1838	3,3588	3,7238	3,6146
GBP	7,4090	6,7410	7,8690	8,9920	8,4280	7,9886	6,9134	7,1855	8,4880	8,8853
SEK	0,6358	0,6546	0,6748	0,6863	0,6267	0,6754	0,6153	0,6833	0,6782	0,6728
NOK	0,7014	0,6899	0,7209	0,7394	0,6702	0,7399	0,6906	0,7113	0,7340	0,7101
DKK	0,7794	0,7862	0,7809	0,7948	0,7982	0,8210	0,7810	0,7919	0,7862	0,7975
DEM	3,0615	3,0435	2,9880	3,0275	3,0400	3,2174	3,0559	3,0521	2,9960	3,0372
NLG	2,7337	2,7185	2,6624	2,6861	2,6981	2,8694	2,7276	2,7235	2,6620	2,6943
BEF	0,1490	0,1482	0,1449	0,1468	0,1474	0,1562	0,1486	0,1483	0,1452	0,1472
FRF	0,8873	0,8906	0,8862	0,9046	0,9064	0,9413	0,8789	0,8983	0,8901	0,9060

1 EUR = 5,94573 FIM

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
2. Liiketoimintakohtaisia tietoja				
Liikevaihto				
Öljynetsintä ja -tuotanto	866	1 244	146	209
Öljy	28 183	37 882	4 740	6 371
Kaasu	3 868	3 655	651	615
Sähkö ja lämpö	10 216	10 896	1 718	1 833
Käyttö ja kunnossapito	1 487	1 371	250	231
Engineering	2 120	2 179	357	367
Energianmittaus	537	413	90	69
Kemia	5 397	4 771	908	802
Muut liiketoiminnot	1 025	887	172	149
Liiketoimintojen välinen myynti	-3 198	-3 908	-538	-657
Yhteensä	50 501	59 390	8 494	9 989
Poistuneet liiketoiminnot ^{*)}	-	654	-	110
Konserni	50 501	60 044	8 494	10 099

^{*)} Sisältää Kantaverkkopalvelut, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

Poistot ja arvonalentumiset				
Öljynetsintä ja -tuotanto	389	392	65	66
Öljy	861	819	145	138
Kaasu	88	83	15	14
Sähkö ja lämpö	1 161	1 018	195	171
Käyttö ja kunnossapito	29	15	5	3
Engineering	34	25	6	4
Energianmittaus	33	29	6	5
Kemia	260	203	44	34
Muut liiketoiminnot	106	96	17	16
Eliminoinnit	-11	-8	-2	-2
Yhteensä	2 950	2 672	496	449
Poistuneet liiketoiminnot ^{*)}	-	107	-	18
Konserni	2 950	2 779	496	467

^{*)} Sisältää Kantaverkkopalvelut, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

Liikevoitto				
Öljynetsintä ja -tuotanto	72	532	12	89
Öljy	854	544	144	91
Kaasu	385	372	65	63
Sähkö ja lämpö	2 210	2 066	372	347
Käyttö ja kunnossapito	46	92	8	15
Engineering	50	80	8	13
Energianmittaus	58	32	10	5
Kemia	111	153	19	26
Muut liiketoiminnot	-173	-39	-30	-5
Eliminoinnit	-72	-20	-13	-3
Yhteensä	3 541	3 812	595	641
Poistuneet liiketoiminnot ^{*)}	-	595	-	100
Konserni	3 541	4 407	595	741

^{*)} Sisältää Kantaverkkopalvelut, osakkuusyhtiö Borealixsen, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
Investoinnit				
Öljynetsintä ja -tuotanto	1 346	852	226	143
Öljy	649	1 090	109	183
Kaasu	139	150	23	25
Sähkö ja lämpö	7 586	7 307	1 276	1 229
Käyttö ja kunnossapito	33	37	6	6
Engineering	58	35	10	6
Energianmittaus	49	44	8	7
Kemia	196	747	33	126
Muut liiketoiminnot	156	321	26	54
Eliminoinnit	-93	-52	-15	-8
Yhteensä	10 119	10 531	1 702	1 771
Poistuneet liiketoiminnot ^{*)}	-	152	-	26
Konserni^{**)}	10 119	10 683	1 702	1 797

^{*)} Sisältää Kantaverkkopalvelut, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

^{**)} Sisältää hankittujen konserniyhtiöiden hankintahetken korollisia nettovelkoja 4 668 Mmk vuonna 1998 ja 472 Mmk vuonna 1997.

Sidottu pääoma				
Öljynetsintä ja -tuotanto	4 912	4 302	826	724
Öljy	9 337	10 487	1 570	1 764
Kaasu	1 795	1 808	302	304
Sähkö ja lämpö	32 488	28 005	5 464	4 710
Käyttö ja kunnossapito	119	90	20	15
Engineering	355	441	60	74
Energianmittaus	205	214	34	36
Kemia	2 411	2 513	406	423
Muut liiketoiminnot	2 671	2 552	449	429
Eliminoinnit	-495	-286	-83	-48
Yhteensä	53 798	50 126	9 048	8 431
Poistuneet liiketoiminnot ^{*)}	-	3 947	-	663
Konserni	53 798	54 073	9 048	9 094

^{*)} Sisältää Kantaverkkopalvelut, osakkuusyhtiö Borealiksen, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

Henkilöstö keskimäärin				
Öljynetsintä ja -tuotanto	220	81		
Öljy	4 105	4 337		
Kaasu	419	430		
Sähkö ja lämpö	2 806	2 967		
Käyttö ja kunnossapito	3 191	2 465		
Engineering	2 591	2 199		
Energianmittaus	722	603		
Kemia	2 745	2 154		
Muut liiketoiminnot	2 204	2 158		
Yhteensä	19 003	17 394		
Poistuneet liiketoiminnot ^{*)}	-	378		
Henkilöstö keskimäärin	19 003	17 772		

^{*)} Sisältää Kantaverkkopalvelut, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin suhteellisella menetelmällä yhdistellyissä yhteisyrityksissä,
josta konserniin sisältyy

3 982

1 991

3. Osatuloutuksen vaikutus liikevaihtoon

Valmistusasteen mukaisesti tuloutetun liikevaihdon osuus koko tilikauden liikevaihdosta	588	209	99	35
Luovuttamattomista hankkeista valmistusasteen mukaan tuotoksi kirjattu liikevaihto				
Tilikaudella	725	630	122	106
Aikaisempina tilikausina	1 109	616	187	104
Yhteensä	1 834	1 246	309	210

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
4. Liikenvaihto markkina-alueittain				
Suomi	23 156	25 347	3 895	4 263
Ruotsi	6 781	6 393	1 140	1 075
Muut pohjoismaat	756	910	127	153
Itämeren alue ¹⁾	2 190	2 993	368	503
Muu Eurooppa	7 472	7 304	1 257	1 228
USA ja Kanada	5 188	6 013	873	1 012
Muu kansainvälinen kauppa	4 958	11 084	834	1 865
Liikenvaihto	50 501	60 044	8 494	10 099
¹⁾ Baltian maat, Luoteis-Venäjä ja Puola				
5. Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)				
Asko-konserni	63	168	11	28
Nynäs Petroleum -konserni	55	36	9	6
Teollisuuden Voima Oy	22	24	4	4
Suomen Kantaverkko Oyj	51	24	8	4
Borealis-konserni	-	157	-	27
Muut osakkuusyritykset	59	35	10	6
Yhteensä	250	444	42	75
6. Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratuotot	69	58	12	10
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	475	528	80	89
Muut	61	42	10	6
Yhteensä	605	628	102	105
7. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	2 916	2 762	490	464
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	34	17	6	3
Yhteensä	2 950	2 779	496	467
8. Liiketoiminnan muut kulut				
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	86	19	15	3
Valmistus omaan käyttöön	-15	-1	-3	0
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	33 589	44 324	5 650	7 455
Varastojen muutos	841	-76	141	-13
Ulkopuoliset palvelut	1 369	784	230	132
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	3 433	3 082	578	518
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	417	438	70	74
Muut henkilösivukulut	544	441	91	74
Muut liiketoiminnan muut kulut	4 601	4 919	775	828
Yhteensä	44 865	53 930	7 547	9 071
Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät käyttöomaisuuden myyntitappiot ja romutukset				
Myyntitappiot	53	14	9	2
Romutukset ja purkutappiot	67	105	11	18
Yhteensä	120	119	20	20
Palkat ja palkkiot				
Toimitusjohtajille ja hallituksen jäsenille	89	62	15	9
Hallintoneuvostojen jäsenille	1	0	0	1
Yhteensä	90	62	15	10
9. Pakollisten varausten muutokset				
Eläkevaraukset	-3	80	0	13
Muut pakolliset varaukset				
Öljynetsinnän ja -tuotannon varaukset	48	8	8	1
Jalostamojen seisokkivaraukset	77	-	13	-
Muut pakolliset varaukset	38	49	6	9
Yhteensä	160	137	27	23

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
10. Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot osuiksista omistusyhteisyrityksissä	1	1	0	0
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Osinkotuotot	36	37	6	6
Korkotuotot	108	70	18	12
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	0	2	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot	279	248	47	42
Kurssierot	50	-43	9	-7
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-40	-1	-7	0
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-1 732	-1 765	-291	-297
Yhteensä	-1 298	-1 451	-218	-244
Korkotuottojen ja -kuluja yhteismäärät				
Korkotuotot	364	293	61	49
Korkokulut	-1 698	-1 744	-285	-293
Nettokorot	-1 334	-1 451	-224	-244
11. Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	62	3 614	11	608
Muut	1	30	0	5
Yhteensä	63	3 644	11	613
Satunnaiset kulut				
Arvonalennukset ja myyntitappiot	-59	-1 098	-10	-185
Ydinjätehuoltovastuun kattaminen	-	-567	-	-95
Muut	-33	-40	-6	-7
Yhteensä	-92	-1 705	-16	-287
Satunnaiset erät yhteensä	-29	1 939	-5	326
12. Välittömät verot				
Verot varsinaisesta liiketoiminnasta	811	528	136	89
Verot satunnaisista eristä	-26	19	-4	3
Yhteensä	785	547	132	92
Tilikauden verot	697	1 310	117	220
Aikaisempien tilikausien verot	76	-22	13	-4
Laskennallisen verovelan muutokset	12	-741	2	-124
Yhteensä	785	547	132	92
13. Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	168	101	28	17
Liiketarve	289	363	49	61
Konserniliiketarve	648	469	109	79
Muut pitkävaikutteiset menot	721	815	121	137
Ennakkomaksut	1	1	0	0
Yhteensä	1 827	1 749	307	294
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	7 022	3 950	1 181	664
Rakennukset ja rakennelmat	8 124	9 256	1 366	1 557
Koneet ja kalusto	22 158	20 352	3 727	3 423
Muut aineelliset hyödykkeet	1 366	1 426	230	240
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 979	1 713	501	288
Yhteensä	41 649	36 697	7 005	6 172
Sijoitukset				
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	6 629	10 018	1 115	1 685
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	1 174	411	198	69
Muut osakkeet ja osuudet	886	3 041	149	511
Muut saamiset	425	522	71	88
Yhteensä	9 114	13 992	1 533	2 353

14. Hankintamenon muutos

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Konserni-liikearvo	Konserni-reservi	Muut pitkävaikutteiset	Ennakkomaksut menot	Yhteensä
Mmk							
Hankintameno 1.1.	266	759	879	-37	1 592	0	3 459
Kurssierot ja muut oikaisut	-26	-2	-5	-	-2	0	-35
Lisäykset	51	45	244	-1	71	1	411
Vähennykset	18	15	13	0	38	0	84
Siirrot erien välillä	62	-13	13	-	-54	0	8
Hankintameno 31.12.	335	774	1 118	-38	1 569	1	3 759
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	165	396	400	-24	777	-	1 714
Kurssierot ja muut oikaisut	-22	0	-5	-	-1	-	-28
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalentumiset	1	-27	-7	-	46	-	13
Tilikauden poisto	25	62	52	-2	118	-	255
Tilikauden arvonalentumiset	-	-	4	0	-	-	4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	167	485	458	-26	848	-	1 932
Tasearvo 31.12.	168	289	660	-12	721	1	1 827

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Mmk						
Hankintameno 1.1.	3 852	14 028	36 785	2 022	1 713	58 400
Kurssierot ja muut oikaisut	-225	-225	-981	-106	-140	-1 677
Lisäykset	3 784	443	5 626	145	1 941	11 939
Vähennykset	244	748	651	13	78	1 734
Siirrot erien välillä	-	33	274	0	-457	-150
Hankintameno 31.12.	7 167	13 531	41 053	2 048	2 979	66 778
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	25	5 201	16 449	597	-	22 272
Kurssierot ja muut oikaisut	-2	-74	-343	-33	-	-452
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-210	-206	-726	-1	-	-1 143
Tilikauden poisto	2	465	2 077	117	-	2 661
Tilikauden arvonalentumiset	-	30	-	-	-	30
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	235	5 828	18 909	682	-	25 654
Arvonkorotukset	90	421	14	0	-	525
Tasearvo 31.12.	7 022	8 124	22 158	1 366	2 979	41 649

Sijoitukset	Osuudet omistus-yhteisyyksissä	Saamiset omistus-yhteisyyksiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
Mmk					
Hankintameno 1.1.	10 662	411	3 025	516	14 614
Kurssierot ja muut oikaisut	-97	-90	-91	-4	-282
Lisäykset	360	707	142	59	1 268
Vähennykset	5 734	408	1 287	94	7 523
Siirrot erien välillä	735	557	-855	-52	385
Hankintameno 31.12.	5 926	1 177	934	425	8 462
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	1 572	-	28	-	1 600
Kurssierot ja muut oikaisut	-	-	0	0	0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalentumiset	1 553	-	-	-	1 553
Tilikauden arvonalentumiset	5	3	28	0	36
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	24	3	56	0	83
Arvonkorotukset	33	-	8	-	41
Kertyneet voitto-osuudet	694	-	-	-	694
Tasearvo 31.12.	6 629	1 174	886	425	9 114

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
Osakkuusyritysten osakkeisiin sisältyvä konserniaktiiva	566	572	95	96
Osakkuusyritysten osakkeisiin sisältyvä konsernireservi	0	0	0	0
Korkojen aktivoinnit kauden aikana	79	36	13	6
Poistamattomat aktivoidut korot				
Rakennukset ja rakennelmat	15	12	2	2
Koneet ja kalusto	244	278	41	47
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	113	52	19	9
Yhteensä	372	342	62	58
Pörssinoteeratut omistusyhteisyritysosakkeet				
Markkina-arvo	836	844	141	142
Kirjanpitoarvo	632	593	107	100
Erotus	204	251	34	42
Pörssinoteeratut muut osakkeet ja osuudet				
Markkina-arvo	297	608	56	102
Kirjanpitoarvo	105	299	24	50
Erotus	192	309	32	52
15. Arvonkorotukset				
Maa-alueet				
Arvonkorotukset 1.1.	98	148	16	25
Muuntoerot	-2	0	0	0
Tehdyt arvonkorotukset	3	6	1	1
Arvonkorotusten purku	9	56	2	10
Arvonkorotukset 31.12.	90	98	15	16
Rakennukset				
Arvonkorotukset 1.1.	417	453	70	76
Muuntoerot	-1	2	0	0
Tehdyt arvonkorotukset	7	3	1	1
Arvonkorotusten purku	2	41	0	7
Arvonkorotukset 31.12.	421	417	71	70
Koneet ja kalusto				
Arvonkorotukset 1.1.	14	9	2	1
Muuntoerot	-	-1	-	0
Tehdyt arvonkorotukset	-	12	-	2
Arvonkorotusten purku	-	6	-	1
Arvonkorotukset 31.12.	14	14	2	2
Osuudet omistusyhteisyrityksissä				
Arvonkorotukset 1.1.	72	71	12	12
Muuntoerot	-6	1	-1	0
Arvonkorotusten purku	33	-	5	-
Arvonkorotukset 31.12.	33	72	6	12
Muut osakkeet ja osuudet				
Arvonkorotukset 1.1.	44	74	7	12
Arvonkorotusten purku	36	30	6	5
Arvonkorotukset 31.12.	8	44	1	7
Arvonkorotukset yhteensä				
Arvonkorotukset 1.1.	645	755	107	126
Muuntoerot	-9	2	-1	0
Tehdyt arvonkorotukset	10	21	2	4
Arvonkorotusten purku	80	133	13	23
Arvonkorotukset 31.12.	566	645	95	107
Arvonkorotukset perustuvat laskennalliseen nykykäyttöarvoon ja pörssiosakkeiden osalta markkina-arvoon.				
16. Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	1 817	2 671	306	450
Keskeneräiset tuotteet	358	465	60	78
Valmiit tuotteet/tavarat	967	971	162	163
Muu vaihto-omaisuus	248	238	42	40
Ennakkomaksut	37	38	6	6
Vaihto-omaisuus yhteensä	3 427	4 383	576	737
Vaihto-omaisuuden jälleenhankintahinnan ja aktivoidun hankintamenojen erotus on epäoleellinen.				

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
17. Pitkäaikaiset saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1	1	0	0
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä				
Muut saamiset	5	-	1	-
Siirtosaamiset	5	-	1	-
Yhteensä	10	-	2	-
Lainasaamiset	2	2	0	0
Muut saamiset	302	1	51	0
Siirtosaamiset	66	43	11	8
Yhteensä	381	47	64	8
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	71	43	12	8
18. Lyhytaikaiset saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	5 042	6 707	848	1 128
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä				
Myyntisaamiset	131	243	22	41
Muut saamiset	98	14	17	2
Siirtosaamiset	57	65	10	11
Yhteensä	286	322	49	54
Lainasaamiset	38	269	6	45
Muut saamiset	394	585	66	99
Siirtosaamiset	946	695	159	117
Yhteensä	6 706	8 578	1 128	1 443
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Korot	87	64	15	11
Verot	161	96	27	16
Muut	755	600	127	101
Yhteensä	1 003	760	169	128
19. Osatuloutukseen liittyvien tase-erien käsittely				
Osatuloutettuihin hankkeisiin liittyvät keskeneräiset työt, maksetut ennakot ja siirtosaamiset osatuloutuksesta sekä saadut ennakot ja siirtovelat osatuloutuksesta on taseessa netotettu hankkeittain siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin.				
Vaihto-omaisuuden ennakkomaksut	236	167	40	28
Siirtosaamiset	1 700	1 044	286	176
Saamisissa vähennyksiä	1 936	1 211	326	204
Saadut ennakot	1 700	1 044	286	176
Siirtovelat	236	167	40	28
Veloissa vähennyksiä	1 936	1 211	326	204
20. Rahoitusarvopaperit				
Markkina-arvo	1 396	1 550	235	261
Kirjanpitoarvo	1 386	1 535	233	258
Erotus	10	15	2	3
21. Johdon eläkesitoumukset				
Fortum Oyj:n päätoimisilla hallituksen jäsenillä on mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60 vuotiaana. Vastaavanlaisia eläkejärjestelyjä on myös muissa konsernin yhtiöissä.				
22. Oman pääoman muutos				
Osakepääoma 1.1.	15 656	15 656	2 633	2 633
Osakeanti	40	-	7	-
Osakepääoma 31.12.	15 696	15 656	2 640	2 633
Ylikurssirahasto 1.1.	-	-	-	-
Emissiovoitto	18	-	3	-
Ylikurssirahasto 31.12.	18	-	3	-
Kertyneet voittovarot 1.1.	7 712	4 053	1 297	682
Maksetut osingot	587	407	99	68
Siirto sidottuun	48	42	8	7
Muu voittovarojen käyttö	4	4	1	1
Muuntoerot	-541	76	-90	13
Muut muutokset	120	-4	20	-1
Tilikauden voitto	1 267	4 040	213	679
Kertyneet voittovarot 31.12.	7 919	7 712	1 332	1 297
Jakokelpoiset varat 31.12.	7 919	7 712	1 332	1 297

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
23. Pakolliset varaukset				
Eläkevaraukset	97	101	16	17
Muut pakolliset varaukset				
Öljynetsinnän ja -tuotannon varaukset	64	16	11	3
Jalostamojen seisokkivaraukset	77	-	13	-
Muut pakolliset varaukset	141	102	24	17
Yhteensä	379	219	64	37
24. Laskennallinen verovelka				
Laskennallisen verovelan muutos				
Tilinpäätössiirtoihin perustuva	-34	-718	-6	-120
Yhdistelytoimenpiteet	34	-37	6	-6
Konserniyritysten erillistilinpäätökset	12	14	2	2
Yhteensä	12	-741	2	-124
Laskennallinen verovelka				
Tilinpäätössiirtoihin perustuva	3 944	4 442	663	747
Yhdistelytoimenpiteet	-27	-399	-4	-67
Konserniyritysten erillistilinpäätökset	121	209	20	35
Yhteensä	4 038	4 252	679	715
25. Vieras pääoma				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Joukkovelkakirjalainat	3 296	6 033	554	1 015
Vaihtovelkakirjalainat	45	386	8	65
Lainat rahoituslaitoksilta	9 848	8 925	1 656	1 501
Eläkelainat	1 438	1 917	242	322
Saadut ennakot	69	492	12	83
Ostovelat	0	0	0	0
Velat omistusyhteisyrityksille				
Muut velat	1 798	619	302	104
Siirtovelat	38	-	6	0
Yhteensä	1 836	619	308	104
Muut pitkäaikaiset velat	6 510	6 868	1 095	1 155
Siirtovelat	513	139	86	23
Yhteensä	23 555	25 379	3 961	4 268
josta korollista	20 704	23 264	3 482	3 913
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Joukkovelkakirjalainat	1 946	205	327	34
Lainat rahoituslaitoksilta	2 563	1 889	431	318
Eläkelainat	57	24	10	4
Saadut ennakot	344	328	58	55
Ostovelat	2 657	4 501	447	757
Velat omistusyhteisyrityksille				
Saadut ennakot	1	1	0	0
Ostovelat	77	132	13	22
Muut velat	29	288	5	49
Siirtovelat	46	531	8	89
Yhteensä	153	952	26	160
Muut lyhytaikaiset velat	3 581	4 497	602	757
Siirtovelat	2 301	2 028	387	341
Yhteensä	13 602	14 424	2 288	2 426
josta korollista	5 828	3 348	980	563
Korolliset ja korottomat velat yhteensä				
Korolliset velat	26 532	26 612	4 462	4 476
Korottomat velat	10 625	13 191	1 787	2 218
Yhteensä	37 157	39 803	6 249	6 694
Korolliset velat				
Euro-valuutoissa	6 551	-	1 102	-
Muissa valuutoissa	19 981	-	3 360	-
Yhteensä	26 532	-	4 462	-
Korolliset velat				
Markkamääräiset lainat	-	8 534	-	1 435
Valuuttamääräiset lainat	-	18 078	-	3 041
Yhteensä	-	26 612	-	4 476

	1998 Mmk	1997 Mmk	1998 Me	1997 Me
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntymisajat				
Vuosi				
1999	5 487		923	
2000	7 795		1 311	
2001	1 751		294	
2002	2 745		461	
2003	676		114	
2004 ja jälkeen	10 588		1 781	
Yhteensä	29 042		4 884	
Viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua erääntyvät velat				
Joukkovelkakirjalainat	1 328	1 661	223	279
Lainat rahoituslaitoksilta	2 306	3 284	388	552
Eläkelainat	1 588	1 832	267	308
Muut pitkäaikaiset velat	5 366	2 424	903	408
Yhteensä	10 588	9 201	1 781	1 547
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Sopimusten mukaiset jaksotuserot	539	107	91	18
Muut siirtovelat	12	32	1	5
Yhteensä	551	139	92	23
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Korot	492	423	83	71
Verot	329	647	55	109
Muut siirtovelat	1 526	1 489	257	250
Yhteensä	2 347	2 559	395	430

26. Obligaatio-, debenturi- ja muut joukkovelkakirjalainat

Liikkeeseen- laskuvuosi		Erään- tyminen				
Imatran Voima Oy						
1988 DEM-laina	nro 4/88/518	1998	-	166	-	28
1991 USD-laina		2001	184	185	31	31
1991 USD-laina		2002-2011	348	385	58	65
1991 USD-laina		2011	185	187	31	31
1992 USD-laina		2002	226	245	38	41
1992 USD-laina		2005	218	228	36	38
1992 USD-laina		2007	272	298	45	50
Gullspång Kraft AB						
1973 SEK-laina		1973-98	-	1	-	0
1974 SEK-laina		1974-99	0	2	0	0
1983 SEK-laina		1983-98	-	3	-	1
1993 SEK-laina	nro SE 0000209488	2003	94	206	16	35
1996 SEK-laina	nro SE 0000310708	1999	63	137	11	23
1996 SEK-laina	nro SE 0000325714	2001	63	137	11	23
1996 SEK-laina	nro SE 0000337651	1999	63	137	11	23
1997 SEK-laina	nro SE 0000384323	2000	63	137	11	23
1997 SEK-laina	nro SE 0000386088	1999	94	206	16	35
Stockholm Energi AB						
1995 SEK-laina		1995-1999	3	-	0	-
1995 SEK-laina		1995-1999	3	-	0	-
1995 SEK-laina		2000	17	-	3	-
1995 SEK-laina		1995-2000	5	-	1	-
1997 SEK-laina		1997-2006	5	-	1	-
Neste Finance B.V.	1992	1999-2007	1 962	2 088	330	351
Neste Markkinointi Oy	1993 I	1998	-	23	-	4
Neste Oyj						
1989 USD-laina	nro 4/89/550	1999	1 274	1 355	214	228
1992 I		2002	100	100	17	17
1993 I	nro 4/93/035	1998	-	12	-	2
Yhteensä			5 242	6 238	881	1 049

	1998		1997		1998		1997	
	Mmk		Mmk		Me		Me	
27. Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset								
Omasta puolesta annetut vakuudet ja muut vastuusitoumukset								
	Velka	Vakuuden arvo	Velka	Vakuuden arvo	Velka	Vakuuden arvo	Velka	Vakuuden arvo
Velat, joiden vakuudeksi on annettu pantteja								
Joukkovelkakirjalainat	-	-	23	24	-	-	4	4
Lainat rahoituslaitoksilta	1 337	972	1 925	2 271	225	163	324	383
Eläkelainat	367	405	323	341	62	68	54	57
Muut velat	2 494	630	2 856	1 257	419	106	480	211
Siirtovelat	24	24	-	-	4	4	-	-
Yhteensä	4 222	2 031	5 127	3 893	710	341	862	655
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinteistökiinnityksiä								
Lainat rahoituslaitoksilta	724	767	833	1 341	122	129	140	225
Eläkelainat	13	14	247	247	2	2	42	42
Ostovelat	0	50	-	37	0	8	-	6
Muut velat	37	68	-	3	6	11	-	1
Siirtovelat	2	0	3	0	0	0	0	0
Yhteensä	776	899	1 083	1 628	130	150	182	274
Velat, joiden vakuudeksi on annettu yritysikiinnityksiä								
Lainat rahoituslaitoksilta	259	297	299	352	44	50	51	59
Eläkelainat	18	18	20	20	3	3	3	3
Yhteensä	277	315	319	372	47	53	54	62
Velat, joiden vakuudeksi on annettu irtaimistokiinnityksiä								
Lainat rahoituslaitoksilta	310	310	318	318	52	52	54	54
Muista omista sitoumuksista annetut vakuudet								
Pantit		415		195		70		33
Kiinteistökiinnitykset		820		1 341		138		225
Yhteensä		1 235		1 536		208		258
Muiden puolesta annetut vakuudet								
Pantit		48		0		8		0
Kiinteistökiinnitykset		-		3		-		1
Irtaimistokiinnitykset		2		21		0		3
Yhteensä		50		24		8		4
Vakuudet yhteensä		4 840		7 771		812		1 307
Ydinjätehuoltovastuu		2 732		2 624		459		441
Ydinjätehuoltorahaston rahasto-osuus		-1 963		-1 648		-330		-277
Velkana taseessa		-769 ⁾		-775 ⁾		129 ⁾		34 ⁾
⁾ Vakuutena kiinnitettyt haltijavelkakirjat								
Vastuusitoumukset ja muut vastuut								
Käyttöleasingvastuut								
Vuoden sisällä erääntyvät		244		142		41		24
Yli vuoden kuluttua erääntyvät		940		291		158		49
Yhteensä		1 184		433		199		73
Rahoitusleasing sopimukset on kirjattu konsernissa taseeseen käyttöomaisuudeksi ja korolliseksi velaksi.								
Takaisinostovastuut		64		68		11		11
Muut vastuusitoumukset omasta puolesta		1 216		1 153		205		194
Vastuusitoumukset osakkuusyhtiöiden puolesta								
Takaukset		1 478		320		249		54
Muut vastuusitoumukset		-		182		-		30
Yhteensä		1 478		502		249		84
Vastuusitoumukset konserniyhtiöiden johdon puolesta								
Takaukset		0		0		0		0
Vastuusitoumukset muiden puolesta								
Takaukset		219		1 230		37		207
Muut vastuusitoumukset		224		56		38		9
Yhteensä		443		1 286		75		216
Vastuusitoumukset yhteensä		4 385		3 442		739		578

Johdannaissopimukset	1998			1997			1998			1997		
	Kohde- etuuden arvo	Mmk Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Mmk Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Me Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Me Käypä arvo	Tulout- tamatta
Korko- ja valuuttajohdannaiset												
Korko- ja obligaatiotermiinit	-	-	-	7 284	1	1	-	-	-	1 225	0	0
Koronvaihtosopimukset	9 237	-191	-191	5 529	-14	-14	1 554	-32	-32	930	-2	-2
Korko-optiot												
Ostetut	197	0	0	120	0	0	33	0	0	20	0	0
Asetetut	1 404	-17	-17	1 355	-36	-36	236	-3	-3	228	-6	-6
Valuuttatermiinit	11 609	56	-5	18 163	-39	-12	1 953	9	-1	3 055	-7	-2
Valuutanvaihtosopimukset	3 182	175	0	2 613	173	1	535	29	0	440	29	0
Valuuttaoptiot												
Ostetut	555	-3	-3	760	-4	-4	94	-1	-1	128	-1	-1
Asetetut	555	6	6	733	0	0	94	1	1	123	0	0
	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-
	1000 bbl	arvo	tamatta	1000 bbl	arvo	tamatta	1000 bbl	arvo	tamatta	1000 bbl	arvo	tamatta
		Mmk	Mmk		Mmk	Mmk		Me	Me		Me	Me
Raakaöljy ja öljytuotteet												
Myyntisopimukset	9 585	30	30	12 867	89	0	9 585	5	5	12 867	15	0
Ostosopimukset	2 586	-11	-11	9 132	-50	0	2 586	-2	-2	9 132	-8	0
Optiot												
Ostetut	325	1	1	275	0	0	325	0	0	275	0	0
Asetetut	425	0	0	600	0	0	425	0	0	600	0	0
	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-
	TWh	arvo	tamatta	TWh	arvo	tamatta	TWh	arvo	tamatta	TWh	arvo	tamatta
		Mmk	Mmk		Mmk	Mmk		Me	Me		Me	Me
Sähköjohdannaiset												
Myyntisopimukset	19	197	221	6	-22	-5	19	33	37	6	-4	-1
Ostosopimukset	22	-242	-242	9	1	1	22	-41	-41	9	0	0
Optiot												
Ostetut	0	0	0	-	-	-	0	0	0	-	-	-
Asetetut	1	0	0	-	-	-	1	0	0	-	-	-

Muihin vastuusitoumuksiin sisältyy enimmillään 60 miljoonan D-markan suuruinen petrokemian ja muovien hintakehitykseen vuosina 1996-1999 sidottu vuokratavuu, joka tilinpäätöshetken hinnoin ei toteudu. Johdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin siltä osin kuin sopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Muiden sopimusten käypä arvo perustuu niistä aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon ja optioiden osalta arvonmääritysmalleihin

28. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Välimesoikeus määräsi osavälitystuomiossa Neste Oyj:n suorittamaan kymmenen miljoonan markan vahingonkorvauksen SEO:lle vuonna 1993 laskutetusta liikkahinnasta. Neste Oyj on suorittanut korvauksen. Neste Oyj ja SEO solmivat viiden vuoden tauon jälkeen kirjallisen toimitussopimuksen vuodelle 1999, mikä on merkinä osapuolten liikesuhteen kaikin puolisesta normalisoitumisesta.

Suomen Sähköenergialiitto pyysi kilpailuvirastoa tutkimaan IVO:n toimintaa ja sopimusehtoja, joita sovelletaan pitkäaikaisissa sähkönsopimuksissa. Kilpailuvirastolle toimitettiin lokakuussa kirjelmä Sähköenergialiiton tutkimuspyynnön johdosta Fortumin asemasta sähkömarkkinoilla. Vastineessaan Fortum pitää tutkimuspyyntöä aiheettomana, koska sähkömarkkinoita voi perustellusti pitää pohjoismaisina, eikä Fortumilla ole markkinoilla määrävää asemaa. Markkinoita ei voida myöskään jakaa tukku- ja vähittäismarkkinoihin, kun markkinoilla ei ole logistiikka- ja raajatuista sähkötoimintusten rajoitusten poistuttua. Kilpailuviraston päätöksen odotetaan valmistuvan kevään 1999 kuluessa.

Kauppa- ja teollisuusministeriön Imatran Voima Oy:n sähkönsopimuksia arvioimaan asettamat selvitysmiehet ovat saaneet työnsä päätökseen. Selvitysmiehet päätyivät siihen, ettei yhtiö ole käyttänyt asemaansa väärin eikä suosinut sopimuksissaan tytäryhtiöitään. Lisäksi selvitysmiehet suosittelivat, että ulkoisten tekijöiden muutosten vuoksi asiakkaille myönnettäisiin oikeus vähentää pohjasähkön tilaustehoa maksimissaan 25 prosenttia sopimuksen loppuajalla. Tähän mennessä Fortum Power and Heat Oy (aikaisemmin IVO) on lähes täyttänyt suosituksen, kun tilaustehoa on jo muutettu 20 prosentilla.

Sähkömarkkinakeskus antoi helmikuussa 1999 päätöksen Länsivoima-konserniin kuuluvan Megavoima Oy:n verkkopalvelujen hinnoittelusta, jota se oli tutkinut vuonna 1995 tehdyn tutkimuspyynnön johdosta. Länsivoima on päättänyt valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Fortumilla on laajaa kansainvälistä toimintaa, ja se on sekä vastaajana että kantajana useissa toimintaansa liittyvissä oikeudenkäynneissä. Yhtiön johdon käsityksen mukaan näiden oikeudenkäyntien tulokset eivät voi vaikuttaa erikseen tai yhdessä merkittävään kielteisesti Fortumin toiminnan tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

Konsernin osakkeet ja osuudet

	kotipaikka	osakkeet kpl	konsernin osuus-%		nimellisarvo 1 000 mk/val	kirjanpitoarvo 31.12.1998 1 000 mk
Konserniosakkeet (kirjanpitoarvo yli 10 Mmk)						
Öljy						
Eastex Crude Company (General Partnership)	USA		70,00	USD	-	33 683
Neste Crude Oil Inc.	USA	1 000	100,00	USD	1	12 329
Neste Eesti A/S	Viro	1 246	100,00	EEK	1 246	35 234
Neste Markkinointi Oy	Espoo	752 000	100,00		376 000	1 100 972
Neste MTBE S.A.	Portugali	600 000	100,00	PTE	600 000	12 465
Neste Oel GmbH	Saksa	1	100,00	DEM	6 457	19 628
Neste Oil Holding (U.S.A.) Inc	USA	1 000	100,00	USD	1	109 569
Neste Oil Inc.	USA	3 000	100,00	USD	3	73 850
Neste Polska sp.z.o.o.	Puola	6 809	100,00	PLZ	1 815	98 464
Neste Oil Services Inc.	USA	1 000	100,00	USD	1	130 921
Neste PAO N.V.	Belgia	55 000	100,00	BEF	550 000	80 737
Neste St. Petersburg	Venäjä	10	100,00	RUR	-	189 312
Petro Service A/O	Venäjä	100	100,00	RUR	-	11 742
SIA Neste Latvija	Latvia	10	100,00	LVL	629	76 435
Tidelands Oil Production Company Partnership	USA		80,00	USD	-	29 256
UAB Neste Lietuva	Liettua	230 000	100,00	LTL	23 000	51 343
Kaasu						
Gasum Oy	Espoo	39 750 000	75,00		795 000	795 000
Helsinkikaasu Oy	Helsinki	120 000	75,00		6 000	27 707
Kotkan Kaasuenergia Oy	Kotka	380	71,25		1 900	10 541
Neste Lämpö Oy	Espoo	2 000	100,00		10 000	49 940
Tehokaasu Oy	Helsinki	7 200	100,00		18 000	23 190
Sähkö ja lämpö						
AS Läänemaa Elektrivõrk	Viro	837 003	95,10	EEK	83 700	31 806
Edenderry Power Limited	Irlanti	7 000	100,00	IEP	7 000	52 863
Imatran Voima Holding B.V.	Hollanti	52	100,00	NLG	52	289 243
Imatran Voima Malaysia B.V.	Hollanti	13 456	100,00	NLG	13 456	66 421
IVO Energi Aktiebolag	Ruotsi	8 046 868	100,00	SEK	8 046 868	6 978 429
IVO Energia AS	Viro	101	100,00	EEK	1 010	35 196
IVO Energieanlagen GmbH	Saksa	6	100,00	DEM	10 600	32 221
IVO Energy Limited	Englanti	25 382 000	100,00	GBP	25 382	213 737
IVO Kraftwerk Lubmin GmbH	Saksa	1	100,00	DEM	5 600	17 024
Koillis-Pohjan Sähkö Oy	Pudasjärvi	23 487	53,90		2 349	82 020
Lidköpings Energi AB	Ruotsi	500	100,00	SEK	500	20 132
Länsiverkot Oy	Paimio	5 000	65,10		5 000	10 004
Länsivoima Oy	Paimio	4 254 258	65,10		42 543	892 896
Merikarvian Sähkö Oy	Merikarvia	526	65,10		117	14 000
Oy Tersil Ab	Paimio	15 000	65,10		1 500	16 350
Oy Tertrade Ab	Paimio	15 000	65,10		1 500	14 420
Regional Power Generators Ltd	Englanti	10 000	100,00	GBP	10	123 352
Taimionkosken Voima Oy	Helsinki	200	100,00		200	60 260
Tuusulanjärven Energia Oy	Järvenpää	490 000	100,00		49 000	308 800
Vuoksen Voima Oy	Helsinki	200	100,00		200	23 160
Käyttö ja kunnossapito						
IVO Tuotantopalvelut Oy	Helsinki	5 000	100,00		50 000	50 000
Kymen Kunnossapito Oy	Kuusankoski	637	69,20		637	10 465
Engineering						
AS Linjebygg	Norja	7 667	57,10	NOK	2 492	10 585
ETV Eröterv Rt.	Unkari	54 422	84,20	HUF	544 220	16 999
Fortum Engineering Oy	Helsinki	11 000	100,00		110 000	111 350
IVO Transmission Engineering Oy	Helsinki	10 000	100,00		10 000	10 000
Länsitec Oy	Paimio	43 000	77,30		4 300	11 326
Energianmittaus						
Enermet A.G.	Sveitsi	5 000	100,00	CHF	5 000	18 535
Enermet Ltd.	Uusi-Seelanti	600 000	100,00	NZD	600	21 625
Enermet Oy	Jyväskylän mlk	400 000	100,00		40 000	136 628
Enermet Pty.Ltd.	Australia	626 750	100,00	AUD	1 254	13 734
Kemia						
EPS Downstream Danmark A/S	Tanska	13 300	100,00	DKK	13 300	25 295
Krems Chemie AG	Itävalta	760 970	89,53	ATS	760 970	276 857
NCT Hong Kong Ltd.	Hong Kong	200	100,00	HKD	200	25 942
Neste Chemicals Benelux Holding B.V.	Hollanti	173 406	100,00	NLG	78 380	173 822
Neste Chemicals GmbH	Saksa	1	100,00	DEM	1 052	15 359
Neste Chemicals Holding Inc.	USA	1 000	100,00	USD	1	212 738
Neste Chimie France SA	Ranska	302 992	99,99	FRF	30 299	26 799
Neste Kemi Danmark A/S	Tanska	14 000	100,00	DKK	7 000	22 304
Neste Oxo Aktiebolag	Ruotsi	100	100,00	SEK	100	34 647
Neste Polyester Inc.	USA	100	100,00	USD	1	20 496
Neste Polyester S.A.	Ranska	90 394	99,98	FRF	22 599	77 046
Neste Resins B.V.	Hollanti	76 000	100,00	NLG	16 188	118 714
Neste Resins Corporation	USA	200	100,00	USD	-	193 526
Neste Resins Oy	Hamina	10 000	100,00		10 000	41 487

Konsernin osakkeet ja osuudet

	kotipaikka	osakkeet kpl	konsernin osuus-%		nimellisarvo 1 000 mk/val	kirjanpitoarvo 31.12.1998 1 000 mk
Muut liiketoiminnat						
Infrarödeteknik Aktiebolag	Ruotsi	25 000	100,00	SEK	2 500	21 000
IVO Finance SA	Luxemburg	154 000	100,00	BEF	1 540 000	227 524
IVO Tähtivoima Oy	Helsinki	4 500	100,00		450	12 700
Kiinteistö Oy IVO:n Vanhakaupunki	Helsinki	1 600	100,00		16 000	64 000
Neste Coordination Center N.V.	Belgia	572 500	100,00		5 725 010	73 086
Neste Corporate Holding Inc.	USA	142	100,00	USD	0	220 493
Neste Deutschland Holding GmbH	Saksa	50	100,00	DEM	50	22 879
Neste Finance B.V.	Alankomaat	237 001	100,00	NLG	237 001	1 315 341
Neste Investments	Irlanti	30 910 002	100,00	USD	30 910	466 295
Neste Sverige AB	Ruotsi	5 980 530	100,00	SEK	598 053	580 151
Osaakeyhtiö Malminkatu 16	Helsinki	1 600	100,00		160	115 780
Yhdistelmämenetelmällä yhdistellyt tytäryhtiöosakkeet						
Öljy						
Neste Oyj	Espoo	98 523 082	100,00		985 231	15 611 735
Sähkö ja lämpö						
Imatran Voima Oy	Helsinki	91 197 542	100,00		911 975	17 234 147
Omistusyhteisyritysosakkeet (kirjanpitoarvo yli 10 Mmk)						
Yhteisyritykset						
Sähkö ja lämpö						
AB Avesta Energi	Ruotsi	25 000	50,00	SEK	2 500	50 913
AB Hudik Kraft	Ruotsi	6 000	50,00	SEK	6 000	14 092
AB Hälsingekraft	Ruotsi	74 500	50,00	SEK	74 500	302 507
AB Kallströmmen	Ruotsi	165 000	50,00	SEK	16 500	10 780
AB Skandinaviska Elverk	Ruotsi	1 000 000	50,00	SEK	100 000	1 159 395
Avestaforsen AB	Ruotsi	328 000	50,00	SEK	32 800	138 743
Birka Energi AB ¹⁾	Ruotsi	10 000 000	50,00	SEK	1 000 000	6 855 750
Birka Kraft AB	Ruotsi	6 500	50,00	SEK	6 500	21 569
Brännälven Kraft AB	Ruotsi	20 000	3,40	SEK	5 000	76 144
Cajero AB, (f d Västkraft)	Ruotsi	1 000	50,00	SEK	1 000	238 330
Degerforsens Kraft AB	Ruotsi	10 000	25,10	SEK	1 000	352 848
Fryksdalens Kraft AB	Ruotsi	70 000	25,10	SEK	7 000	66 430
Gullspång Kraft AB	Ruotsi	44 155 643	50,00	SEK	220 778	3 603 525
Gullspång Nät AB	Ruotsi	15	50,00	SEK	150	1 109 571
Gullspång Nät Småland AB	Ruotsi	250 000	50,00	SEK	25 000	250 680
Gullspång Nät Yngeredsfors AB	Ruotsi	400 000	50,00	SEK	40 000	376 020
Gullspång Service AB	Ruotsi	500	50,00	SEK	50	12 565
Gullspång Värme AB	Ruotsi	1 000	50,00	SEK	1 000	16 989
Hudiksvalls Energiverk AB	Ruotsi	1 000	50,00	SEK	1 000	25 398
Karåsen Kraft AB	Ruotsi	408 000	50,00	SEK	40 800	41 985
Krångede AB	Ruotsi	50	50,00	SEK	50	1 145 945
Lillnabben AB	Ruotsi	3 012 162	50,00	SEK	3 012	132 831
Lindsnäs Kraft AB	Ruotsi	2 151 924	50,00	SEK	215 193	531 762
Ljunga Kraft AB	Ruotsi	5 088 813	50,00	SEK	142 487	530 556
Parteboda Kraft AB	Ruotsi	500	5,10	SEK	50	100 287
Stockholm Energi AB	Ruotsi	6 099 985	50,00	SEK	609 999	5 608 965
Stockholm Energi Elnät AB	Ruotsi	100 000	50,00	SEK	100 000	219 345
Stockholm Energi Vattenkraft AB	Ruotsi	250	50,00	SEK	25	747 265
Sundshagsfors Kraft AB	Ruotsi	2 850	50,00	SEK	2 850	80 561
Svarthälsforsens Intressenter AB	Ruotsi	100 050	50,00	SEK	10 005	94 457
Täby Energi Nät AB	Ruotsi	15 751	49,20	SEK	3 938	237 134
Uddeholm Kraft AB	Ruotsi	2 976 666	50,00	SEK	297 667	410 102
Voxnan Kraft AB	Ruotsi	500	5,10	SEK	50	403 813
Värmlandsenergi AB	Ruotsi	26 806 635	50,00	SEK	268 067	339 137
Värmlandskraft - OKG-delägarna AB	Ruotsi	210	36,50	SEK	210	37 257
Älvkraftintressenter AB	Ruotsi	62 500	22,80	SEK	12 500	18 832
Österede Kraft AB	Ruotsi	500	50,00	SEK	50	258 705
Östernärkes Kraft AB	Ruotsi	250	23,50	SEK	765	14 145
Käyttö ja kunnossapito						
Birka Service AB ²⁾	Ruotsi	5 000	50,00	SEK	5 000	15 668
Senea Service AB	Ruotsi	20 000	50,00	SEK	1 000	24 410

¹⁾ Osakkeet omistaa IVO Energi AB, Birka Energi AB:n konserniyhtiöistä huomioidaan vain 50 %.

²⁾ Osakkeet omistaa Birka Kraft AB

	kotipaikka	osakkeet kpl	konsernin osuus-%		nimellisarvo 1 000 mk/val	kirjanpitoarvo 31.12.1998 1 000 mk
Muut osakkuusyritykset (kirjanpitoarvo yli 10 Mmk)						
Öljynetsintä ja -tuotanto						
	Closed Joint Stock Company SeverTek	Venäjä	43 000	50,00	-	40 745
Öljy						
	Kuljetusristikko Oy	Helsinki	3 786	45,19	189	18 565
	AB Nynäs Petroleum	Ruotsi	33 765	49,99	SEK 33 765	248 584
Sähkö ja lämpö (Birka Energi -konsernin)						
	Birka Norden AB	Ruotsi	15 667	35,30	SEK 15 667	10 682
	Blåsjöns Kraft AB	Ruotsi	3 000	25,00	SEK 3 000	45 833
	Eurotrem AB	Ruotsi	9 150	55,80	SEK 9 150	10 990
	Gulsele AB	Ruotsi	60 000	25,00	SEK 60 000	26 372
	Härjeåns Kraft AB	Ruotsi	15 779	23,10	SEK 1 578	20 606
	Katrineholm Energi AB	Ruotsi	33 075	24,50	SEK 3 308	53 270
	Mellansvensk Kraftgrupp AB	Ruotsi	29 849	39,00	SEK 29 849	106 827
	OKG AB	Ruotsi	122 025	16,70	SEK 12 203	22 878
	Ryssa Elverk AB	Ruotsi	109 040	17,30	SEK 5 437	51 679
	Stensjöns Kraft AB	Ruotsi	110 000	25,00	SEK 5 500	134 427
	Täsans Kraft AB	Ruotsi	960	20,00	SEK 960	25 443
Sähkö ja lämpö (muut)						
	Budapesti Erömu Rt.	Unkari	629 839	43,80	HUF 6 298 390	144 788
	Karlskoga Energi & Miljö AB	Ruotsi	26 950	49,00	SEK 26 950	214 958
	Keuruun Sähkö Oy	Keuruu	1 754	35,10	18	14 613
	Lappeenrannan Lämpövoima Oy	Lappeenranta	1 800	50,00	18 000	18 000
	Sallilan Sähkölaitos Oy	Alastaro	27 250	30,00	1 363	48 598
	Teollisuuden Voima Oy	Helsinki	189 877 285	26,60	189 877	741 166
	Union Power Development Company Limited	Thaimaa	2 325 000	28,00	THB 232 500	67 264
	Uudenmaan Sähköverkko Oy	Vihti	500 000	50,00	5 000	10 000
Kemia						
	Asko Oyj	Lahti	9 642 144	24,81	96 421	373 265
	Creative Pultrusions Inc	USA	4 355	25,00	USD 4	20 384
Muut liiketoiminnat						
	Fingrid Oyj	Helsinki	834	25,10	83 400	166 800
	Länsilasi Oy	Alavus	470	37,00	2 350	15 002
	UVCC II Parallel Fund, L.P.	USA		33,30	USD 4 832	18 065
Muut omistusyhteisyydet (kirjanpitoarvo yli 10 Mmk)						
	Kemijoki Oy	Rovaniemi	412 907	16,90	41 291	1 638 580
Muut osakkeet ja osuudet (kirjanpitoarvo yli 10 Mmk)						
Öljy						
	Neptun Maritime Oyj	Helsinki	3 079 586	4,95	30 796	38 641
Kaasu						
	AS Eesti Gas	Viro	599 523	13,77	EEK 25 523	22 556
	Nokian Lämpövoima Oy	Nokia	19 900	19,90	199	26 000
	Vattenfall Naturgas AB	Ruotsi	31 610	10,00	SEK 15 178	53 296
Sähkö ja lämpö						
	AO Lenenergo	Venäjä	37 349 760	4,90	RUR 37 350	115 828
	Imatran Seudun Sähkö Oy (äänistä 15,3%)	Imatra	57 704	13,30	577	11 846
	Korsselbränna AB	Ruotsi	25 920	8,10	SEK 2 592	87 817
	Lapin Sähkövoima Oy	Tervola	183 534	7,00	184	60 312
	The Cogeneration Company Limited	Thaimaa	59 576 522	7,40	THB 595 765	93 443
	Vakka-Suomen Voima Oy	Laitila	14 194	9,20	213	13 809
Kemia						
	Saudi European Petrochemical Company Ibn Zahr	Saudi-Arabia	98 832	10,00	SAR 98 832	88 301
Muut liiketoiminnat						
	Utility Competitive Advantage Fund, L.L.C. USA			11,10		54 153

Täydellinen osakeluettelo sisältyy Fortum Oyj:n viralliseen tilinpäätökseen.

Konsernin taloudelliset tunnusluvut 1994-1998

MARKKOINA		1994	1995	1996	1997	1998
TULOSLASKELMA						
Liikevaihto	Mmk	56 604 ¹⁾	51 849	56 068	60 044	50 501
- muutokset	%	-18,7	-8,4	8,1	7,1	-15,9
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	Mmk	178	452	67	444	250
Liiketoiminnan muut tuotot ²⁾	Mmk	550	663	420	628	605
Poistot ja arvonalentumiset	Mmk	-2 363	-2 241	-2 456	-2 779	-2 950
Liiketoiminnan muut kulut ²⁾	Mmk	-51 956	-47 205	-50 900	-53 930	-44 865
Liikevoitto ²⁾	Mmk	3 013	3 518	3 199	4 407	3 541
- prosenttia liikevaihdosta	%	5,3	6,8	5,7	7,3	7,0
Rahoitustuotot ja -kulut ²⁾	Mmk	-1 435	-1 024	-897	-1 451	-1 298
Voitto ennen satunnaisia eriä	Mmk	1 578	2 494	2 302	2 956	2 243
- prosenttia liikevaihdosta	%	2,8	4,8	4,1	4,9	4,4
Satunnaiset erät	Mmk	278	24	207	1 939	-29
Voitto ennen veroja	Mmk	1 856	2 518	2 509	4 895	2 214
- prosenttia liikevaihdosta	%	3,3	4,9	4,5	8,2	4,4
Välittömät verot	Mmk	-339	-1 082	-773	-547	-785
Vähemmistöosuus	Mmk	-15	-61	-165	-308	-162
Tilikauden voitto	Mmk	1 502	1 375	1 571	4 040	1 267
TASE						
Pysyvät vastaavat	Mmk	35 084	34 166	47 603	52 438	52 590
Vaihtuvat vastaavat						
Vaihto-omaisuus	Mmk	4 509	3 933	4 205	4 383	3 427
Saamiset	Mmk	7 136	6 678	8 042	8 625	7 087
Rahavarat	Mmk	5 113	5 438	2 523	3 943	3 352
Oma pääoma	Mmk	16 379	18 540	19 709	23 368	23 633
Vähemmistöosuus	Mmk	411	444	2 767	1 747	1 249
Pakolliset varaukset	Mmk	243	126	82	219	379
Laskennallinen verovelka	Mmk	3 557	4 108	4 720	4 252	4 038
Korolliset velat	Mmk	21 690	17 963	24 468	26 612	26 532
Korottomat velat	Mmk	9 562	9 034	10 627	13 191	10 625
Taseen loppusumma	Mmk	51 842	50 215	62 373	69 389	66 456
KANNATTAVUUS						
Oman pääoman tuotto	%	8,3	7,9	7,4	10,2	5,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	9,0	10,7	9,1	9,7	7,8
RAHOITUS JA TALOUDELLINEN ASEMA						
Korolliset nettovelat	Mmk	16 577	12 525	21 945	22 669	23 180
- prosenttia liikevaihdosta	%	29,3	24,2	39,1	37,8	45,9
Gearing (velkaantumisaste)	%	99	66	98	90	93
Omavaraisuusaste	%	33	38	36	37	38
Liiketoiminnan nettokassavirta	Mmk	2 757	3 610	4 077	4 326	4 952
Kassavirta ennen rahoitusta	Mmk	2 386	1 789	-1 561	954	4 042
Osingot	Mmk	215	373	407	587	589 ³⁾
Nettokorkokulut	Mmk	1 279	1 049	1 152	1 451	1 334
Korkokate		2,4	3,4	2,8	3,0	2,7
MUUT TUNNUSLUVUT						
Sijoitettu pääoma	Mmk	38 480	36 947	46 944	51 727	51 414
Investoinnit milj.mk	Mmk	2 019	3 045	13 486	10 683	10 119
- prosenttia liikevaihdosta	%	3,6	5,9	24,1	17,8	20,0
Tutkimus- ja kehitykseen	Mmk	395	430	440	516	546
- prosenttia liikevaihdosta	%	0,7	0,8	0,8	0,9	1,1
Henkilöstö keskimäärin		14 406	14 490	16 083	17 772	19 003

EUROINA		1994	1995	1996	1997	1998
TULOSLASKELMA						
Liikevaihto	Me	9 520 ¹⁾	8 720	9 430	10 099	8 494
- muutos	%	-18,7	-8,4	8,1	7,1	-15,9
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	Me	30	76	11	75	42
Liiketoiminnan muut tuotot ²⁾	Me	92	112	71	105	102
Poistot ja arvonalentumiset	Me	-397	-377	-413	-467	-496
Liiketoiminnan muut kulut ²⁾	Me	-8 738	-7 939	-8 561	-9 071	-7 547
Liikevoitto ²⁾	Me	507	592	538	741	595
- prosenttia liikevaihdosta	%	5,3	6,8	5,7	7,3	7,0
Rahoitustuotot ja -kulut ²⁾	Me	-242	-173	-151	-244	-218
Voitto ennen satunnaisia eriä	Me	265	419	387	497	377
- prosenttia liikevaihdosta	%	2,8	4,8	4,1	4,9	4,4
Satunnaiset erät	Me	47	4	35	326	-5
Voitto ennen veroja	Me	312	423	422	823	372
- prosenttia liikevaihdosta	%	3,3	4,9	4,5	8,2	4,4
Välittömät verot	Me	-57	-182	-130	-92	-132
Vähemmistöosuus	Me	-2	-10	-28	-52	-27
Tilikauden voitto	Me	253	231	264	679	213
TASE						
Pysyvät vastaavat	Me	5 901	5 746	8 006	8 819	8 845
Vaihtuvat vastaavat						
Vaihto-omaisuus	Me	758	661	707	737	576
Saamiset	Me	1 200	1 123	1 353	1 451	1 192
Rahavarat	Me	860	915	424	663	564
Oma pääoma	Me	2 755	3 118	3 315	3 930	3 975
Vähemmistöosuus	Me	69	75	465	294	210
Pakolliset varaukset	Me	41	21	14	37	64
Laskennallinen verovelka	Me	598	691	794	715	679
Korolliset velat	Me	3 648	3 021	4 115	4 476	4 462
Korottomat velat	Me	1 608	1 519	1 787	2 218	1 787
Taseen loppusumma	Me	8 719	8 445	10 490	11 670	11 177
KANNATTAVUUS						
Oman pääoman tuotto	%	8,3	7,9	7,4	10,2	5,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	9,0	10,7	9,1	9,7	7,8
RAHOITUS JA TALOUDELLINEN ASEMA						
Korolliset nettovelat	Me	2 788	2 107	3 691	3 813	3 898
- prosenttia liikevaihdosta	%	29,3	24,2	39,1	37,8	45,9
Gearing (velkaantumisaste)	%	99	66	98	90	93
Omavaraisuusaste	%	33	38	36	37	38
Liiketoiminnan nettokassavirta	Me	464	607	686	728	833
Kassavirta ennen rahoitusta	Me	401	301	-263	160	680
Osingot	Me	36	63	68	99	99 ³⁾
Nettokorkokulut	Me	215	176	194	244	224
Korkokate		2,4	3,4	2,8	3,0	2,7
MUUT TUNNUSLUVUT						
Sijoitettu pääoma	Me	6 472	6 214	7 895	8 900	8 647
Investoinnit	Me	340	512	2 268	1 797	1 702
- prosenttia liikevaihdosta	%	3,6	5,9	24,1	17,8	20,0
Tutkimus- ja kehitykseen	Me	66	72	74	87	92
- prosenttia liikevaihdosta	%	0,7	0,8	0,8	0,9	1,1
Henkilöstö keskimäärin		14 406	14 490	16 083	17 772	19 003

¹⁾ Vuonna 1994 Nesteen luottotappiot, myyntirahdit ja muut toimituskulut on käsitelty myynnin oikaisuina. Vuodesta 1995 alkaen ne sisältyvät muihin liiketoiminnan kuluihin.

²⁾ Pysyviin vastaaviin kirjattujen osakkeiden arvonalennukset ja niiden peruutukset on kirjattu uuden kirjanpitolain mukaisesti rahoitustuottoihin ja kuluihin. Aikaisemmin ne sisältyivät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja liiketoiminnan muihin kuluihin. Tämän seurauksena vuoden 1996 liikevoitto heikkeni 66 Mmk (11 Me) tuloksen ennen satunnaisia eriä pysyessä ennallaan.

³⁾ Hallituksen esitys

Tunnuslukujen laskenta-kaavat ovat sivulla 72.

Tunnusluvut

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT		1994	1995	1996	1997	1998
MARKKOINA						
Tulos/osake	mk	1,67	1,73	1,75	2,70	1,62
Kassavirta/osake	mk	3,51	4,60	5,20	5,51	6,31
Oma pääoma/osake	mk	20,87	23,62	25,11	29,78	30,11
Osinko/osake	mk	0,27	0,48	0,52	0,75	0,75 ¹⁾
Osinko/tulos	%	16,3	27,4	29,6	27,7	46,3 ¹⁾
Efektiivinen osinkotuotto	%					2,5 ¹⁾
Hinta/voitto -suhde (P/E -luku)						18,5
Osakkeen kurssikehitys						
Kauden lopussa	mk					29,92
Keskikurssi	mk					33,63
Alin kurssi	mk					28,90
Ylin kurssi	mk					36,00
Osakekannan markkina-arvo	Mmk					23 481
Osakkeiden vaihdon kehitys						
Osakkeiden lukumäärä	kpl					17 642 594
Prosentuaalinen osuus osakekannasta	%					2,2
Osakkeiden lukumäärä	kpl	784 782 635	784 782 635	784 782 635	784 782 635	784 782 635
EUROINA						
Tulos/osake	e	0,28	0,29	0,29	0,45	0,27
Kassavirta/osake	e	0,59	0,77	0,87	0,93	1,06
Oma pääoma/osake	e	3,51	3,97	4,22	5,01	5,06
Osinko/osake	e	0,05	0,08	0,09	0,13	0,13 ¹⁾
Osinko/tulos	%	16,3	27,4	29,6	27,7	46,3 ¹⁾
Efektiivinen osinkotuotto	%					2,5 ¹⁾
Hinta/voitto -suhde (P/E -luku)						18,5
Osakkeen kurssikehitys						
Kauden lopussa	e					5,03
Keskikurssi	e					5,66
Alin kurssi	e					4,86
Ylin kurssi	e					6,05
Osakekannan markkina-arvo	Me					3 949
Osakkeiden vaihdon kehitys						
Osakkeiden lukumäärä	kpl					17 642 594
Prosentuaalinen osuus osakekannasta	%					2,2
Osakkeiden lukumäärä	kpl	784 782 635	784 782 635	784 782 635	784 782 635	784 782 635

¹⁾ Hallituksen esitys

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 72

LIKEVAIHTO LIKETOIMINNOITTAIN

Mmk	1997					1998				
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12
Öljynetsintä ja -tuotanto	325	213	366	340	1 244	266	224	224	152	866
Öljy	9 045	8 928	9 349	10 560	37 882	7 695	7 142	6 953	6 393	28 183
Kaasu	1 042	775	630	1 208	3 655	1 317	790	694	1 067	3 868
Sähkö ja lämpö	3 187	2 364	2 209	3 136	10 896	3 000	2 302	1 993	2 921	10 216
Käyttö ja kunnossapito	281	309	306	475	1 371	293	357	357	480	1 487
Engineering	460	573	494	652	2 179	391	536	464	729	2 120
Energianmittaus	89	108	96	120	413	111	157	131	138	537
Kemia	1 133	1 261	979	1 398	4 771	1 518	1 419	1 293	1 167	5 397
Muut liiketoiminnot	183	204	221	279	887	193	238	249	345	1 025
Liiketoimintojen välinen myynti	-977	-821	-920	-1 190	-3 908	-806	-729	-728	-935	-3 198
Yhteensä	14 768	13 914	13 730	16 978	59 390	13 978	12 436	11 630	12 457	50 501
Poistuneet liiketoiminnot *)	239	200	156	59	654	-	-	-	-	-
Liikevaihto	15 007	14 114	13 886	17 037	60 044	13 978	12 436	11 630	12 457	50 501

*) Sisältää kantaverkkopalvelut, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

LIKEVOITTO LIKETOIMINNOITTAIN

Mmk	1997					1998				
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12	1-3	4-6	7-9	10-12	1-12
Öljynetsintä ja -tuotanto	153	69	141	169	532	35	25	13	-1	72
Öljy	57	201	261	25	544	70	277	396	111	854
Kaasu	158	55	59	100	372	142	52	66	125	385
Sähkö ja lämpö	769	478	217	602	2 066	958	406	67	779	2 210
Käyttö ja kunnossapito	52	-13	9	44	92	26	-13	9	24	46
Engineering	11	13	-12	68	80	-16	-2	8	60	50
Energianmittaus	6	14	3	9	32	12	25	11	10	58
Kemia	42	51	22	38	153	63	60	3	-15	111
Muut liiketoiminnot	-100	-59	101	19	-39	-56	-133	-67	83	-173
Eliminoinnit	-18	-12	5	5	-20	-11	-12	-20	-29	-72
Yhteensä	1 130	797	806	1 079	3 812	1 223	685	486	1 147	3 541
Poistuneet liiketoiminnot *)	197	112	75	211	595	-	-	-	-	-
Liikevoitto	1 327	909	881	1 290	4 407	1 223	685	486	1 147	3 541

*) Sisältää kantaverkkopalvelut, osakkuusyhtiö Borealisen, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Rahavarat	=	Rahat ja pankkisaamiset + rahoitusomaisuusarvopaperit	
Oman pääoman tuotto (%)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{verot}}{(\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}) \text{ keskimäärin}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}}$	x 100
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat - rahavarat	
Gearing (%)	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}$	x 100
Omavaraisuusaste (%)	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakat}}$	x 100
Korkokate	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut}}$	
Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma - korottomat velat - laskennallinen verovelka - pakolliset varaukset	
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{välittömät verot varsinaisesta liiketoiminnasta} - \text{vähemmistöosuus}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$	
Kassavirta/osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettokassavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$	
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Tilikauden osinko}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$	
Osinko/tulos (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}}$	x 100
Efektiiivinen osinkotuotto (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeisen kauppapäivän osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi}}$	x 100
Hinta/voitto -suhde (P/E-luku)	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeisen kauppapäivän osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi}}{\text{Tulos/osake}}$	
Keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeen markkamääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä}}$	
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä x osakeantioikaistu kauden viimeisen kauppapäivän osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi	
Osakkeiden vaihdon kehitys	=	Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä sekä sen prosentuaalinen osuus osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä tilikauden aikana	

Emoyhtiön tuloslaskelma, tase ja kassavirtalaskelma

Tuloslaskelma

Mmk	Liite	1998
Liikevaihto	1	31
Poistot ja arvonalentumiset	2	0
Liiketoiminnan muut kulut	3	-34
Liiketappio		-3
Rahoitustuotot ja -kulut	4	1 378
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		1 375
Tilinpäätössiirrot	5	-1
Välittömät verot	6	-385
Tilikauden voitto		989

Tase

Mmk	Liite	1998
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	7,8	
Aineettomat hyödykkeet		0
Aineelliset hyödykkeet		3
Sijoitukset		32 847
		32 850
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset	9	942
Rahat ja pankkisaamiset		1
		943
		33 793
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	11	
Osakepääoma		15 696
Ylikurssirahasto		16 530
Tilikauden voitto		989
		33 215
Tilinpäätössiirtojen kertymä	12	1
Lyhytaikainen vieras pääoma	13	
Korollinen		520
Koroton		57
		577
		33 793

Kassavirta

Mmk	1998
Liiketoiminta	
Liiketappio	-3
Poistot ja arvonalentumiset	0
Muu tulorahoitus	98
Tulorahoitus yhteensä	95
Käyttöpääoman muutos	
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	-38
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys (-)	11
	-27
Liiketoiminnan kassavirta	68
Maksetut korot	-10
Liiketoiminnan nettokassavirta	58
Investoinnit	
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-167
Ostetut muut osakkeet	-1
Maksetut varainsiirtoverot	-474
Investoinnit muuhun käyttöomaisuuteen	-3
Investointien kassavirta	-645
Kassavirta ennen rahoitusta	-587
Rahoitus	
Lyhytaikaisten velkojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	520
Osakeanti	68
Rahoituksen kassavirta	588
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	1
Likvidit varat 1.1.	-
Likvidit varat 31.12.	1
Taseen mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	1

E moyhtiön liitetiedot

Mmk	1998
1. Liikevaihto markkina-alueittain	
Suomi	31
2. Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	0
3. Liiketoiminnan muut kulut	
Liiketoiminnan muut kulut	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	8
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	2
Muut henkilösivukulut	1
Muut liiketoiminnan muut kulut	23
Yhteensä	34
Palkat ja palkkiot	
Toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille	3
Hallintoneuvoston jäsenille	0
Yhteensä	3
Henkilöstö keskimäärin	10
4. Rahoitustuotot ja -kulut	
Rahoitustuotot ja -kulut	
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	1 389
Muut korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	0
Muut korkotuotot muilta	0
Korkokulut ja muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille	-6
Korkokulut ja muut rahoituskulut muille	-5
Yhteensä	1 378
Korkotuottojen ja -kulujen yhteismäärät	
Korkotuotot	0
Korkokulut	-10
Nettokorot	-10
5. Tilinpäätössiirrot	
Poistoeron muutos	1
6. Välittömät verot	
Verot varsinaisesta liiketoiminnasta	385
7. Pysyvät vastaavat	
Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	0
Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	3
Sijoitukset	
Osuudet saman konsernin yrityksissä	32 846
Muut osakkeet ja osuudet	1
Yhteensä	32 847
8. Hankintameno muutos	
Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	
Hankintameno 1.1.	-
Lisäykset	0
Hankintameno 31.12.	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-
Tilikauden poisto	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0
Tasearvo 31.12.	0
Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	
Hankintameno 1.1.	-
Lisäykset	3
Hankintameno 31.12.	3

Mmk	1998		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-		
Tilikauden poisto	0		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0		
Tasearvo 31.12.	3		
Sijoitukset			
	Osuudet	Muut	Yhteensä
	saman	osakkeet	
	konsernin	ja osuudet	
	yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	-	-	-
Lisäykset	32 846	1	32 847
Hankintameno 31.12.	32 846	1	32 847
Tasearvo 31.12.	32 846	1	32 847
9. Lyhytaikaiset saamiset			
Saamiset saman konsernin yrityksiltä			
Myyntisaamiset			38
Muut saamiset			900
Yhteensä			938
Muut saamiset			4
Siirtosaamiset			0
Yhteensä			942
10. Johdon eläkesitoumukset			
Fortum Oyj:n päätoimisilla hallituksen jäsenillä on mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60 vuotiaana.			
11. Oman pääoman muutos			
Osakepääoma 1.1.			-
Osakeanti			15 696
Osakepääoma 31.12.			15 696
Ylikurssirahasto 1.1.			-
Emissiovoitto			16 530
Ylikurssirahasto 31.12.			16 530
Kertyneet voittovarot 1.1.			-
Tilikauden voitto			989
Kertyneet voittovarot 31.12.			989
Jakokelpoiset varat 31.12.			989
12. Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Kertynyt poistoero			
Muut pitkävaikutteiset menot			0
Koneet ja kalusto			1
Yhteensä			1
13. Vieras pääoma			
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ostovelat			3
Velat saman konsernin yrityksille			
Ostovelat			0
Muut velat			520
Siirtovelat			0
Yhteensä			520
Muut lyhytaikaiset velat			4
Siirtovelat			50
Yhteensä			577
- josta korollista			520
Korolliset ja korottomat velat			
Korolliset velat			520
Korottomat velat			57
Yhteensä			577
Lyhytaikaiset siirtovelat			
Varainsiirtoverot			47
Muut siirtovelat			3
Yhteensä			50

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma

Yhtiö perustettiin 7.2.1998. Osakepääomaksi merkittiin 10 miljoonaa markkaa.

Vuoden 1998 loppuun mennessä Fortum Oyj:n osakkeita oli laskettu liikkeelle kaikkiaan 784 782 635 kappaletta. Osakkeen nimellisarvo on 20 markkaa ja osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeet oikeuttavat samansuuruisen osinkoon.

Vuoden 1998 lopussa voimassa olleen yhtiöjärjestyksen mukaan Fortum Oyj:n vähimmäisosakepääoma on 10 miljardia markkaa ja enimmäispääoma 40 miljardia markkaa. Näissä rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Yhtiön kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.1998 oli 15 695 652 700 markkaa.

Fortum Oyj:n osakkeet liitettiin arvo-osuusjärjestelmään 29.4.1998.

Osakepääoman kehitys

Osakepääomaa korotettiin vuonna 1998 seuraavasti:

	Uusia osakkeita kpl	Osakepääoman korotus, mk	Uusi osake- pääoma, mk
Uusmerkintä, 3.6.	293 104 055	5 862 081 100	5 872 081 100
Uusmerkintä, 29.6.	397 906 226	7 958 124 520	13 830 205 620
Uusmerkintä, 17.12.	91 272 354	1 825 447 080	15 655 652 700
Henkilöstöanti, 18.12.	2 000 000	40 000 000	15 695 652 700

Suomen valtion Fortumille apporttina siirtämien 81 939 969 Neste Oyj:n osakkeen vastikkeena annetun 293 104 055 Fortumin osakkeen tarkoittama osakepääoman korotus merkittiin kaupparekisteriin kesäkuussa 1998.

Suomen valtion ja Kansaneläkelaitoksen Fortumille apporttina siirtämien 87 174 346 ja 4 023 194 Imatran Voima Oy:n osakkeen vastikkeena annetun 397 906 226 Fortumin osakkeen tarkoittama osakepääoman korotus merkittiin kaupparekisteriin samoin kesäkuussa 1998.

Vaihto- ja lunastustarjous Nesteen vähemmistöosakkaille ja optiotodistusten haltijoille

Fortum teki huhtikuussa 1998 Suomen valtion kanssa Nesteen osakkeiden vaihtoa koskevan sopimuksen, jonka perusteella yhtiö tarjoutui vaihtamaan Nesteen vähemmistöosakkaiden omistamat Nesteen osakkeet Fortumin osakkeisiin. Fortum julkaisi Nesteen vähemmistöosakkaille ja optiotodistusten haltijoille tehdyn vaihto- ja lunastustarjouksen ehdot 28.4.1998. Nesteen osakkeen vaihtoarvo 30.4. - 15.5.1998 oli 178 markkaa ja 16.5. - 30.6.1998 176 markkaa ja optioiden osalta vastaavasti 91,50 markkaa ja 89,50 markkaa lisätyn neljän prosentin vuotuisella hyvityksellä 15.5.1998 alkaen merkintöjen peruuttamista koskevan määräajan päättämiseen saakka. Samalla Fortum tarjoutui lunastamaan vähemmistöosakkaiden osakkeet hintaan 168,10 markkaa osakkeelta Nesteen yhtiöjärjestyksen ja arvopaperimarkkinalain mukaisesti ja optiotodistukset hintaan 81,60 markkaa optiotodistukselta.

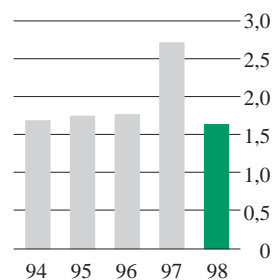
Vaihtotarjous saatettiin päätökseen marras-joulukuussa toteutetun listautumisannin yhteydessä, jolloin vaihtotarjouksen lopullisesti hyväksyivät 18 507 Nesteen osakkeenomistajaa ja optiotodistusten haltijaa, joilla oli 15 985 963 osaketta ja 156 550 optiotodistusta. Osakkeiden lopulliset vaihtoarvot olivat 181,96 mk ja 179,92 mk sekä vastaavasti optioiden 93,54 mk ja 91,49 mk vaihtotarjouksen hyväksymisajankohdasta riippuen.

Valtion omistamien Nesteen osakkeiden siirryttyä Fortumille 1.6.1998 Fortum esitti osakeyhtiölain mukaisen lunastusvaatimuksen lopuille Nesteen osakkeenomistajille. Välimiesoikeus vahvisti 21.8.1998 Fortumin lunastusoikeuden ja Neste siirtyi kokonaan Fortumin omistukseen 28.8.1998, jolloin Fortum asetti välimiesoikeuden edellyttämän vakuuden lunastushinnan maksamisesta. Nesteen osake poistettiin Helsingin Pörssin pörssilistalta 4.9.1998. Lunastushinnaksi vahvistettiin 168,10 markkaa ja se maksettiin osakkaille päätöksen saatua lainvoiman joulukuussa 1998.

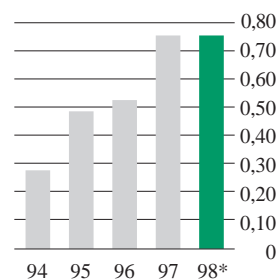
Osakemyynti ja -anti

Marras-joulukuussa toteutetussa osakemyynnissä ja -annissa oli tarjolla ensi vaiheessa yhteensä 160 000 000 yhtiön osaketta. Suomen valtio tarjosi yksityishenkilöille ja yhteisöille 24.11.1998 alkaen ostettavaksi alustavasti 8 000 000 osaketta ja lisäksi vähintään 15 875 737 ja enintään 35 718 223 osaketta suomalaisten institutionaalisten sijoittajien ostettavaksi sekä enintään 25 000 000 osaketta kansainvälisten sijoittajien ostettavaksi. Suoma-

Tulos/osake
mk

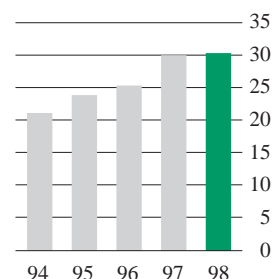

Osinko/osake
mk

* Hallituksen esitys

Oma pääoma/osake
mk

Osakkeet ja osakkeenomistajat

laisille instituutioille tarjottavien osakkeiden määrä riippui Nesteen vähemmistöosakkaille tehdyssä vaihtotarjouksessa vastikkeena annettavien osakkeiden määrästä. Fortum tarjosi henkilöstölleen merkittäväksi 2 000 000 uutta osaketta. Yhtiön kannalta painavana taloudellisena syynä merkintätuokkeudesta poikkeamiseen oli henkilöstön kannustaminen ja halu lisätä henkilöstön ja tärkeiden sidosryhmien osakeomistusta yhtiössä.

Runsaan kysynnän vuoksi Suomen valtio päätti käyttää osakemyynnin ehtojen sallimaa osakemäärän korotusmahdollisuutta. Tarjottavien osakkeiden määrää lisättiin 10.12.1998 yhteensä 15 000 000 osakkeella. Tästä 14 000 000 osaketta suunnattiin yleisömyyntiin ja 1 000 000 osaketta kotimaisille instituutioille.

Yleisömyynnissä myytiin yhteensä 22 miljoonaa osaketta, suomalaisessa instituutiomyynnissä 34,7 miljoonaa osaketta ja kansainvälisessä instituutiomyynnissä 25 miljoonaa osaketta. Vaihtotarjoukseen osallistuneet merkitsivät 91,3 miljoonaa osaketta ja henkilöstö 2 miljoonaa osaketta. Vuoden 1998 päättyessä Fortumilla oli 62 425 osakkeenomistajaa.

Osakkeen alustava myyntihinta tarjousmenettelyyn perustuvassa osakemyynnissä oli 27-33 markkaa. Lopulliseksi myyntihinnaksi vahvistettiin 32 markkaa. Henkilöstöannissa merkintähinta oli 10 prosenttia alempi kuin osakkeen lopullinen myyntihinta yleisömyynnissä eli 28,80 markkaa osakkeelta. Osakemyyntiin osallistunut yksityishenkilö on tietyin edellytyksin oikeutettu kuuden kuukauden keskeytymättömän omistuksen perusteella yhteen bonusosakkeeseen kutakin ostamaansa 20 osaketta kohden.

Osakemyynnissä ja -annissa hankitut osakkeet oikeuttavat myöhemmin luovutettavia bonusosakkeita lukuunottamatta täyteen osinkoon 1.1.1998 alkaneelta tilikaudelta.

Fortumin osakkeenomistajat 31.12.1998

Omistajat	Osakkeita kpl	Osuus %
Suomen valtio	592 228 939	75,46
Kansaneläkelaitos	17 553 696	2,24
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	7 344 600	0,94
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	7 300 000	0,93
Alko-yhtiöt Oy	7 206 747	0,92
Kuntien eläkevakuutus	6 913 585	0,88
Nesteen Eläkesäätiö s.r.	4 157 575	0,53
Teollisuusvakuutus Oy	3 496 637	0,45
Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	3 250 567	0,41
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	3 180 410	0,41
Hallintarekisteröidyt osakkeet	36 715 327	4,68
Muut osakkeenomistajat yhteensä	95 434 552	12,15
Yhteensä	784 782 635	100,00

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.1998

Osakkeita kpl	Omistusten lukumäärä	%-osuus omistuksista	Osakemäärä kpl	% osake- kannasta
1 - 100	4 306	6,90	413 571	0,05
101 - 500	31 473	50,42	10 981 096	1,40
501 - 1 000	16 183	25,92	11 095 674	1,41
1 001 - 10 000	10 010	16,04	23 626 573	3,01
10 001 - 100 000	357	0,57	9 760 756	1,24
100 001 - 1 000 000	76	0,12	26 581 488	3,39
1 000 001 - 10 000 000	17	0,03	57 820 262	7,37
yli 10 000 000	3	0,00	644 442 339	82,12
	62 425	100,00	784 721 759	99,99

31.12.1998 rekisteröimättä/

selvittämättä olleet kaupat			60 876	0,01
Yhteensä			784 782 635	100,00
joista hallintarekisteröidyt osakkeet			36 715 327	4,68

Omistajaryhmät 31.12.1998

Omistajaryhmä	%-osuus omistuksista	% osakekannasta
Yksityiset yritykset	3,08	1,02
Julkiset yritykset	0,01	0,95
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,21	3,96
Julkisyhteisöt	0,10	82,89
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,35	0,51
Kotitaloudet	95,22	5,87
Ulkomaat ja hallintarekisteri	1,03	4,79
Rekisteröimättä/selvittämättä		0,01
Yhteensä	100,00	100,00

Valtion omistus

Neste Oyj:n ja Imatran Voima Oy:n osakkeiden siirryttyä Fortum Oyj:n omistukseen Suomen valtion omistusosuus Fortum Oyj:stä oli kesäkuun lopussa 97,5 prosenttia. Marras-joulukuussa toteutetun osakemyynnin ja -annin seurauksena valtion omistusosuus laski ja oli vuoden 1998 lopussa 75,46 prosenttia yhtiön osakkeista ja äänimäärästä. Eduskunta on valtuuttanut valtioneuvoston vähentämään valtion osakkeenomistusta Fortum Oyj:ssä enintään 50,1 prosentin rajaan asti yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Johdon osakkeenomistus

Fortum Oyj:n hallintoneuvoston jäsenet omistavat yhteensä 2 283 osaketta eli 0,00 prosenttia yhtiön osakkeista ja äänivallasta. Hallituksen jäsenet omistavat yhteensä 225 266 osaketta, mikä vastaa 0,03 prosenttia yhtiön osakkeista ja äänivallasta

Fortum Oyj:n hallitus on päättänyt käyttää jäljempänä selostettuja valtuuksiaan optiolainan liikkeellelaskuun ja optio-oikeuksien myöntämiseen keväällä 1999. Fortum Oyj ei ole laskenut liikkeeseen muita vaihtovelkakirja- tai optiolainoja, joiden perusteella velkakirjan haltija voisi saada yhtiön osakkeita.

Hallituksen valtuudet optiolainan ja optio-oikeuksien myöntämiseen

Ylimääräinen yhtiökokous 8.9.1998 päätti valtuuttaa yhtiön hallituksen suuntaamaan Fortum-konsernin henkilöstölle optiolainan 8.9.1999 mennessä. Yhtiö voi lainaan liittyen laskea liikkeeseen enintään 7 500 000 uutta osaketta. Osakepääoman korotus vastaa 1,0 prosenttia yhtiön osakepääomasta.

Ylimääräinen yhtiökokous valtuutti 17.11.1998 yhtiön hallituksen myöntämään hallituksen määräämille, enintään 150 Fortum-konsernin avainhenkilölle enintään 15 000 optio-oikeutta vuoden 1999 varsinaiseen yhtiökokoukseen mennessä tai viimeistään 17.11.1999. Optio-oikeudet oikeuttavat merkitsemään yhteensä 15 000 000 uutta osaketta, mikä vastaa 1,9 prosenttia yhtiön osakepääomasta.

Hallitus päätti 18.2.1999 henkilöstön optiolainan alustavista ehdoista ja johdon optiojärjestelmästä. Optiolaina lasketaan liikkeelle huhtikuussa 1999. Johdon optiojärjestelmän merkintäaika on 1.3.-15.3.1999.

Osakkeiden noteeraus

Fortum Oyj:n osake otettiin noteerattavaksi Helsingin Pörssin päälistalle 18.12.1998.

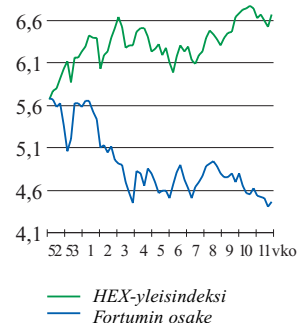
Osakkeiden kurssikehitys ja vaihto

Osakkeen ylin kaupantekokurssi vuonna 1998 Helsingin Pörssissä oli 36,00 markkaa, alin 28,90 markkaa ja keskipurssi 33,63 markkaa. Vuoden viimeisen pörssipäivän keskipurssi oli 29,92 ja päätöskurssi oli 30,98 markkaa.

Osakkeita vaihdettiin yhteensä 17,6 miljoonaa kappaletta arvoltaan 593 miljoonaa markkaa. Fortumin markkina-arvo vuoden viimeisen pörssipäivän keskipurssilla laskettuna oli 23 477 miljoonaa markkaa.

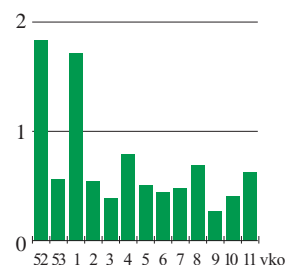
Osakkeen kurssikehitys

euroa

Osakkeen vaihto

milj. kpl

Osakkeen listautumispäivänä 18.12.1998 vaihdettiin noin 10 miljoonaa osaketta.

Ehdotus voittovarojen käyttöksi

Konsernin vapaa oma pääoma 31.12.1998 on 7 919 miljoonaa markkaa, josta jakokelpoiset varat ovat 7 919 miljoonaa markkaa. Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.1998 ovat 989 240 073,92 markkaa.

Hallitus ehdottaa, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 1998 osinkoa 0,75 markkaa osaketta kohti eli yhteensä 588 586 976,25 markkaa ja varaa yleishyödyllisiin tarkoituksiin käytettäväksi 500 000 markkaa. Loppuosa jakokelpoisista varoista jätetään voittovaroihin.

Helsingissä maaliskuun 8. päivänä 1999

Matti Vuoria

Krister Ahlström

Jaakko Ihamuotila

L.J. Jouhki

Heikki Pentti

Gerhard Wendt

Heikki Marttinen
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Fortum Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Fortum Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon 31.12.1998 päättyneeltä tilikaudelta. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti ja se antaa kirjanpitolaissa tarkoitulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen jakokelpoisen oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuositarkastuksiin. Käsitksemme mukaan osavuositarkastukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 8. päivänä maaliskuuta 1999

SVH Pricewaterhouse Coopers Oy
KHT-yhteisö

Arthur Andersen Oy
KHT-yhteisö

Pekka Kaasalainen
KHT

Hannu Vänskä
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Fortum Oyj:n hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa käsitellyt yhtiön vuodelta 1998 laaditun tilinpäätöksen, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja niiden liitetiedot, konsernitilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen ja siihen liittyvän hallituksen ehdotuksen voittovarojen käyttämisestä sekä yhtiön tilintarkastajien antaman tilintarkastuskertomuksen. Hallintoneuvosto esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilinpäätös vahvistetaan ja voittovaroja käytetään hallituksen esityksen mukaisesti.

Hallintoneuvosto toteaa, että sen tekemiä päätöksiä ja antamia ohjeita on noudatettu, ja että hallintoneuvosto on saanut yhtiön hallitukselta ja johtajilta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

Helsingissä maaliskuun 9. päivänä 1999

Ilkka-Christian Björklund

Pirkko Alitalo

Kaarina Dromberg

Ulrika Gyllenberg

Satu Hassi

Tuulikki Hämäläinen

Tytti Isohookana-Asunmaa

Heikki Järvenpää

Timo Järvilahti

Timo Laaksonen

Jouko K. Leskinen

Leena Luhtanen

Erkki Tuomioja

Pekka Tuomisto

Taisto Turunen

Matti Vanhanen

Hallinto ja johto

Fortumin hallituksen jäsenet vasemmalta: Jaakko Ihamuotila, Heikki Pentti, Krister Ahlström (varapuheenjohtaja), Matti Vuoria (puheenjohtaja), Gerhard Wendt ja Heikki Marttinen. Kuvasta puuttuu L.J. Jouhki.

Hallitus

Hallitus vastaa yhtiön johtamisesta. Hallitus päättää yhtiön keskeisistä strategioista ja toimintaa koskevista ohjeista ja valvoo niiden noudattamista, hyväksyy yhtiön organisaatorakenteen ja nimittää konsernin johtoryhmän jäsenet. Hallituksessa on 5-7 jäsentä, jotka hallintoneuvosto valitsee neljän vuoden toimikaudeksi. Hallitus on asettanut itselleen palkkiovaliokunnan, joka käsittelee konsernin ja sen johdon kannustin- ja palkkiojärjestelmiä. Valiokuntaan kuuluvat muut kuin Fortumin palveluksessa olevat hallituksen jäsenet.

Matti Vuoria, s. 1951, varatuomari, on yhtiön hallituksen päätoiminen puheenjohtaja. Hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja valmistelevat yhdessä konsernin strategista suuntaamista, konsernirakenteen kehittämistä ja yhteistyöhankkeita koskevat asiat. Hallituksen puheenjohtaja vastaa konsernin omistaja-arvon kehittämisestä, yhtiön sijoittajasuhteista sekä yhteyksistä viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin. Vuoria toimi aikaisemmin kauppa- ja teollisuusministeriön kansliapäällikkönä ja Suomen Kantaverkon hallituksen puheenjohtajana.

Krister Ahlström, s. 1940, vuorineuvos, diplomi-insinööri, on yhtiön hallituksen varapuheenjohtaja. Hän on hallituksen jäsen useissa yhtiöissä, kuten A. Ahlström Osakeyhtiössä, ABB Oy:ssä, Oy Aga Ab:ssä sekä Stora Enso Oyj:ssä. Krister Ahlström on myös Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammon hallintoneuvoston puheenjohtaja ja Merita Pankki Oyj:n hallintoneuvoston jäsen.

Jaakko Ihamuotila, s. 1939, vuorineuvos, diplomi-insinööri, on päätoiminen hallituksen jäsen. Hän vastaa konsernitasoisista yhteyksistä Euroopan Unioniin, pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvistä asioista sekä Venäjä-yhteyksistä. Ihamuotila toimi aikaisemmin Nesteen hallituksen puheenjohtajana ja pääjohtajana. Hän on lisäksi Asko Oyj:n ja Neptun Maritime Oyj:n hallitusten puheenjohtaja sekä hallituksen jäsen useissa yhtiöissä, kuten Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj:ssä ja Finnair Oyj:ssä. Jaakko Ihamuotila on lisäksi Merita Pankki Oyj:n hallintoneuvoston jäsen.

L.J. Jouhki, s. 1944, kauppatieteiden maisteri, Thominvest Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Hän toimi aikaisemmin Nesteen hallituksen jäsenenä. L.J. Jouhki on Finnlines Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Hän on lisäksi hallituksen jäsen useissa yhtiöissä, kuten Oyj Hartwall Abp:ssä, Sanoma Osakeyhtiössä ja UPM-Kymmene Oyj:ssä. Hän on lisäksi Merita Pankki Oyj:n hallintoneuvoston jäsen.

Heikki Marttinen, s. 1946, kauppatieteiden maisteri, on Fortum-konsernin pääjohtaja ja emoyhtiön toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta ja strategisesta johtamisesta mukaan lukien konsernin tytäryhtiöiden ohjaaminen. Marttinen on Fortum Oil and Gas Oy:n, Fortum Power and Heat Oy:n, Fortum Service Oy:n, Fortum Engineering Oy:n ja Neste Chemicals Oy:n hallitusten puheenjohtaja. Hän toimi aikaisemmin IVOn toimitusjohtajana. Hän on hallintoneuvoston jäsen useissa yhtiöissä, kuten Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammossa, Huhtamäki Oyj:ssä ja Merita Pankki Oyj:ssä.

Heikki Pentti, s. 1946, vuorineuvos, diplomiekonomi, on Lemminkäinen Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Hän on myös Oyj Talentum Abp:n ja Merita Pankki Oyj:n hallintoneuvostojen jäsen sekä hallituksen jäsen useissa yhtiöissä kuten Myllykoski Oyj:ssä.

Gerhard Wendt, s. 1934, filosofian tohtori, on Instrumentarium Oyj:n ja Outokumpu Oyj:n hallitusten puheenjohtaja. Hän toimi aikaisemmin IVOn hallituksen jäsenenä. Hän on lisäksi hallituksen jäsen useissa yhtiöissä, kuten Kone Oyj:ssä, A. Ahlström Osakeyhtiössä, Assa-Abloy AB:ssä ja Vaisala Oyj:ssä.

Veli-Matti Ropponen

Kalervo Nurmimäki

Pekka Päätiläinen

Anders Palmgren

Georges Marzloff

Liiketoimintojen johtajat

Öljy ja kaasu

Veli-Matti Ropponen, s. 1949, diplomi-insinööri, ekonomi.

Sähkö ja lämpö

Kalervo Nurmimäki, s. 1937, diplomi-insinööri. Hän toimii Sähkö ja lämpö -liiketoiminnan johtajana vuoden 1999 loppuun asti ja jää eläkkeelle 30.4.2000. Liiketoiminnan johtajaksi 1.1.2000 alkaen on nimitetty *Tapio Kuula*, s. 1957, diplomi-insinööri, taloustieteiden maisteri

Käyttö ja kunnossapito

Pekka Päätiläinen, s. 1948, diplomi-insinööri.

Engineering

Anders Palmgren, s. 1940, tekniikan tohtori.

Kemia

Georges Marzloff, s. 1944, MBA.

Konsernin johtoryhmä

Konsernin johtoryhmä avustaa yhtiön pääjohtajaa konsernin strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toimeenpanossa.

Heikki Marttinen (puheenjohtaja)

Eero Aittola, talousjohtaja (varapuheenjohtaja)

Kari Huopalahti, uusien kansainvälisten liiketoimintojen kehittämisestä vastaava johtaja

Tapio Kuula, johtaja, Siirto, Sähkö ja lämpö

Pekka Leskelä, yrityssuunnittelujohtaja

Kalervo Nurmimäki, johtaja, Sähkö ja lämpö

Niilo Oksa, henkilöstöjohtaja

Anders Palmgren, johtaja, Engineering

Harri Pynnä, lakiasiaintojohtaja

Pekka Päätiläinen, johtaja, Käyttö ja kunnossapito

Veli-Matti Ropponen, johtaja, Öljy ja kaasu

Antti Ruuskanen, viestintäjohtaja

Jukka Viinanen, toimitusjohtaja, Fortum Oil and Gas Oy

Fortumin hallituksen puheenjohtaja *Matti Vuoria* osallistuu myös konsernin johtoryhmän työskentelyyn.

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvostossa tulee olla 10-20 jäsentä, jotka valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa vuodeksi kerrallaan. Lisäksi hallintoneuvostossa on neljä henkilöstöryhmien edustajaa, joilla on oikeus osallistua hallintoneuvoston kokouksiin, mutta jotka eivät ole sen jäseniä. Hallintoneuvosto vastaa yhtiön johdon valvonnasta ja sen varmistamisesta, että yhtiön liiketoiminnassa noudatetaan hyviä liiketoimintaperiaatteita ja yhtiön yhtiöjärjestystä. Hallintoneuvosto päättää yhtiön hallituksen jäsenmäärästä ja valitsee sen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenet. Lisäksi se nimittää pääjohtajan hallituksen esityksestä. Nykyisten jäsenten toimikausi päättyy 1999.

Ilkka-Christian Björklund, s. 1947, kauppaja ja teollisuusministeriön neuvotteleva virkamies, puheenjohtaja

Kimmo Sasi, s. 1952, kansanedustaja, varapuheenjohtaja*

Pirkko Alitalo, s. 1949, Pohjola-yhtiöiden varatoimitusjohtaja

Kaarina Dromberg, s. 1942, kansanedustaja

Ulrika Gyllenberg, s. 1942, VTT:n erikoistutkija

Satu Hassi, s. 1951, kansanedustaja

Tuulikki Hämäläinen, s. 1940, kansanedustaja

Tytti Isohookana-Asunmaa, s. 1947, kansanedustaja

Heikki Järvenpää, s. 1948, kansanedustaja

Timo Järvilähti, s. 1943, kansanedustaja

Timo Laaksonen, s. 1945, kansanedustaja

Jouko K. Leskinen, s. 1943, Sampo-yhtiöiden pääjohtaja

Leena Luhtanen, s. 1941, kansanedustaja

Erkki Tuomioja, s. 1946, kansanedustaja

Pekka Tuomisto, s. 1940, kansaneläkelaitoksen pääjohtaja

Taisto Turunen, s. 1945, kauppaja ja teollisuusministeriön energiaosaston osastopäällikkö

Matti Vanhanen, s. 1955, kansanedustaja

* Kimmo Sasi erosi hallintoneuvostosta 18.1.1999

Henkilöstön edustajat

Satu Laiterä, ylemmät toimihenkilöt

Tapio Lamminen, työntekijät

Pentti Paajanen, työntekijät

Esa Paunonen, tekniset toimihenkilöt

Tilintarkastajat

SVH Pricewaterhouse Coopers Oy,

KHT-yhteisö

vastuullisena tilintarkastajana

Pekka Kaasalainen,

kauppatieteiden maisteri, KHT

Arthur Andersen Oy,

KHT-yhteisö

vastuullisena tilintarkastajana

Hannu Vänskä,

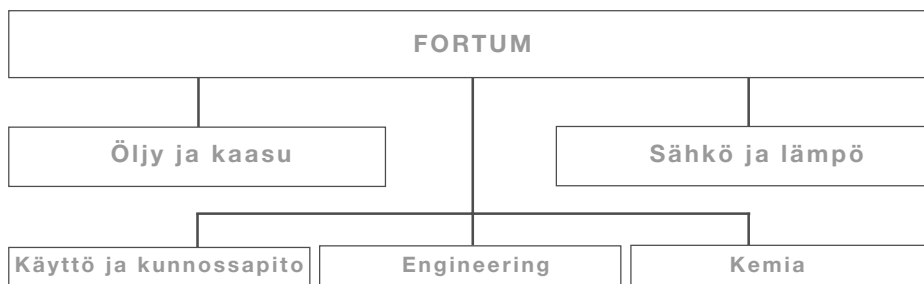
ekonomi, KHT

Liiketoimintarakenne

Liiketoiminnot vuonna 1998 muodostuivat kahdeksasta IVOn ja Nesteen pääliiketoiminnasta.

Liiketoimintarakenne 1.1.1999 alkaen

Öljy ja kaasu

Liiketoimintaan sisältyvät öljyn ja kaasun etsintä ja tuotanto, öljyn jalostus ja markkinointi sekä maakaasu- ja nestekaasutoiminta. Fortumilla on kaksi öljynjalostamoita ja se harjoittaa öljyn ja öljytuotteiden hankintaa, tukkumyyntiä, markkinointia, vähittäismyyntiä ja logistiikkatoimintaa. Kaasuun liittyviä liiketoimintoja ovat maakaasun siirto, jakelu ja myynti sekä nestekaasun jakelu ja myynti.

Sähkö ja lämpö

Liiketoimintaan sisältyvät sähkön ja lämmön tuotanto, myynti, siirto ja jakelu. Fortum omistaa ja hallinnoi vesivoimalaitoksia, ydin- ja muita lauhdevoimalaitoksia sekä prosessihöyry- ja kaukolämpövoimalaitoksia, minkä lisäksi sillä on omistussuosuuksia muiden omistamissa ja käyttämissä voimalaitoksissa. Se tarjoaa sähkön markkinointipalveluja myös muille sähköyhtiöille. Lisäksi Fortum omistaa alueellisia ja paikallisia sähkönjakeluverkkoja. Fortum Advanced Energy Systems (entinen NAPS) kehittää ja kaupallistaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvia järjestelmiä.

Käyttö ja kunnossapito

Fortum käyttää ja kunnossapitää suurinta osaa omista voima- ja lämpölaitoksistaan Suomessa sekä useita Suomen ulkopuolella olevia laitoksia, joissa Fortumilla on tai on ollut omistussuus. Tämän lisäksi se tarjoaa muille voima- ja lämpölaitoksia omistaville yhtiöille käyttö- ja kunnossapitosopimuksia. Fortum tarjoaa myös erilaisia kunnossapito- ja huoltopalveluja teollisuus- ja voimalaitoksille.

Engineering

Engineeringin toimintaan sisältyy voimalaitosten, sähkönsiirtojärjestelmien, öljynjalostamojen, kemianteollisuuden laitosten sekä maakaasuputkistoon liittyvää suunnittelua ja rakentamista, projektinjohto-, suunnittelu- ja konsultointipalveluja sekä teknistä tukea ja kehitystyötä olemassa oleville laitoksille.

Kemia

Kemian liiketoiminta kehittää, valmistaa ja markkinoi kemianteollisuuden tuotteita ja polymeerejä lähinnä teolliseen käyttöön. Päätuotteita ovat ensisijaisesti puulevyteollisuuden käyttämät liimahartsit, maalien, pinnoitteiden ja muovien valmistuksessa käytettävät oksot tuotteet, lujitemuoveissa ja pinnoitesovelluksissa käytettävät tyydyttymättömät polyesterit ja gelcoat-pinnoitteet sekä paperikemikaalit.

Muu liiketoiminta

Energianmittaus kehittää, valmistaa ja markkinoi sähkön- ja energianmittauksessa käytettäviä mittareita, päätelaitteita sekä mittaus- ja ohjausjärjestelmiä.

Yhteystietoja

Fortum Oyj

PL 1
00048 FORTUM
Puh. (09) 618 580
Fax (09) 6185 8200
www.fortum.fi

Öljy ja kaasu

Fortum Oil and Gas Oy
PL 100
00048 FORTUM
Puh. 0204 501
Fax 0204 50 4447

Sähkö ja lämpö

Fortum Power and Heat Oy
PL 40
00048 FORTUM
Puh. (09) 85 611
Fax (09) 566 6235

Käyttö ja kunnossapito

Fortum Service Oy
PL 10
00048 FORTUM
Puh. (09) 85 611
Fax (09) 566 6235

Engineering

Fortum Engineering Oy
PL 10
00048 FORTUM
Puh. (09) 85 611
Fax (09) 566 6235

Kemia

Neste Chemicals Oy
PL 20
02151 Espoo
Puh. 0204 501
Fax 0204 50 4985

Snellmaninkatu 13, 00170, Helsinki
www.fortum.fi